

Broj:01-6-04-6-348-320
Datum: 25.02.2021. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH

PREDSTAVNIČKI DOM
n/r predsjedavajućeg

DOM NARODA
n/r predsjedavajućeg

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

01-03-2021

PRIMLJENO:			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01, 02, 50-18		534	121

03-50-13-25-15/21

PREDMET: Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godinu, dostavlja se,

VEZA: Vaš akt broj:03-50-13-25-15,2/21 od 19.02.2021. godine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 24. sjednici održanoj 28.01.2021. godine upoznato sa Informacijom o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godinu.

U prilogu akta, dostavljamo Informaciju o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godinu radi uvrštavanja na dnevni red sjednica Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr. Selmo Cikotić

Prilog:

- Informacija o stanju sigurnosti u BiH u 2018. i 2019. godinu (67. str),

Dostaviti:

-naslovu
-a/a

Broj: 05-07-5-213-42/2A
Sarajevo, 3. 2. 2021. godine

09/10/21
Presimati na 09/6 04-02-2021
D. 12

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

- n/r tajniku Ministarstva -
Trg BiH br. 1, 71000 Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA - BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO SIGURNOSTI-DEZVEDROVANJE
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ-БЕЗБЕДНОСТИ
SARAJEVO - SARAJEVO

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

PRILJEFENO/PRIMLJENO:			
Upr. jedinica / Upr. jedinica	Klasif. oznaka / Klasif. oznaka	Redni broj / Redni broj	Broj pr. / Broj pr.
~~12~~	04-7	348-29/20	

01-6-04-6 11-02-2021
348-20/20

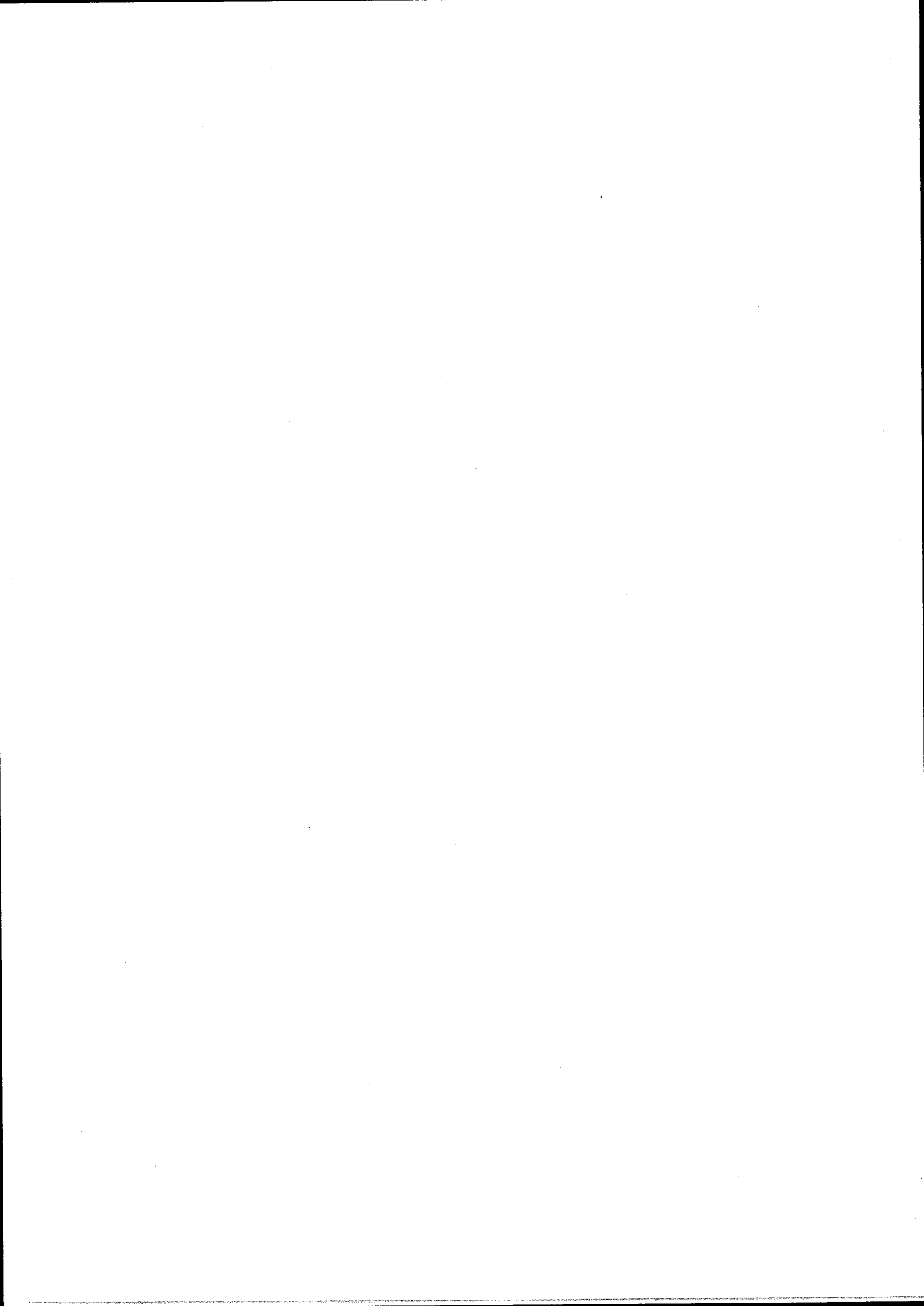
Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 24. sjednici održanoj 28. 1. 2021. godine, upoznalo se sa Informacijom o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godini.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-04-2-3653-2/20
- a/a

***Informacija o stanju sigurnosti u
Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019.
godinu***

An abstract geometric pattern consisting of a grid of squares, each containing a smaller square, creating a 3D effect of stacked cubes. The pattern is rendered in a halftone or dithered style.

JANUAR 2018.-DECEMBAR 2019. GODINE

Sadržaj

Uvod	2
Sažetak informacije.....	4
Sigurnosni izazovi i rizici u 2018. - 2019. godini.....	9
Granična sigurnost.....	11
Prekogranični kriminal.....	27
Kretanje kriminala u 2018. godini.....	33
Organizovani kriminal u BiH	35
Kaznena djela protiv integriteta BiH.....	39
Terorizam.....	40
Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti.....	45
Privredni i finansijski kriminal na nivou BiH.....	47
Krivotvorenje novca.....	49
Korupcija.....	49
Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga.....	50
Kaznena djela krijumčarenje i trgovina ljudima.....	55
Kaznena djela izazivanje opšte opasnosti.....	57
Ilegalno držanje i trgovina oružjem, municijom i minsko-eksplozivnim sredstvima.....	58
Kaznena djela protiv imovine.....	59
Kaznena djela krađe motornih vozila.....	59
Razbojstva-razbojničke krađe.....	60
Zločini iz mržnje – <u>Kompjuterski kriminal</u>	61
Krivična djela protiv polnog integriteta.....	64
Krivična djela protiv života i tijela.....	65
Javni red i mir.....	65

Uvod

Posljednih pet godina posebno je aktuelna migrantska kriza u svijetu, a skretanjem rute kretanja migranata kroz Bosnu i Hercegovinu agencije za provođenje zakona su suočene sa svim problemima koje nosi migrantska kriza, među kojim su: **nedovoljni smještajni kapaciteti, potreba za dodatnim ljudstvom i materijalno-tehničkim sredstvima, problematika u postupcima utvrđivanja identiteta i udaljenja iz BiH, itd.**

Sagledavajući način izvršenja neregularnih migracija možemo konstatovati da su uveliko poprimile elemente organiziranih migracija. Organizovane migracije su složene i najopasnije i iza njih stoje dobro organizovane kriminalne grupe koje vrše ilegalno prebacivanje migranata koje uključuje transport i smještaj na državnom području BiH. Isto tako, odsustvo adekvatnog odgovora od strane nadležnih organa u Bosni i Hercegovini, prvenstveno tužilaštava u smislu procesuiranja migranata koji počinu krivična djela (zbog nemogućnosti utvrđivanja identiteta, dugotrajni procesi, itd) dovelo je do posljedica da se u BiH svake godine bilježi znatan broj krivičnih djela protiv života i tijela (ubistva, teške povrede i dr.), oružanih pljački, razbojničkih krađa i drugih krivičnih djela u kojima se veoma često koriste i određene vrste oružja.

Kada je u pitanju krijumčarenje ljudi, u 2018. i 2019. godini znatno je povećan priliv ilegalnih migranata u Bosnu i Hercegovinu u odnosu na prethodne godine. Ilegalni migranti, koristeći više ruta, preko teritorija Bosne i Hercegovine pokušavaju preći u Republiku Hrvatsku i dalje u zemlje zapadne Evrope. Uglavnom su to ilegalni migranti iz zemalja Bliskog istoka, Sjeverne Afrike i Azije. Relativna brzina kretanja (oko dva mjeseca) iz Turske do Bosne i Hercegovine ukazuje na visok stepen organiziranosti krijumčarskih mreža duž balkanske rute. Intenziviranjem migrantske krize u svijetu sve veću prijetnju sigurnosti Bosne i Hercegovine predstavlja krijumčarenje i trgovina ljudima. Povećanjem broja migranata proporcionalno su se uvećavali i modusi korišteni za krijumčarenje, kao i broj krijumčara i organiziranih krijumčarskih grupacija. Kriminalne grupacije se sve više opredjeljuju za ovaj vid organizovanog kriminala kojim se trenutno stižu velike svote novca, a rizik neuspjeha je minimalan.

Otežavajuća činjenica sa kojom se susreću agencije za provođenje zakona jeste da migranti u najvećoj mjeri **ne posjeduju identifikacione dokumente zbog čega je otežano utvrđivanje identiteta.**

Migrante bez utvrđenog identiteta je veoma teško vratiti u zemlje porijekla ili zemlje okruženja, jer ne postoji zainteresovanost tih zemalja za bilo kakvu saradnju sa BiH po pitanju potvrđivanja identiteta i prihvatanja tih migranata. Ova lica nakon što su izrazila namjeru za azil u Terenskim centrima Službe za poslove sa strancima, zahtjevaju da im se obezbijedi smještaj od strane BiH i da im se u skladu sa Zakonom o azilu omogući da Ministarstvu sigurnosti BiH i to Sektoru za azil, mogu podnijeti zahtjev za azil u prihvatnim centrima gdje budu smješteni, kako bi poslije izražavanja namjere ostvarivali svoja prava u skladu sa zakonima, dok ne napuste BiH. Kao jedna od posljedica povećanog priliva migranata koji nezakonito ulaze i borave na državnom području BiH, jeste i značajno povećan broj predmeta u kojima je potrebno provesti postupak utvrđivanja identiteta i državljanstva za neregularne migrante, izraditi putni dokument u svrhu izvršenja izrečene mjere protjerivanja ili vođenja postupka pred nadležnim pravosudnim institucijama.

Zakonit boravak u oblasti azila se uglavnom koristi za nezakonit prelazak u drugu zemlju, i to po mogućnosti zemlje Evropske unije, jer smještajem u *Azilantski centar* koji je otvorenog tipa ili *privremene prihvatne centre na područjima Sarajeva, Salakovca, Bihaća, Velike Kladuše*, stvara se mogućnost nesmetanog i brzog napuštanja ovih centara, pregrupisanja i organizovanja ove navedene kategorije lica za dalji odlazak i prebacivanje u zemlje EU. Ovakve kategorije migranata budu često otkriveni od strane susjednih zemalja i po osnovu sporazuma o readmisiji budu vraćeni, što predstavlja jedan od najvećih migracionih izazova i problema. Migracije su danas jedan od najvećih izazova međunarodne sigurnosti.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno mišljenja smo da će doći do povećanog priliva migranata preko BiH, prilikom čega su moguća **dva scenarija**:

- **U prvom slučaju** ukoliko se granica između Slovenije i Republike Hrvatske fizički ne zatvori može se realno očekivati da će ruta kretanja migranata pratiti obrasce viđene tokom 2018. i 2019. godine.
- **U drugom slučaju** ukoliko dođe do zatvaranja granica kroz koje tranzitiraju migranti Bosna i Hercegovina može se suočiti sa eskalacijom problema humanitarne, ali i sigurnosne prirode zbog konstantnog masovnog priliva migranata/izbjeglica i nemogućnosti njihovog daljnjeg kretanja usljed zatvaranja koridora kretanja prema zemljama EU.

Rezultati koje mogu proizvesti naprijed navedeni scenariji, predstavljaju prijetnju po dva predmeta zaštite i to:

I Pravni sistem BiH;

Bosna i Hercegovina, kao i evropske zemlje, suočena je sa izazovom kako obezbijediti nesmetano i slobodno kretanje ljudi, odnosno legalne migracije, a da s druge strane postoji potreba za sprečavanjem i borbom protiv ilegalnih migracija. Neadekvatan odgovor u borbi protiv ilegalnih migracija značio bi neefikasnost društvenih normi, zakona i vrijednosti koja dovodi do prijetnje narušavanja unutrašnje stabilnosti i sigurnosti zemlje, te stvara pogodno tlo za kriminalne aktivnosti povezane sa nezakonitim migracijama.

II Proces evropskih integracija BiH;

S obzirom da BiH trenutno ima status potencijalnog kandidata za članstvo u EU i da je u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja uspješno provela proces liberalizacije viznog režima za svoje građane, ostvareni rezultati u domenu uspostave mehanizama za praćenje legalnih i ilegalnih migracionih tokova i oblasti suzbijanja nezakonitih migracija su od ključnog značaja za zadržavanje ovog statusa.

Prioritet Ministarstva sigurnosti BiH će i u narednom periodu biti nadogradnja saradnje i pravovremene razmjene operativnih informacija sa agencijama za provedbu zakona u BiH i institucijama koje se bave ovom problematikom u zemljama okruženja, u borbi protiv neregularnih migracija, terorizma i svih vidova organizovanog kriminala.

Pored porasta nezakonitih migracija, **kao važan sigurnosni rizik se izdvojilo globalno i mobilno djelovanje organizovanih grupa** koje se bave nedozvoljenim prometom **opojnim drogama što** zahtjeva isto takvo djelovanje agencija za prevenciju i suzbijanje ove vrste kriminala. **Razmjena informacija je prvi oblik saradnje**, i samo je prvi korak u zajedničkom radu, i to bi trebao biti uvod u dalje korake, kao što su formiranje zajedničkih istražnih timova, obezbjeđivanje djelovanja ovakvih timova na području zemalja u kojima postoji potreba, obezbjeđivanje finansijskih sredstava za rad ovakvih timova na duži vremenski period, uspostavljanje mreže oficira za vezu, putem kojih bi razmjena informacija išla mnogo brže i kontinuirano.

U uvodu je neophodno naglasiti i slučajeve koji su posebno uznemirili javnost u **Bosni i Hercegovini i Regionu**, te narušili stanje sigurnosti, a to su pogibija dva policijska službenika prilikom obavljanja redovnih poslova i zadataka 26.10.2018. godine u Sarajevu. Njih su hicima iz automatske puške usmrtila lica koja su vršila tešku krađu motornog vozila, te još jedan atak na službena lica, lišen je života policijski službenik Federalne uprave policije, koji je radio na redovnom osiguranju Centra za obuku Suhodol, kod Tarčina u februaru 2019. godine.

Krajem 2019. i početkom 2020. godine svijet je zahvatila prva globalna pandemija COVID-19. Pokazalo se da pandemija COVID-19 nije veliki izazov samo za zdravstveni sistem, već za sve segmente

društvenog života, naročito ekonomiju. Ona donosi potencijalne rizike za međunarodnu i nacionalnu sigurnosti, te predstavlja rizik s destabilizirajućim potencijalima društvenog, ekonomskog i političkog poretka.

Do sada su eksperti najvećih svjetskih sila pravili strategije nacionalne sigurnosti po principu – odbrana, diplomatija i razvoj (3Ds – defense, diplomacy and development), ali aktuelna kriza oko korona virusa postavila je ozbiljno pitanje da li bi globalna zdravstvena sigurnost trebalo da postane važniji segment nacionalne sigurnosti.

Sažetak informacije

Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godinu je sačinjena u skladu sa ovlastima i obavezama Ministarstva sigurnosti BiH, te na osnovu raspoloživih podataka policijskih agencija BiH i u BiH (Državna agencija za istrage i zaštitu BiH, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, Granična policija BiH, Služba za poslove sa strancima BiH, Obavještajno-sigurnosna agencija BiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske¹ i Policija Brčko distrikta BiH)².

Stanje sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godini imalo je slijedeće ključne trendove:

U oblasti granične sigurnosti i kretanja i boravka stranaca:

- U 2019. godini registrovan je prelazak **53.055.528** lica preko državne granice, od čega na ulazu **26.445.986** i na izlazu **26.609.542** lica. U odnosu na 2018. godinu (51.985.604) promet lica preko državne granice je **povećan** za **1.069.924** lica ili **2,06%**.
- Evidentirano je 3.362 prelaska ili pokušaja prelaska preko državne granice za 1.665 lica kojima su od strane nadležnih organa raspisane potjernice, raspisi o traganju, mjere zabrane prelaska državne granice, sigurnosno interesantnih lica, lica o kojima je potrebno dostaviti informaciju o prelasku državne granice i ostale potrage. U odnosu na 2018. godinu broj evidentiranih prelazaka državne granice predmetnih lica manji je za 802 ili 19,26%, (4.164), dok je broj lica manji za 299 ili 15,22% (1.964).
- U ilegalnom prelasku državne granice u 2019. godini otkriveno je 5.859 lica što je više za 1.370 ili 30,52% u odnosu na 2018. godinu (4.489). U 2018. godini došlo je velikog povećanja ilegalnih prelazaka granice u odnosu na 2017. godinu (766) što je više za 486,03%. U 2019. godini od

¹ Informacija o stanju bezbjednosti u Republici Srpskoj za period januar-decembar 2018. godini, preuzeta je sa zvanične web stranice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske – www.mup.vladars.net, (Javno dostupna na internet stranici MUP RS od 12.07.2019. godine) i Informacija o stanju bezbjednosti u Republici Srpskoj za 2019. godini, preuzeta je sa zvanične web stranice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske – www.mup.vladars.net, (Javno dostupna na internet stranici MUP RS od 12.09.2020. godine).

² **Važna napomena:** Iako je, kao rezultat projekta „Uspostava boljih mehanizama saradnje između policije i tužilaštava u BiH“ koji je finaliziran 2010. god. ujednačeno i usaglašeno 20 policijskih obrazaca, službeni izvještaj o počinjenom krivičnom djelu i izgled i sadržaj Krivičnog upisnika, **Ministarstvo sigurnosti BiH** još uvijek ne može prikupiti harmonizovane podatke od policijskih tijela u BiH za potrebe sačinjavanja **Informacije o stanju sigurnosti u BiH**, te tako, još uvijek, nismo u mogućnosti ni statističke pokazatelje razvrstati po polu i rodnoj analizi u skladu sa **Akcionim planom BiH o primjeni Rezolucije UN 1325 – Žene, mir i sigurnost.**

ukupnog broja, 921 lice je otkriveno prilikom ilegalnog ulaska u BiH, dok je prilikom ilegalnog izlaska iz BiH otkriveno 4.938 lica.

- U izvještajnom razdoblju evidentirano je 29 stranih državljana (2018. – 21) koji su deportovani iz BiH, stranci deportovani iz BiH su državljani Srbije (20), Albanije (4), Iraka (1), Irana (1), Maroka (1), Hrvatske (1) i Tunisa (1). Takođe, evidentirano je 1.402 stranih državljana, koji su samostalno napustili teritoriju BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje (2018. – 1.427).
- U 2019. godini registrirano je 2.342 stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH na osnovu člana 24., a u vezi sa članom 19. Zakona o strancima. U odnosu na 2018. godinu (1.853), broj stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH veći je za 489 lica ili 26,39%. U izvještajnom razdoblju ulazak je odbijen za državljane 69 zemalja i tri lica izbjeglice.
- Evidentirani broj ulazaka i izlazaka lica iz zemalja visokog migracijskog rizika preko državne granice u 2019. godini iznosi 536.583 lica, što je povećanje za 90.457 lica ili 20,28% u odnosu na 2018. godinu (446.126). U BiH je u 2019. godini ušlo 279.515, a izašlo 257.068 državljana zemalja visokog migracijskog rizika što predstavlja razliku od 22.447 lica ili 8,73%. Dok je u 2018. godini u BiH je ušlo 233.250, a izašlo 212.876 državljana zemalja visokog migracijskog rizika što predstavlja razliku od 20.374 lica.
- U skladu sa potpisanim međunarodnim Sporazumima o readmisiji-admisiji lica u 2019. godini prihvaćeno je 727 stranih državljana, više za 4,45% u odnosu na 2018. godinu (696), dok je u odnosu na 2017. godinu prihvaćeno 148% (293). U 2019. godini po Sporazumu sa Republikom Hrvatskom prihvaćeno je 716, iz Crne Gore tri i na Međunarodnom aerodromu Sarajevo 8 stranih državljana. Izvršena je readmisija iz BiH 569 stranih državljana, u odnosu na 2018. godinu (984) manje za 42,17%. Najveći broj stranaca predat je Republici Srbiji (220 ili 38,66%) i Crnoj Gori (140 ili 24,60%).
- Inspektori za strance su vršili inspekcijske kontrole boravka stranaca kod fizičkih i pravnih lica koje pružaju usluge smještaja, turističkim agencijama, obrazovnim institucijama, preduzećima i institucijama u kojima rade stranci po osnovu izdate radne dozvole, preduzećima u kojima su osnivači strani državljani, kontrole adresa stanovanja i promjene adrese stanovanja. Tokom 2019. godine planski i ciljano je izvršeno ukupno 6.232 kontrole od strane inspektora za strance, što je uvećanje od 3,91% u odnosu na 2018. godinu kada je i izvršeno 5.997 kontrola. Uvećanje inspekcijskih kontrola je odraz povećanih aktivnosti inspektora za strance na operativnim poslovima prilikom pronalaska migranata i izražavanja namjere za azil od strane istih, kao i ispomoć tokom čitave godine terenskim centrima koji su u najvećoj mjeri pogođeni migrantskom krizom.
- U skladu sa Zakonom o strancima tokom 2019. godine preduzete su mjere u 2.887 slučajeva i to: donešeno je 66 rješenja o otkazu bezviznog boravka, 142 rješenja o otkazu privremenog boravka, 20 rješenja o otkazu stalnog boravka, 32 rješenja o otkazu bezviznog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, 2 rješenja o otkazu privremenog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, 1.554 rješenja o protjerivanju stranaca iz BiH, donešena su 3 zaključka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, dok je za 1.068 lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je 710 lica smješteno u Imigracioni centar, 333 lica smještena su na blažu mjeru nadzora u PPC, dok je 25 lica iz Imigracionog centra na osnovu prijedloga Sektora za readmisiju, prihvata i smještaj smješteno na blažu mjeru nadzora u PPC).

Tokom 2018. godine preduzete su mjere u 2.755 slučaju i to: donešeno je 65 rješenja o otkazu bezviznog boravka, 124 rješenja o otkazu privremenog boravka, 36 rješenja o otkazu stalnog boravka, 16 rješenja o otkazu bezviznog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, 1 rješenje o

otkazu privremenog boravka s izrečenom mjerom protjerivanja, 1.540 rješenja o protjerivanju stranaca iz BiH, donešena su 3 zaključka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, dok je za 970 lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je 948 lica smješteno u Imigracioni centar, 4 lica smještena pod nadzor u mjestu boravišta, dok je 18 lica smješteno pod nadzor u druge ustanove (sigurne kuće i sl). Posmatrajući vrijednosti izrečenih mjera u ovom izvještajnom periodu evidentno je uvećanje od 4,79% u odnosu na mjere izrečene tokom 2018. godine.

- U 2019. godini je 27.769 lica (od čega 20 lica u Imigracionom centru i 27.749 lica u Terenskim centrima) iskazalo namjeru za međunarodnu zaštitu - azil što je rast vrijednosti od 23.42% u odnosu na 2018. godinu kada je namjeru za azil izrazilo 22.499 lica (od čega 55 lica u Imigracionom centru i 22.444 lica u Terenskim centrima) što je rast vrijednosti od 7134,4% u odnosu na 2017. godinu kada je namjeru za azil izrazilo 311 lica.
- Prikupljena saznanja i informacije su analizirane i procjenjene od strane službenika Službe za poslove sa strancima što je rezultiralo izradom 180 operativnih informacija koje je Sektor za operativnu podršku blagovremeno dostavljao u nadležnost i postupanje Tužilaštvu BiH, OSA-i, SIPA-i, Graničnoj policiji, entitetskim MUP-a i drugim agencijama na dalju nadležnost i postupanje i bile su od velikog značaja u otkrivanju i procesuiranju počinitelja krivičnih djela. Posmatrajući vrijednosti izrade operativnih informacija u 2019. godini evidentno je uvećanje od 14,64% u odnosu na vrijednosti tokom 2018. godine kada je izrađeno 157 operativnih informacija, dok je u 2018. godini uvećanje od 137,87% u odnosu na vrijednosti tokom 2017. godine kada je izrađeno 66 operativnih informacija.

U oblasti kriminaliteta:

- Ukupan broj registriranih **krivičnih djela u Bosni i Hercegovini u 2019. godini (24.685) je manji za 1,89% u odnosu na 2018. godini (25.161). Dok je broj KD u 2018. godini manji za 6,86% u odnosu na 2017. godinu (27.016).** Sve ovo ukazuje na to da se bazična sigurnost u Bosni i Hercegovini **stabilizuje** i pored niza sigurnosnih **izazova i rizika**, za koje treba naći prave mjere i odgovore, kao i činjenice da se policija susreće sa sve složenijim krivičnim djelima.
- Sigurnost granica je najvažnija za sprječavanje i borbu protiv terorizma i organizovanog kriminala, trgovine ljudima. Prekogranični kriminal se zato posmatra kao poseban aspekt sigurnosti granice BiH.. Kao posebni aspekti sigurnosti granica izdvajaju se djela krijumčarenja droga, oružja, lica i roba, među kojima preovladavaju djela krijumčarenja lica, roba i droga i to u graničnom pojasu, a ne na graničnim prelazima. U toku 2019. godine došlo je do rasta broja krivičnih djela u ovoj oblasti za 5,60% u odnosu na prethodnu godinu.
- Tokom 2019. godine Granična policija Bosne i Hercegovine podnijela je nadležnim tužilaštvima **331** izvještaj o počinjenim KD (2018. - 335), zbog postojanja osnova sumnje da je na graničnim prelazima, graničnom pojasu i ostalim zonama nadležnosti Granične policije BiH počinjeno **396** KD (2018.- 375), od čega je 388 KD po poznatom učiniocu (2018. - 365) i 8 KD po nepoznatom počiniocu (2018. - 10). Za navedena KD osumnjičeno je 451 lice po poznatom izvršiocu (2018. - 472), od čega je 447 fizičkih i četiri pravna lica (2018.- 5) . Slobode je lišeno 122 lica (2018. - 113). Pored navedenog, Granična policija BiH je evidentirala 127 predmeta sa obilježjem krivičnog djela, koji su na dalje postupanje ustupljeni agencijama u BiH ili organima susjednih zemalja.
- Kao značajan činilac u sprečavanju i otkrivanju kriminaliteta jeste i koeficijent ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela. Tako je u 2019. godini, u **Ministarstvu unutrašnjih poslova**

Republike Srpske ukupno evidentirano 7.611 krivičnih djela, što je za 3,0% manje u odnosu na 2018. godinu. Zbog osnova sumnje da je 6.240 lica počinilo KD, nadležnim tužilaštvima je podneseno 6.448 izvještaja. **Povećan je koeficijent ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela 84% (82,3 % u 2018.), a po nepoznatom izvršiocu 67,0 % (63,3% u 2018).** U izvještajnom periodu 2019.godine na području **Federacije BiH** evidentirano je ukupno 15.925 krivičnih djela od čega je otkrivenih krivičnih djela 10.668 (ili 66,98%). U 2018. godini evidentirano je 16.120 od čega je otkrivenih krivičnih djela 10.696 (ili 66,35%). **U 2019 godini broj izvršenih krivičnih djela je smanjen za 195 (1,21%) u odnosu na 2018. godinu.** Na području **Brčko Distrikta** u 2019. godini evidentirano je ukupno 492 krivična djela od čega je po poznatom izvršiocu 57, a po nepoznatom izvršiocu prijavljeno je 435 krivičnih djela. U 2018. godine evidentirano je ukupno 588 krivičnih djela od čega je po poznatom izvršiocu 113, a po nepoznatom izvršiocu prijavljeno je 475 krivičnih djela. Rješenost krivičnih dijela u 2019. godini **iznosi 462 (ili 94%),** dok je u 2018. godini iznosila 491 (ili 84%).

- **Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA)** tokom 2019. godine u okviru istraga krivičnih djela, je nadležnim tužilaštvima podnijela: 90 izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv ukupno 415 lica, od kojih je 391 fizičko lice, 19 pravnih lica i pet NN lica. U 2018. godini podnesen je 101 izvještaj o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv ukupno 299 lica, od kojih je 279 fizičkih lica, 16 pravnih lica i četiri NN lica i više NN lica. Takođe, u 2019. godini je podneseno 20 dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 37 lica, od kojih su 34 fizička lica i tri pravna lica. U 2018. godini podneseno je 16 dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 80 lica, od kojih je 60 fizičkih lica i 20 pravnih lica.
- U oblasti zakonitosti u radu, na ovlaštene radnike policijskih agencija u BiH je u 2019. godini su izvršena 123 napada što je za 21,2% manje nego prethodne godine (2018. godine - 156).
- U 2019. godini u Bosni i Hercegovini je registrovano 1.105 krivična djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa iz oblasti poreza i carina, što je za 6% manje nego u 2018. godini (1.186).
- Materijalna šteta nastala izvršenjem KD privrednog kriminaliteta, a prema izvještajima Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA-e), Uprave za indirektno oporezivanje i MUP-a Republike Srpske, na nivou Bosne i Hercegovine u 2019. godini iznosila je 49.811.324,000 (2018. godine 253.160.609,21 KM).
- U 2019. godini zabilježeno je smanjenje registriranih krivičnih djela krijumčarenja i trgovine ljudima. Registrirano je 142 krivična djela u vezi sa krijumčarenjem i trgovinom ljudima, što u odnosu na 2018. godinu, kada je zabilježeno 145 ovakvih krivičnih djela, predstavlja pad od 2 %.
- Broj registriranih krivičnih djela (KD-a) u vezi sa zloupotrebom droga u BiH u 2019. godini (2.276) je u porastu u odnosu na 2018. godinu (2.144) za 6%. Prema podacima policijskih agencija i institucija, ova krivična djela počinilo je 3519 osoba, što je za 11% počinitelja više nego prethodne godine.
- Prema podacima SIPA-e, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službe za poslove sa strancima, Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policije Brčko Distrikta BiH, u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godini **nije bilo terorističkih napada.**

- SIPA je u 2019. godini Tužilaštvu BiH podnijela četiri izvještaja protiv četiri lica i šest dopuna izvještaja protiv šest lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela terorizma i djela koja se mogu dovesti u vezu sa terorizmom, a u 2018. godini podneseno je šest izvještaja protiv devet lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica.
- Prema raspoloživim podacima Finansijsko-obavještajnog odjeljenja SIPA-e u 2019. godini prijavljena su krivična djela pranja novca u ukupnom iznosu od 12.150.680,73 KM, kao i stečena imovinska korist u iznosu od 12.063.223,23 KM, te materijalna šteta pričinjena prijavljenim krivičnim djelima u ukupnom iznosu od 9.391.833,31 KM, dok su u 2018. godini dokumentovana i prijavljena krivična djela pranja novca u ukupnom iznosu od 59.419.391,28 KM, materijalna šteta pričinjena prijavljenim krivičnim djelima u ukupnom iznosu od 56.791.027,20 KM, kao i stečena imovinska korist u iznosu 58.819.709,28 KM. Obveznici iz člana 4. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u 2019. godini prijavili su ukupno 391.888 transakcija u ukupnom novčanom iznosu od 19.882.869.921,29 KM, a u 2018. godini prijavljene su ukupno 475.631 transakcije u ukupnom iznosu od 19.850.530.935,30 KM. Od ukupnog broja prijavljenih transakcija, 737 je sumnjivih transakcija u iznosu od 98.262.436,16 KM, a u 2018. godini 456 sumnjivih transakcija u iznosu od 153.447.301,19 KM.
- Državna agencija za istrage i zaštitu je Tužilaštvu BiH u 2019. godini podnijela dva izvještaja protiv dva lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinila krivična djela protiv integriteta BiH, a u 2018. godini tri izvještaja protiv tri lica.
- Od ukupnog broja krivičnih djela (KD-a) registriranih u 2019. godini (24.685), 12.066 KD ili 48,9% odnosi se na krivična djela protiv imovine, što je manje nego 2018. godine. U 2019. godini zabilježeno je smanjenje broja krivičnih djela protiv imovine za 4% u odnosu na 2018. godinu (12.610). Smanjen je i broj izvršilaca ovih krivičnih djela za 4%. Takođe, u 2018. godini zabilježeno je smanjenje broja krivičnih djela protiv imovine za 11,5% u odnosu na 2017. godinu (13.955), a smanjen je i broj izvršilaca ovih krivičnih djela za 7,2%.
- U 2019. godini u BiH je zabilježeno smanjenje krivičnih djela krađe (otuđenja) motornih vozila za 14% u odnosu na 2018. godinu. Pojačani naponi policijskih službenika u Bosni i Hercegovini u posljednjih par godina rezultirali su smanjen broj krađa motornih vozila. U 2019. godini je zabilježeno smanjenje krivičnih djela krađe (otuđenja) motornih vozila za 51% u odnosu na 2016. godinu.
- Razbojništva su u 2019. godini smanjena na nivou Bosne i Hercegovine (639), za 3% u odnosu na 2018. godinu (664). Broj izvršilaca je u 2019. godini povećan za 3 % u odnosu na prethodnu godinu.
- U 2019. godini u BiH je zabilježeno povećanje krivičnih djela razbojničke krađe za 41% u odnosu na 2018. godinu.
- U Bosni i Hercegovini je u 2019. godini registrirano 2% više krivičnih djela izazivanja opšte opasnosti nego u istom periodu prošle godine.
- Krivično djelo izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti u BiH (6) je u 2019. godini u porastu za 83% u odnosu na 2018. godinu.
- U BiH je u 2019. godini broj krivičnih djela (KD) protiv polnog integriteta (200) skoro na istom nivou odnosu na 2018. godinu (202). Smanjen je takođe i broj počinjenja krivičnog djela silovanje

(2019- 25) za 26% u odnosu na prethodnu godinu (2018. 34). KD iskorištavanje djece i malodobnih osoba za pornografiju je u 2019. godini smanjen za 34,0 %u odnosu na 2018-35.

- Na nivou BiH, u 2019. godini u smanjen je broj krivičnih djela protiv života i tijela (1.441) za 7% u odnosu na prethodnu godinu.
- U 2019. godini na nivou BiH došlo je do povećanja broja ubistava (38) za 5% u odnosu na 2018. godinu. U prethodnim godinama u BiH je broj ubistava bio u padu (2018-36 KD, 2017-38 KD, 2016-45 KD). U 2019. godini, također je povećan broj ubistava u pokušaju (62) za 12% u odnosu na prethodnu godinu. U porastu su i krivična djela nanošenje teške tjelesne ozljede za 10% (2018. -355 KD), dok su u padu KD nanošenje lake tjelesne povrede za 9%, kao i broj KD učestvovanje u tuči (24) za 7% (2018.- 26 KD).
- **Stanje u broju prekršaja javnog reda i mira u Bosni i Hercegovini je u porastu u odnosu na isti period prošle godine. Povećan je broj prekršaja za 2%. Najbrojnije su tuče, fizički napadi, vrijeđanje, svade, nedolično ponašanje, sprečavanje pripadnika policije u obavljanju javnih funkcija, neovlaštena upotreba oružja, nasilničko ponašanje, ugrožavanje prijetnjom napada, prosjačenje i dr.**

Kada se 2019. godina rezimira sa sigurnosnog aspekta, može se reći da je bila veoma izazovna. Suočeni smo sa značajnim porastom nezakonitih migracija preko vlastite teritorije, a samim time i povećanim sigurnosnim prijetnjama. Ne isključuje se mogućnost da u tim „talasima“ dođu i sigurnosno interesantni pojedinci i ekstremisti sa određenim ciljevima prema Bosni i Hercegovini, što iziskuje neprekidni rad i angažman svih agencija za zaštitu zakonitosti, kako bi se spriječilo narušavanje sigurnosti građana i imovine. **Na osnovu bitnih pokazatelja, iznijetih kako u sažetku Informacije tako i u njenoj razradi, može se reći da su sigurnosne agencije u toj namjeri uspjele te da je stanje sigurnosti u BiH u 2019. godini, bilo na zadovoljavajućem nivou.**

Sigurnosni izazovi i rizici u periodu 2018. - 2019. godina

Sigurnosni izazovi s kojima se susreće Bosna i Hercegovina moraju se razmotriti u širem kontekstu globalnih, regionalnih i unutrašnjih zbivanja. Trendovi i događaji za koje se čini da su daleko, mogu uticati i na našu sigurnost, katkad na potpuno neočekivan način. Neki od trendova u kojima se sigurnost Bosne i Hercegovine mora ispitati, uključuju više izazova:

Globalni izazovi: Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je COVID-19 globalnom pandemijom. Pandemija je ostavila veliki trag na ljudske živote. Svijet se suočio sa **političkim i ekonomskim posljedicama**, krizom na svjetskom tržištu i dovela do zatvaranja međudržavnih granica i strožijih ograničenja putovanja i trgovine. COVID-19 donosi potencijalne rizike za međunarodnu i nacionalnu sigurnosti, te predstavlja rizik s destabilizirajućim potencijalima društvenog, ekonomskog i političkog poretka.

Do sada su eksperti najvećih svjetskih sila pravili strategije nacionalne sigurnosti po principu – odbrana, diplomatija i razvoj (3Ds – defense, diplomacy and development), ali aktuelna kriza oko korona virusa postavila je ozbiljno pitanje da li bi globalna zdravstvena sigurnost trebalo da postane važniji segment nacionalne sigurnosti.

Ilegalne migracije su danas jedan od najvećih izazova međunarodne sigurnosti. Migranti „krše“ fizičke i metaforičke granice država zbog čega automatski predstavljaju prijetnju budući da su njihove stvarne i krajnje namjere, barem inicijalno, nepoznanica. Migracije dugoročno mogu postati prijetnja socijalnoj koheziji i stabilnosti države domaćina. Pitanja integracije migranata u društva država domaćina, ili čak

socijalne otuđenosti nisu bez sigurnosnih posljedica, ti procesi mogu rezultirati ili kriminogenim dimenzijama ili ugrožavanjem nacionalne sigurnosti.

Sigurnosni izazovi s kojima se Bosna i Hercegovina susreće, moraju se razmotriti u kontekstu **sveukupnih odnosa globalnog okruženja**. Izazovi što ih donose aktualna globalna kretanja, uveliko su posljedica rastućih razlika u nivou ekonomskog i društvenog razvoja, između bogatog i siromašnog dijela svijeta i **rastuće dužničke krize u svijetu, međunarodnog terorizma u svim njegovim pojavnim oblicima**, stalnog ugrožavanja životne sredine, nekontrolisane proizvodnje i prodaje naoružanja, **intenziviranja prisilnih migracija**, koje su posljedica oružanih sukoba, negativnih ekonomskih i društvenih kretanja u nekim zemljama Sjeverne Afrike i Bliskog Istoka ili su rezultat političkih pritisaka u nekim tranzicijskim zemljama u geostrateškoj borbi velikih sila za prevlast. Tu su i izazovi povezani s raznim oblicima međunarodnog organizovanog kriminala, koji potiču trajnu socijalnu i ekonomsku nestabilnost u pojedinim državama regije, odnosno zemalja u okruženju, što se reflektira i na Bosnu i Hercegovinu.

Regionalni izazovi: Svi izazovi na globalnom nivou mogu indirektno ili direktno uticati na stabilnost u regiji Jugoistočne Evrope. Ilegalne migracije predstavljaju veliki izazov i problem za cijeli region. Poseban izazov s kojim se susreće Jugoistočna Evropa kao cjelina, jeste ekonomska i politička nestabilnost kao rezultat raznih finansijskih i političkih pritisaka velikih sila. Prema geostrateškom položaju, područje Jugoistočne Evrope nalazi se na važnim trgovačkim putevima između Evrope i Azije. To su istovremeno i putevi nezakonite trgovine oružjem, narkoticima, te bijelim robljem, a mogu biti korišteni i za tranzit terorističkih skupina i sredstava za izvođenje terorističkih akcija. **Savremeni koncepti kibernetičke sigurnosti**, koji su u velikoj mjeri usmjereni na kibernetičke napade i kibernetički kriminal, a u kojima su izostavljeni internetski napadi zasnovani na informacijama, kao što je radikalizacija na internetu, govor mržnje i lažne vijesti, više ne odgovaraju svrsi. **Novo virtuelno bojno polje** proširuje poimanje kibernetičke sigurnosti koje sada obuhvata oboje, da se uloga interneta u internetskim napadima zasnovanim na informacijama ne može i ne treba shvatati odvojeno od drugih oblasti kibernetičke sigurnosti.

Unutrašnji izazovi: Bosna i Hercegovina je država opterećena određenim unutrašnjim problemima političke prirode, koji su ozbiljna opasnost za socijalnu, političku, sigurnosnu i svaku drugu stabilnost zemlje. Neki od unutrašnjih izazova su:

1. Problematika neregularnih migracija **na globalnom i regionalnom nivou** zbog novih pojava oblika i trendova se i dalje usložnjava, kao refleksija na određena krizna područja u čemu ni **Bosna i Hercegovina** nije zaobidena i ona zbog svog geostrateškog položaja predstavlja područje tranzita preko kojeg državljani zemalja (afro/azijskog porijekla) pokušavaju i **sve teže uspijevaju doći do zemalja zapadne Evrope**. Bosna i Hercegovina je odredište državljana zemalja regiona koji su u najvećoj mjeri kršili imigracione propise. Zbog ovakve novonastale situacije, sigurnosne agencije se suočavaju sa sve složenijim problemima jer se ovakve kategorije migranata koje u povećanom broju dođu u BiH, **sve teže mogu vraćati po osnovu sporazuma o readmisiji u zemlje iz kojih su došli** ili u zemlje porijekla, što umnogome usložnjava rješavanje ove problematike u budućnosti za sve nadležne organe u Bosni i Hercegovini.
2. Pitanje sigurnosti na regionalnom i globalnom planu, prije svega u **domenu borbe protiv terorizma u svim njegovim pojavnim oblicima**. **Teroristički napadi mogu se očekivati svugdje**. Evidentna je visoka indoktrinacija terorista, prije svega putem društvenih mreža, ali i njihova organizovanost putem tih istih mreža.
3. **Kompjuterski kriminal** je jedna od nezakonitih aktivnosti koja postepeno postaje izražena i na teritoriji Bosne i Hercegovine, koja nema sveobuhvatan strateški pristup u rješavanju pitanja kibernetičkog kriminala i kibernetičkih sigurnosnih prijetnji. Sve ubrzanija informatizacija i nove

tehnologije omogućavaju lakše poduzimanje aktivnosti poput krađe identiteta, obaranja servera pravnih lica i slično, a sve sa ciljem neovlaštenog oduzimanja novca položenog na bankovnim računima ili pak odvijanja sumnjivih finansijskih transakcija.

4. Poseban prioritet agencija za provođenje zakona u narednom periodu biće usmjeren na borbu protiv **privrednog kriminaliteta i korupcije**, aktuelni problemi vezano za sumnjivo kreditiranje poreznih dugovanja pojedinih privatnih firmi, te ratne i sumnjive poratne privatizacije; pranje novca kroz „investicije“ i postojanje druge protivzakonito stečene imovine.
5. S obzirom na to da u 2018. i 2019. godini nije identifikovan nijedan novi **metod pranja novca**, procjene rizika ukazuju da bi se i u narednom periodu, mogle zadržati tradicionalne tehnike pranja novca **kroz bankarski sektor, kroz sektor nekretnina, kroz poslove sa vrijednosnim papirima, ubacivanjem gotovine u legalne novčane tokove kroz pozajmice vlasnika preduzeća sopstvenom preduzeću, izvlačenjem novca iz privrednih društava preko off shore kompanija, krijumčarenjem gotovine, kroz elektronsko internet bankarstvo, PDV prevare i dr.**
6. Postojanje mreže organizovanog kriminala, uključujući i prekogranični. Relativno brzo obnavljanje neutralisanih mreža, posebno „profitabilnih“ oblika kriminala: **preprodaja ukradenih vozila, trgovina ljudima, krivična djela vezana za posjedovanje i rasturanje narkotika, i sl.** Suočavamo se i sa novim vrstama sintetičkih droga koje nisu dosad bile na bh. „tržištu“.
7. **Određen broj državljana BiH uključen je u kriminal u vezi sa zloupotrebom opojnih droga**, kako na području BiH, tako i na području drugih evropskih zemalja. Na osnovu poređenja broja lica i količina zaplijenjenih droga, može se reći da je gotovo isti problem uključenost državljana BiH u ovu vrstu kriminala, kao što je i samo prisustvo opojnih droga u zemlji.
8. Visoka stopa nezaposlenosti, koja doprinosi povećanju opšteg siromaštva i društvenog raslojavanja, koja se manifestuje i kroz javno protestovanje i drugo ispoljavanje nezadovoljstva građana. **Ne treba zanemariti ni javljanje straha i očajanja zbog egzistencijalne ugroženosti, kao ni pojedinačno ispoljavanje nasilnog ekstremizma u okviru takvih protesta.**
9. Postojanje onih vidova ekstremizma koji imaju za cilj ugrožavanje teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine, **izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti, slobode i prava čovjeka i građanina, uznemirenost građana, te sprečavanje povratka izbjeglica i raseljenih lica.**

I GRANIČNA SIGURNOST

1. Zaštita međunarodnih granica, unutrašnjih graničnih prelaza i regulisanje prometa na graničnim prelazima, readmisija, azil i migracije

Promet osoba preko državne granice

U 2019. godini registrovan je prelazak **53.055.528** lica preko državne granice, od čega na ulazu **26.445.986** i na izlazu **26.609.542** lica. U odnosu na 2018. godinu (51.985.604) promet lica preko državne granice je **povećan za 1.069.924 lica ili 2,06%**.

U toku 2019. godine evidentiran je prelazak državne granice **22.450.708** transportnih sredstava, od čega na ulazu **11.141.020** i na izlazu **11.309.688** što je u odnosu na 2018. godinu (**20.983.351**) **povećanje za 1.467.357 ili 6,99%**.

Otkrivene osobe sa potraga

Evidentirano je 3.362 prelazaka ili pokušaj prelaska preko državne granice za 1.665 lica kojima su od strane nadležnih organa raspisane potjernice, raspisi o traganju, mjere zabrane prelaska državne granice, sigurnosno interesantnih lica, lica o kojima je potrebno dostaviti informaciju o prelasku državne granice i ostale potrage. U odnosu na 2018. godinu broj evidentiranih prelazaka državne granice predmetnih lica **manji je za 802 ili 19,26%**, (4.164), dok je broj lica manji za 299 ili 15,22% (1.964).

Pregled identificiranih lica kroz potražnu djelatnost u bazama podataka Granične policije BiH u 2018. i 2019. godini:

Godina	Lica pronađena po potragama sudova INTERPOL-a i drugih nadležnih organa			WATCH lista	Zabrana prelaska, info o prelasku i dr.	UKUPNO
	aktivne potrage	obustavljene potrage	Ukupno			
2018.	741	302	1.043	143	479	1.665
2019	764	426	1.190	135	639	1.964

Po osnovu raspisa i potraga nadležnih sudsko-policijskih organa BiH prilikom granične kontrole u toku 2019. godine identifikovano je 611 lica za koja je utvrđeno da su potrage aktivne što je u odnosu na 2018 (623) manje za 12 ili 1,93%. Na osnovu raspisanih potjernica po zahtjevu INTERPOL-a Sarajevo pronađeno je 130 lica za kojima je potjernica bila aktivna što je u odnosu na 2018 (141) manje za 11 ili 7,80%.

Od ukupnog broja identificiranih lica za kojima su potrage/potjernice u trenutku kontrole bile aktivne u bazama GP BiH, 302 ili 20,95% u međuvremenu je obustavljeno, a da informacija o tome nije blagovremeno dostavljena GP BiH što je u odnosu na 2018 (426) manje za 124 ili 29,11%. Po osnovu tzv. „watch liste“ u 2019. godini evidentiran je prelazak državne granice 143 lica, što je u odnosu na 2018 (135) više za 8 ili 5,93%.

U 2019. godini evidentirano je 140 lica sa mjerom informisanja zbog kriminalne prošlosti što je u odnosu na 2018 (151) manje za 11 ili 7,28%. Na osnovu zaprimljenih zahtjeva o izrečenim mjerama zabrane prelaska državne granice identificirano je 169 lica, o čemu su obavješteni organi koji su izrekli zabranu, što je u odnosu na 2018 (221) manje za 52 ili 23,53%. Na osnovu zahtjeva Ministarstva sigurnosti evidentirana su 34 lica koja su u statusu tražitelja azila, odnosno imaju izbjeglički status u BiH, te su za sve slučajeve dostavljene informacije navedenom organu, što je u odnosu na 2018 (41) manje za 7 ili 17,07%. Na osnovu zahtjeva bivše Komisije za reviziju državljanstva BiH i Ministarstva civilnih poslova (MCP) u 2019. godini registrirano je 11 lica, što je u odnosu na 2018 (26) manje za 15 ili 57,69%. Pored navedenog po drugim osnovama u skladu sa zahtjevima nadležnih organa u BiH evidentirano je 125 lica, što je u odnosu na 2018 (200) manje za 75 ili 37,50%.

Osobe predate nadležnim organima

Nadležnim organima u 2019. godini predato je 4.508 stranih državljana, za 41,45% više u odnosu na 2018. godinu kada je predato 3.187 lica. Službi za poslove sa strancima BiH predato je 4.144 lica, Upravi za indirektno oporezivanje tri i ostalim organima 361 lice.

Razlozi za predaju stranih državljana	2019.	udio (%)	2018.	+/- (%)
Prekoračenje ili ilegalan boravak	4.451	98,74	3.123	42,52
Uhapšeni po potragama	54	1,20	62	-12,90
Carinski prekršaj	3	0,07	2	50,00
Ukupno	4.508	100	3.187	41,45

Ilegalni prelasci BiH granice, broj otkrivenih lanaca odnosno organizatora krijumčara ljudi

U ilegalnom prelasku državne granice u 2019. godini otkriveno je 5.859 lica što je više za 1.370 ili 30,52% u odnosu na 2018. godinu (4.489). **Od ukupnog broja, 921 lice je otkriveno prilikom ilegalnog ulaska u BiH, dok je prilikom ilegalnog izlaska iz BiH otkriveno 4.938 lica.**

ILEGALNI/NEZAKONITI PRELASCİ DRŽAVNE GRANICE										
Granica sa	2019.	2018.	+/- (%)	udio u 2019. (%)	u BiH	udio (%)	iz BiH	udio (%)	na GP	van GP
Hrvatska	5.078	1.719	195,40	86,67	231	3,94	4847	82,73	231	4.847
Crna Gora	92	464	-80,17	1,57	85	1,45	7	0,12	2	90
Srbija	592	2.214	-73,26	10,10	580	9,90	12	0,20	110	482
Pomorski promet	0	0	/	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0
Vazdušni promet	97	92	5,43	1,66	25	0,43	72	1,23	97	0
Ukupno	5.859	4.489	30,52	100,00	921	15,72	4.938	84,28	440	5.419

Na graničnim prelazima u 2019. godini otkriveno je 440 lica (na ulazu 129+ na izlazu 311), a van graničnih prijelaza 5.419 lica (na ulazu 792 + na izlazu 4.627). Lica otkrivena u ilegalnom prelasku državne granice imala su državljanstvo 45 zemalja i 137 NN lica.

U 2018. godini na graničnim prelazima otkriveno je 617 lica (na ulazu 232 + na izlazu 385), a van graničnih prijelaza 3.872 lica (na ulazu 2.660 + na izlazu 1.212). Lica otkrivena u ilegalnom prelasku državne granice imala su državljanstvo 45 zemalja.

Najviše državljana Pakistana, Iraka, Afganistana, Sirije, Irana, Maroka, Bangladeša, Alžira, Turske, Palestine, Egipata, Indije, Libije, Tunisa, i drugih su uhvaćeni u ilegalnom prelasku državne granice.

Osobe koje su zatražile azil na granici ili u graničnom pojasu, ili imaju izbjeglički status

U 2019. godini 48 lica je izrazilo namjeru za podnošenjem zahtjeva za azil, dok je 2018. godini namjeru izrazilo 315 lica. Lica su na dalje postupanje predata Službi za poslove sa strancima BiH.

Državljanstva lica u 2019. godini: Pakistan i Libija po 1, Afganistan i Jemen po 2, Turska 3, Maroko 4, Palestina 6, Sirija 7, Irak 22.

Državljanstva lica u 2018. godini: Maroko 1, Ruska Federacija 2, Palestina 5, Iran 6, Libija 7, Kina 11, Alžir 12, Turska 14, Pakistan 15, Afganistan 23, Irak 34, Sirija 185.

Deportovane osobe iz Bosne i Hercegovine

U 2019. godini evidentirano je 29 stranih državljana (2018. – 21) koji su deportovani iz BiH.

Razlozi zbog kojih su strani državljani deportovani iz BiH:

Razlozi zbog kojih su strani državljani deportovani iz BiH:	2018. godini	2019. godini
Ilegalan boravak u BiH	17	21
Izvršenje KD	4	4
Ostalo	/	4
UKUPNO	21	29

Stranci deportovani iz BiH su državljani Srbije, Albanije, Hrvatske, Iraka, Irana, Maroka, Tunisa i Kosova.

U 2019. godini evidentirana su 1.402 strana državljana, koji su samostalno napustili teritoriju BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje, a u 2018 - 1.427 strana državljana .

Razlozi zbog kojih su strani državljani samostalno napustili BiH su:	2018. godini	2019. godini
rješenje o protjerivanju	1.199	1.124
otkazan bezvizni režim	182	248
otkazan privremeni boravak	39	27
odbijen zahtjev za boravak	4	2
otkaz boravka sa protjerivanjem	2	1
otkazan stalni boravak	1	/
UKUPNO	1.427	1.402

Strani državljani koji su samostalno napustili BiH u 2019. godini imali su državljanstvo 61 zemlje. Najveći broj lica su državljani Turske (25,96%), državljani susjednih zemalja (14,34%), Iraka (5,78%), Irana (5,28%), Alžira (4,99), Tunisa (4,92), Albanije (4,14%), Pakistana (4,07) i lica sa putnom ispravom R. Kosovo (3,85%).

Strani državljani koji su samostalno napustili BiH u 2018. godini imali su državljanstvo 66 zemalja. Najveći broj lica su državljani Turske (30,20%), državljani Irana (13,67%), državljani susjednih zemalja (12,47%), i nosioci PI Kosova (7,78%).

U 2019. godini evidentirano je ukupno 1.431 stranih državljana koji su deportovani iz BiH ili su samostalno napustili BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje (2018. – 1.448).

Vozila vraćena prilikom pokušaja ulaska/izlaska u/iz Bosne i Hercegovine, uz navođenje razloga

Broj transportnih sredstava kojima nije dozvoljen prelazak državne granice u 2019. godini iznosi 5.847 što je manje za 262 ili 4,29%, u odnosu na 2018. godinu kada je evidentirano 6.109 transportnih sredstava. Broj transportnih sredstava kojima nije dozvoljen ulazak u BiH u 2019. godini je 5.417 ili 92,65%, a izlazak nije dozvoljen u 430 slučajeva ili 7,35% od broja vozila kojima nije dozvoljen prelazak državne granice. Broj transportnih sredstava kojima nije dozvoljen ulazak u BiH u 2018. godini je 5.779 ili 94,60 % od broja vozila kojima nije dozvoljen prelazak, a izlazak je odbijen u 330 slučajeva ili 5,40% od broja vozila kojima nije dozvoljen prelazak državne granice.

Transportna sredstva kojima nije dozvoljen prelazak državne granice prema granici:

Država	2018.	Udio (%)	Vraćena TS na		2019.	Udio (%)	Vraćena TS na	
			ulazu	izlazu			ulazu	izlazu
Hrvatska	4.378	71,66	4.111	267	4.414	75,49	4.034	380
Srbija	671	10,98	642	29	483	8,26	444	39
Crna Gora	1.060	17,35	1.026	34	950	16,25	939	11
Ukupno	6.109	100	5.779	330	5.847	100,00	5.417	430

Razlozi odbijanja prelaska granice transportnim sredstvima su:

Razlog vraćanja	2018		Ukupno	Udio (%)	2019		Ukupno	Udio (%)
	ulazu	izlazu			ulazu	izlazu		
Neposjedovanje zelenog kartona ili odgovarajućeg osiguranja	4.143	0	4.143	67,82	3.849	9	3.858	65,98

Neposjed. važeće dokumentacije o vozilu ili zapisnika o oštećenju m/v	1.137	43	1.180	19,32	1.181	82	1.263	21,60
Neposjed. dokumen. za obavljanje prijevoza roba i putnika u međ. saobraćaju	247	88	335	5,48	193	47	240	4,10
Drugi razlozi	252	199	451	7,38	194	292	486	8,31
Ukupno	5.779	330	6.109	100,00	5.417	430	5.847	100,00

Od prelaska državne granice iz navedenih razloga u 2019. godini odustalo je **12.354 lica**, što je **manje za 2.118 lica ili 14,64%** u odnosu na 2018 - 14.472.

Granica sa	Ulaz	Izlaz	2019.	2018.	+/- (%)
Hrvatska	5.781	944	6.725	7.312	-8,03
Srbija	930	2.175	3.105	4.653	-33,27
Crna Gora	2.266	78	2.344	2.330	0,60
Zračni promet	0	180	180	177	1,69
UKUPNO	8.977	3.377	12.354	14.472	-14,64

Izdane vize na graničnim prelazima

Tokom 2019. godine na graničnim prelazima izdato je 19 viza, od toga šest za državljane Libije, tri Libana, po dvije Alžira, Tunisa i Vijetnam i po jedna Maroka, Kameruna, Palestine i Uzbekistana. Evidentirano je 100 slučajeva poništavanja viza na granici, za 50 državljana Iraka, 25 Pakistana, 14 Bangladeša, 6 Eritreje, dvojici državljana Jordana, dvojici državljana Jemena i jednom državljaninu Nepala.

U 2018. godini na graničnim prelazima izdate su 34 vize, trinaest za državljane Libije, sedam Libanona, pet Indonezije, tri Iraka, dvije Bangladeša, po jednu Maroka, Kongo, Nigerije i Gane. Evidentirano je 13 slučajeva poništavanja vize: 6 državljana Pakistana, trojici državljana Konga, po jednom državljaninu Komora, Sirije, Bangladeša i Saudijske Arabije. Ukinuto je 5 viza državljanima Pakistana i jedna viza državljaninu Kameruna.

Readmisija/admisija - prihvata lica po sporazumima

U skladu sa potpisanim međunarodnim Sporazumima o readmisiji-admisiji lica prihvaćeno je 727 stranih državljana, više za 4,45% u odnosu na 2018. godinu (696). Po Sporazumu sa Republikom Hrvatskom prihvaćeno je 716, iz Crne Gore tri i na Međunarodnom aerodromu Sarajevo 8 stranih državljana.

Izvršena je readmisija iz BiH 569 stranih državljana, u odnosu na 2018. godinu (984) manje za 42,17%. Najveći broj stranaca predat je Republici Srbiji (220 ili 38,66%) i Crnoj Gori (140 ili 24,60%).

Ulazak državljana zemalja visokog migracijskog rizika

Evidentirani broj ulazaka i izlazaka lica iz zemalja visokog migracijskog rizika preko državne granice u 2019. godini iznosi 536.583 lica, što je povećanje za 90.457 lica ili 20,28% u odnosu na 2018. godinu (446.126). U BiH je u 2019. godini ušlo 279.515, a izašlo 257.068 državljana zemalja visokog migracijskog rizika što predstavlja pozitivnu razliku od 22.447 lica ili 8,73%. Dok je u 2018. godini u BiH je ušlo 233.250, a izašlo 212.876 državljana zemalja visokog migracijskog rizika što predstavlja razliku od 20.374 lica.

Pregled prelazaka državne granice državljana zemalja visokog migracionog rizika sa uporednim podacima:

Red. Broj	Državljanstvo	2019.			2018.		
		ulaz	izlaz	razlika	ulaz	izlaz	razlika
1	Albanija	71.899	67.341	4.558	63.928	60.016	3.912
2	Afganistan	467	371	96	241	214	27
3	Bangladeš	312	275	37	257	212	45
4	Kina	83.829	76.694	7.135	49.288	42.814	6.474
5	Indija	7.485	6.648	837	5.902	5.028	874
6	Iran	1.151	1.071	80	1.259	1.472	-213
7	Irak	1.693	1.868	-175	588	717	-129
8	Palestina	466	439	27	341	316	25
9	Pakistan	1.196	1.132	64	945	953	-8
10	Šri Lanka	695	559	136	757	603	154
11	Sirija	1.562	1.480	82	1.396	1.265	131
12	Tunis	507	553	-46	435	417	18
13	Turska	107.449	97.795	9.654	107.041	97.888	9.153
14	Nosioci PI Kosovo	804	842	-38	872	961	-89
Ukupno		279.515	257.068	22.447	233.250	212.876	20.374

Iz gore navedenih statističkih podataka uočava se da je u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu evidentirano povećanje razlike broja izlazaka u odnosu na ulaz za 2.073 lica ili 10,17%. Upoređivanjem podataka o ulazu i izlazu u odnosu na podatke za period 2018. godinu evidentno je da je broj evidentiranih ulazaka u BiH, lica iz zemalja visokog migracijskog u toku 2019. godine povećan za 46.265 osoba ili 19,83%, a broj evidentiranih izlazaka iz BiH ovih osoba povećan je za 44.192 osoba ili 20,76%. Najveća razlika ulaz/izlaz evidentirana je kod državljana Turske (9.654), Kine (7.135), Albanije (4.558) i Indije (837).

Odbijeni ulasci strancima u Bosnu i Hercegovinu, uz navođenje razloga

U 2019. godini registrirano je 2.342 stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH na osnovu člana 24., a u vezi sa članom 19. Zakona o strancima. U odnosu na 2018. godinu (1.853), broj stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH veći je za 489 lica ili 26,39%. U izvještajnom razdoblju ulazak je odbijen za državljane 69 zemalja i tri lica izbjeglice (Konvencija iz 1951).

Pregled odbijenih ulazaka prema granici:

Granica sa	Odbijeni ulazi u BiH			
	2019.	2018.	+/- (%)	Udio %
Hrvatskom	679	801	-15,23	28,99
Crnom Gorom	491	232	111,64	20,96
Srbijom	545	417	30,70	23,27
Vazdušni promet	627	403	55,58	26,77
Vodeni promet	0	0	/	/
Ukupno	2.342	1.853	26,39	100,00

Razlozi za odbijanja ulaska u BiH u 2019. godini su nemogućnost dokazivanja svrhe namjeravanog boravka - 856, neposjedovanje vize za ulazak, boravak, prelazak preko teritorije BiH ili odobrenje boravka propisano Zakonom - 568, neposjedovanje važeće putne isprave - 430, neposjedovanje dovoljno sredstava za izdržavanje - 290, poništena ili ukinuta viza na ulasku u BiH - 101, zabrana ulaska u BiH - 32, krivotvorena putna isprava - 17, prijatnja sigurnosti - 16, boravak duži od 90 dana - 16, evidentirani prestupnik - 4, krivotvorena viza ili dozvola boravka - 4, neposjedovanje radne dozvole - 3, odbijen ulazak maloljetnicima - 1, potrebna viza susjedne države - 1.

Broj odbijenih ulazaka u BiH državljanima susjednih zemalja: Hrvatske (65), Srbije (41) i Crne Gore (20) iznosi 126 ili 5,38% od broja odbijenih ulazaka u BiH.

Aktivnosti Službe za poslove sa strancima u otkrivanju i sprečavanju neregularnih migracija

U cilju stvaranja doprinosa ukupnog sigurnosnog sistema BiH, Služba za poslove sa strancima (u daljem tekstu Služba) u okviru svojih operativno - inspekcijских nadležnosti, operativnim radom inspektora za strance svakodnevno prikuplja operativne podatke o svim vidovima neregularnih migracija i neregularnim migranatima, nadzire i kontroliše boravak stranaca kroz njihovu eventualnu zloupotrebu i nezakonitost u korištenju boravka i eventualnom ugrožavanju javnog poretka ili sigurnosti zemlje od određenih kategorija stranaca.

U 2019. godini u procedurama rješavanja po zahtjevima za ovjeru pozivnih pisama na osnovu kojih stranci pribavljaju vize za ulazak i boravak u BiH, ukupno su **ovjerena 4.452 pozivna pisma**, te ukupan zbir istih **bilježi pad vrijednosti od 4,7%** u odnosu na 2018. godinu kada su ukupno **ovjerena 4.672 pozivna pisma**.

Tokom 2019. godine Služba za poslove sa strancima je preduzimajući preventivne aktivnosti zbog uočenih pokušaja neregularnih migracija i u cilju davanja doprinosa zaštiti sigurnosnog sistema odbila **106 zahtjeva za ovjeru pozivnog pisma za strane državljane koji dolaze iz migraciono visoko rizičnih zemalja** što je **uvećanje od 51,42%** u odnosu na 2018. godinu kada je **70 zahtjeva odbijeno**.

U vremenu migrantske krize, inspektori za strance su prilikom utvrđivanja svih neophodnih činjenica u postupcima ovjere pozivnih pisama, prepoznali povećane aktivnosti pokušaja neregularnih migracija koje su državljani koji gravitiraju iz zemalja visokog migracionog rizika koristili, zloupotrebljavajući legalan ulazak u BiH, te izlazak iz države radi priključenja migrantskim tokovima i odlaska prema zemljama EU radi traženja azila.

Tokom 2018. i 2019. godine, Služba je nastavila nadograđivati i pospješivati postojeće procedure kod izdavanja „D” - dugoročnih viza za boravak u zemlji, kao veoma važnog Shengenskog pravila, **na način da u propisanom roku i uz sve izvršene potrebne provjere izdaju saglasnost za izdavanje viza “D”, isključivo na osnovu kojih stranci nakon ulaska u zemlju mogu aplicirati za dugoročni boravak.**

Služba je u 2019. godini postupajući po zahtjevima Ministarstva inostranih poslova BiH za davanje saglasnosti u postupku izdavanja vize tipa „D“, u **823 slučaja dala saglasnost za izdavanje vize tipa „D“,** što predstavlja **umanjenje od 0,84%** u odnosu na 2018. godinu kada je od strane Službe data saglasnost za izdavanje **830 viza tipa „D“.** Također, tokom 2019. godine od strane Službe za poslove sa strancima uočene su odgovarajuće nepravilnosti, te zbog neispunjavanja uslova **nije data saglasnost za izdavanje 16 viza tipa „D“,** što je **uvećanje od 300%** u odnosu na 2018. godinu, kada nije data saglasnost za izdavanje **4 vize tipa „D“,** što je rezultat detaljnijih i obimnijih provjera prije ovjere pozivnih pisama.

U 2019. godini najveći broj zahtjeva za izdavanje vize tipa „D“ zatražen je iz razloga **„izdate radne dozvole“ (322), „spajanja porodice“ (221), „obrazovanja“ (167) „rad bez radne dozvole“ (76)** i drugih prema dole prikazanom dijagramu. Zahtjeve za izdavanje vize tipa „D“ su u najviše slučajeva podnosili državljani **Kine (140), Egipta (92), Sirije (91), Libija (73)** i drugih.

Postupajući po zahtjevima DKP-a BiH i Granične policije BiH (viza na granici) za vršenje provjera u bazi „ROS“ prilikom postupka izdavanja viza stranim državljanima, Služba za poslove sa strancima je vršeci analize po zahtjevima DKP-a u određenim slučajevima došla do činjenica da se radi o neregularnim migracijama, te su putem Terenskih centara u 2019. godini izvršene operativne provjere na terenu za **168 lica** (u 2018. godini 344 lica). Od strane inspektora za strance u više slučajeva je utvrđeno da strani državljani nemaju rezervisan smještaj, odnosno uplaćen smještaj ili turističko putovanje koje je u skladu sa Zakonskim uslovima za izdavanje vize, te su navedeni podaci o utvrđenim činjenicama putem sistema dostavljani DKP-a BiH, kako bi isti mogli raspolagati svim činjenicama u momentu donošenja odluke, a što je rezultiralo određenim brojem odbijenih zahtjeva za izdavanje viza.

*O svim utvrđenim činjenicama i prikupljenim saznanjima koja su ukazivala na pokušaje neregularnih migracija, Služba je pravovremeno obavještavala Ministarstvo vanjskih poslova BiH, radi blagovremenog upoznavanja DKP-a BiH i preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti. U vezi sa time, ovakvim pristupom u vršenju svih neophodnih provjera prije izdavanja vize, te zajedničkom saradnjom Službe i MIP-a, kao i DKP-va BiH u svijetu, tokom 2019. godine rezultiralo je odbijanjem zahtjeva za izdavanje viza za **797 lica od strane DKP BiH u svijetu, što je uvećanje od 593,04%** u odnosu na 2018. godinu tokom koje su utvrđene nepravilnosti za **115 lica.***

Služba je u 2019. godini po zahtjevima DKP-a BiH i Terenskih centara, od Obavještajno sigurnosne agencije (OSA) i drugih sigurnosnih agencija zatražila **2.745 sigurnosnih provjera za 4.915 stranih državljana** u postupcima ovjere pozivnih pisama, izdavanja viza, te odobrenja/produženja privremenog i odobrenja stalnog boravka, sve s ciljem davanja doprinosa zaštiti ukupnog sigurnosnog sistema BiH, kao

i borbi protiv terorizma i svih vidova neregularnih migracija, što predstavlja *rast vrijednosti u visini od 22,99 %*, u odnosu na 2018. godinu, tokom koje su zatražene *2.654 provjere za 3.996 lica*.

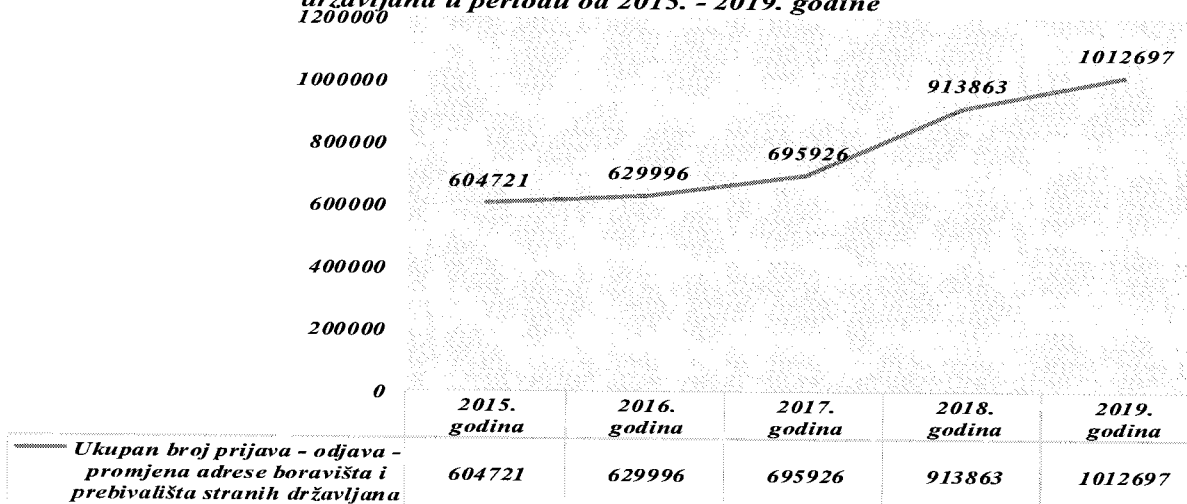
Ovim postupkom je napravljen potpuniji i sigurniji način za vršenje provjera i utvrđivanje svih neophodnih činjenica za svakog stranog državljanina prije nego se odobri stalni boravak takvom licu, jer je privilegija stalnog boravka isto tako veoma značajna kao i prijem u državljanstvo Bosne i Hercegovine, čime se daje značajan doprinos na ovaj način i zaštiti sigurnosnog sistema Bosne i Hercegovine.

U 2019. godini na teritoriju BiH **ukupno je izvršeno 1.012.697** prijava – odjava - promjena boravišta i prebivališta stranih državljana, što je **uvećanje od 10,81%**, u odnosu na 2018. godine kada je ukupno izvršeno **913.863** prijave – odjave - promjene boravišta stranih državljana.

U cilju podizanja efikasnosti kod problematike prijave boravišta stranih državljana, na inicijativu Službe je u prethodnom periodu u sklopu projekta „Podrška efikasnom upravljanju migracijama i granicom u BiH”, razvijen sistem za online prijavu boravka stranaca „ESTRANAC“ koji je financiran sredstvima Vlade Švicarske Konfederacije, a realiziran u saradnji Ministarstva sigurnosti BiH, Službe za poslove za strancima BiH, te Centra za istraživanje politike suprotstavljanja kriminalitetu (CPRC) iz Sarajeva. Sistem za online prijavu boravka stranaca značajno je unaprijedio kapacitete Službe za poslove sa strancima BiH, koja je nadležna za provođenje Zakona o strancima BiH, u domenu kontrole prijave boravišta stranaca. Razvijanjem i puštanjem navedenog Sistema ujedno se unaprijedio i sigurnosni aspekt prijave boravka stranaca, te će isti ujedno poslužiti i za daljnji razvoj turističkog sektora, te rast naplate javnih prihoda.

Pored navedenog, inspektori za strance su nastavili sa vršenjem kontinuiranih operativnih aktivnosti na terenu sa ciljem otkrivanja i prekršajnog sankcionisanja pravnih i fizičkih lica koji pružaju usluge smještaja strancima, suprotno zakonskim propisima. Preduzimanjem naprijed navedenih aktivnosti, kao i činjenica da Bosna i Hercegovina iz godine u godinu postaje sve privlačnije turističko odredište, rezultiralo je povećanjem broja prijava stranih državljana.

Ukupan broj prijava - odjava - promjena adrese boravišta i prebivališta stranih državljana u periodu od 2015. - 2019. godine

Rješavajući po zahtjevima za odobrenje - produženje privremenog boravka u 2019. godini privremeni boravak je odobren u **3.987** slučajeva i produžen u **6.146** slučajeva, što ukupno iznosi **10.133** odobrenih - produženih privremenih boravaka i **umanjenje od 5,79%** u odnosu na 2018. godinu, tokom kojeg je

odobreno - produženo **10.756** privremenih boravaka, od čega je isti odobren u **4.139** slučajeva i produžen u **6.617** slučajeva.

Kao rezultat planski sprovedenih operativnih aktivnosti na otkrivanju i sprečavanju svih vidova neregularnih migracija od strane inspektora za strance preduzete su odgovarajuće mjere.

Tokom 2019. godine preduzete su mjere u 2.887 slučajeva i to: donešeno je **66** rješenja o otkazu bezviznog boravka, **142** rješenja o otkazu privremenog boravka, **20** rješenja o otkazu stalnog boravka, **32** rješenja o otkazu bezviznog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **2** rješenja o otkazu privremenog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **1.554** rješenja o protjerivanju stranaca iz BiH, donešena su **3** zaključka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, dok je za **1.068** lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je **710** lica smješteno u Imigracioni centar, **333** lica smještena su na blažu mjeru nadzora u PPC, dok je **25** lica iz Imigracionog centra na osnovu prijedloga Sektora za readmisiju, prihvati i smještaj smješteno na blažu mjeru nadzora u PPC). **Tokom 2018. godine preduzete su mjere u 2.755 slučaju** i to: donešeno je **65** rješenja o otkazu bezviznog boravka, **124** rješenja o otkazu privremenog boravka, **36** rješenja o otkazu stalnog boravka, **16** rješenja o otkazu bezviznog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **1** rješenje o otkazu privremenog boravka s izrečenom mjerom protjerivanja, **1.540** rješenja o protjerivanju stranaca iz BiH, donešena su **3** zaključka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, dok je za **970** lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je **948** lica smješteno u Imigracioni centar, **4** lica smještena pod nadzor u mjestu boravišta, dok je **18** lica smješteno pod nadzor u druge ustanove (sigurne kuće i sl). Posmatrajući vrijednosti izrečenih mjera u ovom izvještajnom periodu evidentno je **uvećanje od 4,79%** u odnosu na mjere izrečene tokom 2018. godine.

U 2019. godini je **27.769 lica** (od čega **20 lica** u Imigracionom centru i **27.749 lica** u Terenskim centrima) iskazalo namjeru za međunarodnu zaštitu - azil što je **rast vrijednosti od 23.42%** u odnosu na 2018. godinu kada je namjeru za azil izrazilo **22.499 lica** (od čega **55 lica** u Imigracionom centru i **22.444 lica** u Terenskim centrima) što je **rast vrijednosti od 7134,4%** u odnosu na 2017. godinu kada je namjeru za azil izrazilo **311 lica**.

U najvećoj mjeri se radilo o mješovitoj grupaciji migranata i to državljana *Pakistana* (9699), *Afganistana* (3979), *Iraka* (2313), *Maroka* (2162), *Bangladeš* (2133), *Sirije* (2075), *Alžir* (1490), *Irana* (1109), i drugih zemalja, koji su nakon ulaska u BiH izražavali namjeru za azil kod nadležnih agencija.

Inspektori za strance su vršili inspekcijske kontrole boravka stranaca u fizičkim i pravnim licima koje pružaju usluge smještaja, turističkim agencijama, obrazovnim institucijama, preduzećima i institucijama u kojima rade stranci po osnovu izdate radne dozvole, preduzećima u kojima su osnivači strani državljani, kontrole adresa stanovanja i promjene adrese stanovanja. Tokom 2019. godine planski i ciljano je izvršeno ukupno **6.232 kontrole** od strane inspektora za strance, što je **uvećanje od 3,91%** u odnosu na 2018. godinu kada je izvršeno **5.997 kontrola**. Uvećanje inspekcijskih kontrola je odraz povećanih aktivnosti inspektora za strance na operativnim poslovima prilikom pronalaska migranata i izražavanja namjere za azil od strane istih, kao i ispomoć tokom čitave godine terenskim centrima koji su u najvećoj mjeri pogođeni migrantskom krizom.

U cilju suzbijanja neregularnih migracija u Bosni i Hercegovini inspektori za strance Službe su prikupljali korisne operativne podatke o pojavama neregularnih migracija, na osnovu kojih su uz planiranje, usmjeravanje i koordinaciju Sektora za operativnu podršku vršene odgovarajuće operativne akcije oko kontrole kretanja i boravka stranih državljana na područjima koje pokrivaju Terenski centri. Tokom 2019. godine izvršene su **53 operativne akcije** u kojima su učestvovali službenici Službe za poslove sa strancima.

Prikupljena saznanja i informacije su analizirane i procjenjene od strane službenika Službe za poslove sa strancima što je rezultiralo izradom 180 operativnih informacija koje je Sektor za operativnu podršku blagovremeno dostavljao u nadležnost i postupanje Tužilaštvu BiH, OSA-i, SIPA-i, Graničnoj policiji, entitetskim MUP-a i drugim agencijama na dalju nadležnost i postupanje i bile su od velikog značaja u otkrivanju i procesuiranju počinitelaca krivičnih djela. Ovom prilikom posebno bismo istakli izuzetnu saradnju s Obavještajno-sigurnosnom agencijom BiH, koja se ogleda u skoro svakodnevnoj i pravovremenoj razmjeni informacija i podataka.

Posmatrajući vrijednosti izrade operativnih informacija u 2019. godini evidentno je uvećanje od 14,64% u odnosu na vrijednosti tokom 2018. godine kada je izrađeno 157 operativnih informacija, dok je u 2018. godini uvećanje od 137,87% u odnosu na vrijednosti tokom 2017. godine kada je izrađeno 66 operativnih informacija.

Operativne informacije koje su prikupili inspektori za strance blagovremeno su razmjenjene putem DKPT-a (SIENA SISTEM) sa EUROPOL –m, INTERPOL-om, te su iste rezultirale CROSS-MATCH-om³ u 34 slučaja. Navedeni CROSS-MATCH-vi su dostavljeni Službi za poslove sa strancima, te se iz istih može vidjeti da sigurnosni organi Austrije, Njemačke, Francuske, Italije itd. sprovode određene aktivnosti u cilju identifikacije i procesuiranja lica za koja se smatra da su mogući počinioci KD. Kada je u pitanju razmjena operativnih informacija i saznanja, Služba je tokom 2019. godine postigla značajne rezultate tokom sprovođenja tri (3) međunarodne operativne akcije.

Kada je u pitanju rješavanje statusnih pitanja stranih državljana procijenjenih kao prijetnja po nacionalnu sigurnost BiH, Sektor za operativnu podršku je od drugih nadležnih sigurnosnih institucija zaprimio informaciju za 29 sigurnosno interesantnih stranih državljana. Od 29 sigurnosno interesantnih stranih državljana, Služba je tokom 2019. godine preduzimanjem radnji iz svojih nadležnosti i pojačanih aktivnosti kontrole kretanja i boravka stranaca u BiH, pronašla, procesuirala i izrekla mjere protjerivanja za 16 stranih državljana, koji predstavljaju prijetnju javnom poretku i sigurnosti BiH, dok se ostala lica nisu nalazila na teritoriju BiH. Tokom 2018. godine predmetom rada Službe bio je 151 sigurnosno interesantni strani državljanin od čega je Služba procesuirala i izrekla mjere protjerivanja za 5 stranih državljana koji predstavljaju prijetnju javnom poretku i sigurnosti BiH, dok se ostala lica nisu nalazila na teritoriju BiH.

Podatke o svim licima koja predstavljaju prijetnju javnom poretku i sigurnosti BiH, Služba je evidentirala u bazu "ROS-a" kojoj pristup ima Granična policija BiH. Licima koja predstavljaju prijetnju javnom poretku i sigurnosti BiH, a nisu na području BiH prilikom pokušaja ulaska u BiH ulazak će biti odbijen.

U evidenciju „Registar određenih stranaca – ROS“ , Služba je u 2019. godini izvršila unos 1.802 informacije za strane državljanke, što je umanjeno od 0,05% u odnosu na 2018. godinu kada je izvršen unos 1.803 informacija za strane državljanke, koje su od velikog značaja za njen rad, kao i za saradnju s Graničnom policijom BiH i Ministarstvom vanjskih poslova BiH. Prikupljene informacije u bazi ROS-a mogu uticati na rješavanje zahtjeva za ovjeru pozivnih pisama, izdavanje viza, prelazaka državne granice, odobravanja boravaka na teritoriju BiH, donošenje odluka po službenoj dužnosti i rješavanja drugih statusnih pitanja stranih državljana.

U bazu „ROS“ su uneseni i podaci stranih državljana kojima je izrečena mjera protjerivanja, mjera otkaza boravka, mjera krivične odgovornosti, kojima je odlukom sudskih organa po osnovu prekršaja izrečena mjera zatvorske kazne ili novčane kazne u iznosu 1.000 KM i više, kojima su poništene ili ukinute vize, kojima su donešena rješenja o proglašenju nepoželjnim u BiH, kojima su oduzeta državljanstva BiH, kojima je odlukom Vijeća ministara BiH izrečena mjera protjerivanja, odluke Vijeća ministara BiH kojim

³ CROSS-MATCH-Podudaranje podataka

se zabranjuje ulazak stranca u BiH, kao i podaci o licima za koje postoji osnovana sumnja da njihovo prisustvo predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, pravnom poretku i javnom redu u Bosni i Hercegovini. U pomenutoj bazi su također evidentirana sva pravna i fizička lica koja su subjekt međunarodnih restriktivnih mjera zabrane ulaska ili tranzita kroz BiH (Consolidated list). Kao što smo prethodno istakli, broj izvršenih provjera u bazi ROS-a od strane Sektora za operativnu podršku a na osnovu zahtjeva DKP-a za izdavanje vize "C" iznosi **50.081 postupanje** što je **uvećanje od 54,03%** u odnosu na isti period 2018. godine kada je izvršeno **32.512 provjera**.

Zabilježen je i kontinuitet potraga za stranim državljanima od strane nadležnih poreskih i sudskih organa, tužilaštava kao i policijskih i sigurnosnih agencija, zbog počinjenih krivičnih djela u vezi s utajama poreza, kao i sumnjom u postupke koji se mogu dovesti u vezu s krivičnim djelom pranja novca. Također, nadograđena je saradnja Službe s institucijama na području BiH iz segmenta kretanja i boravka stranaca i razmjene informacija koje su korištene za preduzimanje mjera i aktivnosti iz nadležnosti bilo koje sigurnosne agencije na području BiH. **U 2019. godine ostvarena je službena saradnja u 28.251 slučaju**, što je **umanjenje od 2,4%**, u odnosu na 2018. godinu kada je službena saradnja ostvarena u **28.948 slučajeva**, što je uvećanje od 91,69%, u odnosu na 2017. godinu kada je službena saradnja ostvarena u 15.101 slučaju.

U 2019. godine ukupno su prihvaćena **783** strana državljanina po osnovu sporazuma o readmisiji. Posmatrajući vrijednosti prihvata stranih državljanina po osnovu sporazuma o readmisiji u 2019. godini evidentno je **uvećanje od 20,09%** u odnosu na vrijednosti tokom 2018. godine kada su prihvaćena **652 strana državljanina**. Takođe, poredeći vrijednosti prihvata stranih državljanina po osnovu sporazuma o readmisiji u 2018. godini evidentno je **uvećanje od 101,23%** u odnosu na vrijednosti tokom 2017. godine kada su prihvaćena 324 strana državljanina.

U 2019. godine ukupno su prihvaćena **783** strana državljanina, i to svih **783** po osnovu Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Hrvatske o vraćanju i prihvaćanju lica čiji je ulazak i boravak nezakonit. U 2018. godine ukupno su prihvaćena 652 strana državljanina i sva lica po osnovu Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Vlade Republike Hrvatske o vraćanju i prihvaćanju lica čiji je ulazak i boravak nezakonit.

Takođe, nakon što je utvrđena obaveza prihvata od strane zemlje potpisnice Sporazuma o readmisiji za lica koja ilegalno borave na području druge države, u 2019. godini ukupno je predato **330 stranih državljanina** od kojih **14 mlđb.(malodobnih) lica** i to 193 lica od kojih 14 mlđb. lica po osnovu Sporazuma između BiH i Srbije o vraćanju i prihvaćanju lica čiji je ulazak i boravak nezakonit, 136 lica po osnovu Sporazuma između BiH i Crne Gore o vraćanju i prihvaćanju lica čiji je ulazak i boravak nezakonit, 1 lice po osnovu Sporazuma između BiH i drugim zemljama o vraćanju i prihvaćanju lica čiji je ulazak i boravak nezakonit i 1 mlđb. lice bez pratnje po osnovu Sporazuma između BiH i Evropske zajednice (Grčka) o vraćanju i prihvaćanju lica čiji je ulazak i boravak nezakonit.

Realizacija sporazuma o readmisiji daje efekat na smanjenje broja neregularnih migranata na teritoriju Bosne i Hercegovine. Međutim, značajno je izražen problem u realizaciji skraćenog postupka po Sporazumu između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Srbije o predaji i prihvatu lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit i Sporazumu između Vijeća ministara BiH i Vlade Crne Gore o vraćanju i prihvatu osoba čiji je ulazak i boravak nezakonit. Kao osnovni razlog za neefikasnu realizaciju povratka u skraćenom postupku jeste neopažen prolazak migranata u dubinu državnog područja BiH. Naime, gotovo svi migranti koji nezakonito ulaze u BiH se prvi put pojavljuju u terenskim centrima Tuzli i Sarajevu. Skraćeni postupak u takvim slučajevima se ne može realizovati iz razloga što nemamo osnov za ključni element za povratak, a to je podatak koji omogućuje utvrđivanje da je lice nezakonito prešlo zajedničku državnu granicu (član 3. Sporazuma).

Jedna od poteškoća sa kojima se susretala Služba tokom 2019. godine jeste i dalje povećan broj neregularnih migranata koje Služba prihvata iz Republike Hrvatske prema odredbama Sporazuma o readmisiji i smješta ih u Imigracioni centar Službe do njihovog protjerivanja iz BiH. Riječ je pretežno o državljanima Turske (232) i Albanije (52), koji zloupotrebljavaju bezvizni režim sa BiH, nastojeći da nakon legalnog ulaska u BiH, ilegalno nastave putovanje ka zemljama zapadne Evrope, kao i građanima Kosova (9). Za ovu kategoriju neregularnih migranata Služba preduzima sve neophodne mjere i radnje u cilju njihovog ubrzanog udaljenja sa teritorije BiH i vraća ih u njihove matične zemlje, odnosno zemlje iz kojih su ilegalno ušli na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Isto tako, Služba je tokom 2019. godine došla i do saznanja da je određeni broj migranata koji su bili zatečeni na teritoriju Republike Slovenije i Republike Hrvatske, su neutvrđenim kanalima vraćani na teritoriju Bosne i Hercegovine, a da se pritom nije poštovao Sporazum o readmisiji.

Tokom 2019. godine u Imigracioni centar Službe za poslove sa strancima prema knjizi evidencije prijema pod nadzor je stavljeno **710 lica** od kojih **17 mldb. stranaca u pratnji, što je umanjeње od 25,1%** u odnosu na 2018. godinu kada je pod nadzor smješteno **948 od čega 42 mldb strana državljanina**. U 2019. godini ostvareno je ukupno **21.186,5 korisničkih dana** u Imigracionom centru, **što je uvećanje od 0,8%** u odnosu na 2018. godinu kada je ostvareno ukupno **21.016,5 korisničkih dana**.

Tokom 2019. godine za lica koja su bila stavljena pod nadzor, Služba je vršila dobrovoljni povratak za **403 lica od kojih 24 mldb.lica**, što je **uvećanje od 24,38%** u odnosu na isti period tokom 2018. godine, kada je Služba vršila dobrovoljni povratak za **324 lica od kojih 15 mldb.lica**.

Tokom 2019. godine **1.207 strana državljanina od kojih 8 mldb lica**, kojima je izrečena mjera protjerivanja sa zabranom ulaska i boravka na teritoriju BiH ili je izdat nalog za dobrovoljno napuštanje, je samostalno dobrovoljno napustilo BiH. Kada je u pitanju samostalni dobrovoljni povratak najviše vrijednosti bilježe državljani **Srbije (171), Turske (158), Iraka (72), Pakistan (69), Tunis (67)** i dr. U 2018. godine 1.142 strana državljanina od kojih 16 mldb lica, kojima je izrečena mjera protjerivanja sa zabranom ulaska i boravka na teritoriju BiH ili je izdat nalog za dobrovoljno napuštanje, je samostalno dobrovoljno napustilo BiH. Kada je u pitanju samostalni dobrovoljni povratak najviše vrijednosti bilježe državljani **Srbije (213), Irana (196), Turske (128), Hrvatske (58), Iraka (51)** i dr.

U 2018. i 2019. godini Služba je donijela zaključak o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju i tom prilikom su prisilno udaljena 3 lica (2018 -3.državljanina Turske, 2019-3. državljanina Maroka). U 2019. godini nakon izdržane kazne zatvora iz kazneno popravnih zavoda - KPZ, preuzeto je **48 stranih državljana**, kojima su izrečene mjere protjerivanja i u pratnji službenika osiguranja Imigracionog centra sprovedena do granice, te udaljena sa teritorije BiH. Tokom 2018. godine iz KPZ-va u svrhu udaljenja sa teritorije BiH preuzeto je **7 stranih državljana**.

Aktuelna migrantska kriza u svijetu i skretanje rute kretanja migranata kroz Bosnu i Hercegovinu Služba za poslove sa strancima je suočena sa svim problemima koje nosi migrantska kriza, među kojim su: **nedovoljni smještajni kapaciteti, potreba za dodatnim ljudstvom i materijalno tehničkim sredstvima, problematika u postupcima utvrđivanja identiteta i udaljenja iz BiH itd.**

Sagledavajući način izvršenja neregularnih migracija možemo konstatovati da su uveliko poprimile elemente organiziranih migracija. Organizovane migracije su složene i najopasnije i iza njih stoje dobro organizovane kriminalne grupe koje vrše ilegalno prebacivanje migranata koje uključuje transport i smještaj na državnom području BiH. Isto tako, odsustvo adekvatnog odgovora od strane nadležnih organa u Bosni i Hercegovini, prvenstveno tužilaštava u smislu procesuiranja migranata koji počine KD (zbog nemogućnost utvrđivanja identiteta, dugotrajni procesi itd) dovela su do posljedica da se u BiH svake godine bilježi znatan broj krivičnih djela protiv života i tijela (ubistva, teške povrede i dr.), oružanih

pljački, razbojničkih krađa i drugih krivičnih djela u kojima se veoma često koriste i određene vrste oružja.

Analizom trenutnih migracionih tokova uočeno je da tokom 2019. godine u BiH boravi **znatan broj državljana Egipta** koji su u BiH ušli ilegalno, nakon čega su iskazali namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH, a među kojima je **znatan broj maloljetnih lica bez pratnje**. Naime, u 2019. godini namjeru za podnošenje zahtjeva za azil iskazao je **801 državljanin Egipta**. Služba za poslove sa strancima analizom raspoloživih podataka, kao i operativnim radom od strane inspektora za strance uočila je da su u Privremenom prihvatnom centru za migrante "Bira" u Bihaću, smješteni državljani Egipta koji su uglavnom maloljetnici bez pratnje, dok punoljetni državljani Egipta borave u iznajmljenim privatnim smještajima.

Otežavajuća činjenica sa kojom se susreće Služba za poslove sa strancima jeste da migranti u najvećoj mjeri **ne posjeduju identifikacione dokumente zbog čega je otežano utvrđivanje identiteta**. Migranti bez utvrđenog identiteta je veoma teško vratiti u zemlje porijekla ili zemlje okruženja, jer postoji nezainteresovanost tih zemalja za bilo kakvu saradnju sa BiH po pitanju potvrđivanja identiteta i prihvatanja tih migranata. Ova lica nakon što su izrazila namjeru za azil u našim Terenskim centrima, zahtjevali su da im se obezbijedi smještaj od strane BiH i da im se u skladu sa Zakonom o azilu omogući da Ministarstvu sigurnosti BiH i to Sektoru za azil, mogu podnijeti zahtjev za azil u prihvatnim centrima gdje budu smješteni, kako bi poslije izražavanja namjere ostvarivali svoja prava u skladu sa zakonima, dok ne napuste BiH. Kao jedna od posljedica povećanog priliva migranata koji nezakonito ulaze i borave na državnom području BiH, jeste i značajno povećan broj predmeta u kojima je potrebno provesti postupak utvrđivanja identiteta i državljanstva za neregularne migrante, izraditi putni dokument u svrhu izvršenja izrečene mjere protjerivanja ili vođenja postupka pred nadležnim pravosudnim institucijama.

Shodno navedenom, Služba je tokom provođenja postupaka za udaljenje lica iz BiH od strane diplomatsko-konzularnih predstavništva (DKP) nekih zemalja informisana da nadležne institucije nisu u mogućnosti da na osnovu lične izjave i foto-daktiloskopske dokumentacije potvrde državljanstvo lica, već kao prilog traže i dodatne dokaze - dokumenta kao što su pasoš, lična karta, diploma, vozačka... odnosno, sve što bi moglo da pomogne navedenom procesu. Tražene dokumente lica naravno ne posjeduju, te je teško riješiti ovakve slučajeve (**Irak i Palestina**). **Ovaj problem dodatno usložnjava činjenica da mnoge od zemalja porijekla nemaju svoja DKP u Bosni i Hercegovini.**

U vezi sa ovim problemom, od strane **nadležnih organa u Afganistanu** Služba je takođe informisana da nemaju kompjuterizovanu bazu podataka državljana Afganistana kako bi mogli utvrditi identitet, ali da na osnovu dostavljenih otisaka prstiju mogu provjeriti baze samo za lica koja se vode u evidenciji počinitelja krivičnih djela u Afganistanu, odnosno da nije moguće vršiti upoređivanje otisaka prstiju za lica koja se ne nalaze u bazama počinjenih krivičnih djela. U ovom trenutku, već duži period (godinu dana) u Imigracionom centru borave **četiri državljanina Afganistana od kojih tri lica predstavljaju prijetnju po nacionalnu sigurnost BiH**. Za sva četiri lica Služba je organizovala i omogućila vršenje konzularnog intervjua putem Skype naloga. Predstavnici **Ambasade Afganistana u Sofiji** koji zastupaju interese svojih državljana koji borave na području BiH su intervjuisali predmetna lica, te nas obavijestili da predmetna lica ne žele da se dobrovoljno vrate u zemlju porijekla odnosno u Afganistan, što je i uslov za davanje saglasnosti za prihvatanje i izdavanje putnog lista. U slučaju prisilnog povratka lica u zemlju porijekla, isti su saopštili da **obzirom da BiH nije članica EU, realizacija povratka prisilnim putem nije moguća**. Ovakav pristup vlasti Afganistana nas dovodi u situaciju da ni na koji način nismo u mogućnosti riješiti konkretan slučaj, bez obzira što se radi o licima koji su prijetnja nacionalnoj sigurnosti BiH.

Na državnom teritoriju Bosne i Hercegovine uspostavljeno je ukupno **7 privremenih prihvatnih centara za smještaj i zbrinjavanje tražitelja azila i nezakonitih migranata**. Na području Unsko-sanskog kantona uspostavljeni su „BIRA“, „Miral“, „Borići“, „Sedra“. U Kantonu Sarajevo su uspostavljeni

„Ušivak“ i „Blažuj“ dok je na području Hercegovačko-neretvanskog kantona **Readmisioni centar „Salakovac“** koji je u vlasništvu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH prenamijenjen za smještaj porodica koje su tražitelji azila. Sa danom 31.12.2019. godine u tim centrima boravilo je ukupno **5.263** lica. Najveći broj samaca muškaraca je porijeklom iz **Pakistana (2.317 lica), Afganistana (890 lica), Egipta (295 lica), Maroka (177 lica), Bangladeša (169 lica), Alžira (155 lica), Sirije (128)**, dok su ostala lica državljani drugih zemalja. Kada su porodice u pitanju najviše osoba dolazi iz **Iraka (323 osobe) i Irana (158 osoba)**, dok je manji broj porodica iz drugih zemalja.

Kada su u pitanju smještajni kapaciteti Imigracionog centra koji je u nadležnosti Službe, isti je od početka migrantske krize uglavnom popunjen, kako zbog povećanog broja migranata prihvaćenih po osnovu Sporazuma o readmisiji od drugih država, tako i broja migranata smještenih od strane Terenskih centara Službe. Ovakvom stanju popunjenosti doprinjela je činjenica da je **Služba iscrpila sva financijska sredstva planirana u proračunu Službe za prihvata i udaljenje migranata, te da se trenutno koriste sredstva AVR programa IOM-a. Međutim, procedure IOM-a zahtijevaju određen period registracije migranata i odobrenja sredstava, što u praksi traje do sedam dana (određeni slučajevi znatno duže) čime je usporen postupak vraćanja lica, a samim time i oslobađanje kapaciteta Imigracionog centra za prihvata drugih migranata.**

Zbog velikog priliva migranata, te popunjenosti Imigracionog centra terenski centri Službe za poslove sa strancima često su prinuđeni vršiti selekciju migranata koje smještaju u Imigracioni centar. Većinom su to lica koja su **sigurnosni problem na terenu i višestruki počinitelji prekršaja i krivičnih djela**. Ovakav profil migranata, koji su pretežno korisnici narkotičkih sredstava te ispoljavaju agresivno ponašanje, što uveliko otežava rad u Imigracionom centru i crpi velika finansijska sredstva s obzirom da su medikamenti za odvikavanje ovisnika o narkotičkim sredstvima izuzetno skupi. Pretežno su to lica koja kod sebe nemaju nikakvu potvrdu o identitetu, što znatno produžava njihov boravak u detenciji i na duži period umanjuje prijemne kapacitete Centra. **Po svojoj prirodi ovakva lica teško se prilagođavaju na poštovanje kućnog reda, te su u većini slučajeva destruktivni i na različite nedozvoljene načine pričinjavaju štetu i pokušavaju izdejsstvovati slobodu.**

Iz svega naprijed navedenog možemo vidjeti da izostanak ozbiljnijeg pristupa i adekvatnog odgovora od strane svih institucija u Bosni i Hercegovini, mogu za posljedicu imati uslozňjavanje navedene problematike.

Naime, otežano kontrolisanje ilegalnih migracija od strane nadležnih agencija u BiH zbog nedostatka ljudstva i svih prethodno navedenih faktora stvara dodatni izazov u suzbijanju nezakonitog kretanja i boravka migranata, ali kao takav **predstavlja i faktor njihovog privlačenja.**

Mogućnost manipulisanja azilom predstavlja jedinstven faktor privlačenja, kako u svijetu tako i u BiH. Već smo napomenuli da se situacija dodatno uslozňjava u slučajevima kada je migrante bez utvrđenog identiteta teško vratiti u zemlje porijekla ili zemlje okruženja usljed nezainteresovanost tih zemalja za bilo kakvu saradnju sa BiH po pitanju potvrđivanja identiteta i prihvatanja tih migranata.

Organizacija smještaja, skrbi i drugih oblika pomoći od strane BiH, međunarodnih organizacija i građana, u azilantskom, prihvatnim i/ili drugim namjenskim centrima također predstavlja faktor privlačenja posebno neregularnih migranata.

Mogućnost zloupotrebe bezvignog režima također predstavlja faktor privlačenja. Jedna od poteškoća sa kojima se susretala Služba tokom 2019. godine jeste i dalje povećan broj ilegalnih migranata koje Služba prihvata iz Republike Hrvatske. Riječ je pretežno o državljanima **Turske i Albanije**, koji **zloupotrebljavaju bezvigni režim sa BiH**, nastojeći da nakon legalnog ulaska u BiH, ilegalno nastave putovanje ka zemljama zapadne Evrope, kao i građanima Kosova. Očigledan primjer u regiji, a koji je imao refleksiju i na BiH je uvođenje bezvignog režima od strane R. Srbije za državljane Irana.

Imajući u vidu sve naprijed navedeno moguće je očekivati povećan priliv migranata preko BiH.

Prioritet Ministarstva sigurnosti BiH će i u narednom periodu biti nadogradnja saradnje i pravovremene razmjene operativnih informacija sa agencijama za provedbu zakona u BiH i institucijama koje se bave ovom problematikom u zemljama okruženja, u borbi protiv neregularnih migracija, terorizma i svih vidova organizovanog kriminala.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- **Trend povećanog priliva migranata u BiH** nastavlja se i posebno je naglašen tokom 2018. i 2019. godine sa tendencijom rasta u 2020. godine. Pad vrijednosti tokom mjeseca decembra i januara 2018. i 2019. godine može se dovesti u vezu sa dolaskom hladnijih dana, povećanjem vodostaja rijeka na granici sa Republikom Srbijom, informacijama koje dobijaju migranti u vezi oteženog prelaska na teritoriju Republike Hrvatske i daljeg tranzita prema zemljama EU, pojačanog djelovanja službenika GP BiH na granici prema Republici Srbiji.
- Uvažavajući standarde Evropske unije u rješavanju problematike upravljanja migracijama, jedan od prioritetnih ciljeva agencija za sprovođenje zakona u Bosni i Hercegovini je uspostava ravnoteže između **efikasnog upravljanja migracijama u Bosni i Hercegovini i poštivanja slobode kretanja**, uz davanje punog doprinosa zaštiti sigurnosnog sistema BiH, što u ovom aktuelnom trenutku predstavlja veoma zahtjevan i složen cilj.
- Analizom raspoloživih podataka, kao i operativnim radom na terenu, takođe je uočeno da u posljednjem periodu imamo **disbalans između ulaska i izlaska**. Migranti i dalje ulaze na teritoriju BiH ali je zbog pojačanih aktivnosti Granične policije Republike Hrvatske, te zaprečavanja granice došlo do značajnog smanjenja izlazaka migranata iz BiH u Hrvatsku, pogotovo na području Bihaća i Velike Kladuše. Naprijed navedeno dovelo je do povećanja **broja migranata na području USK-a** čime je dodatno usložnjena humanitarna i sigurnosna situacija na tom području. **Iz naprijed navedenog možemo reći da su u najvećoj mjeri pogođene one zajednice koje se nalaze na ruti kretanja migranata afeo-azijskog porijekla, a posebno opštine i gradovi koji gravitiraju ka izlazu iz BiH ka EU, odnosno gdje su smješteni privremeni prihvatni centri.**

II PREKOGRANIČNI KRIMINALITET

Tokom 2019. godine Granična policija Bosne i Hercegovine podnijela je nadležnim tužilaštvima **331** izvještaj o počinjenim KD (2018. - 335), zbog postojanja osnova sumnje da je na graničnim prelazima, graničnom pojasu i ostalim zonama nadležnosti Granične policije BiH počinjeno **396** KD (2018.- 375), od čega je 388 KD po poznatom učiniocu (2018. - 365) i 8 KD po nepoznatom počiniocu (2018. - 10). Za navedena KD osumnjičeno je 451 lice po poznatom izvršiocu (2018. - 472), od čega je 447 fizičkih i četiri pravna lica (2018.- 5). Slobode je lišeno 122 lica (2018. - 113). Pored navedenog, Granična policija BiH je evidentirala 127 predmeta sa obilježjem krivičnog djela, koji su na dalje postupanje ustupljeni agencijama u BiH ili organima susjednih zemalja.

Pregled otkrivenih krivičnih djela, podnesenih izvještaja i osumnjičenih lica, sa uporednim pokazateljima za prethodnu godinu prikazan je u narednoj tabeli:

	2019.	2018.	± (%)
Broj krivičnih djela	396	375	5,60
Broj podnesenih službenih izvještaja	331	335	-1,19
Broj prijavljenih lica	451	472	-4,45

Krijumčarenje ljudima

U prekograničnom kriminalu značajno mjesto zbog svoje "profitabilnosti" zauzima krivično djelo krijumčarenje ljudi. U izvještajnom periodu evidentirano je 81 (2018. - 66) krivično djelo "Krijumčarenja ljudi" (čl. 189. KZ BiH) i 6 (2018. - 8) krivičnih djela "Organizovanje grupe ili udruženja za vršenje KD krijumčarenje migrantima". Nadležnom tužiteljstvu tokom 2019. godine podneseno je 85 (2018. - 70) službenih izvještaja protiv 138 lica (2018. - 135), od kojih je 109 (2018.- 90) lica osumnjičeno za KD-a Krijumčarenje ljudima (član 189 KZ BiH), a 29 (2018. - 45) lica za KD-a Trgovine ljudima i krijumčarenje (član 189a KZ BiH). Za navedena krivična djela prijavljeni su državljani BiH (115), Srbije (4), Crne Gora (3), Velike Britanije (3), Turske (2), Sirije (1), Nizozemske (1), Bugarske (1), Alžira (1), Tunisa (1), Rumunije (3), Njemačke (1), SAD-a (1), Slovačke (1) i nepoznatog državljanstva (4) lica.

Vrsta KD (kvalifikacija)	Broj KD			Broj službenih izvještaja			Broj lica		
	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)
čl. 189 KZ BiH (Krijumčarenje lica)	81	66	22,73	79	63	25,40	109	90	21,11
Organizovanje grupe ili udruženja za izvršenje KD "krijumčarenje migranata"	6	8	-25,00	6	7	-14,29	29	45	-35,56

U 2019. godini primjetno je značajno povećanje otkrivenosti krivičnih djela Organizovanje grupe ili udruženja za izvršavanje krivičnog djela krijumčarenja migranata, što se može objasniti većom frekvencijom migranata i sprovođenjem tri operativne akcije OA „Marakan“, OA „River“, i OA „Game“, koje su od strane CIU GP BiH provedene u cilju prekidanja organizovanog lanca krijumčarenja ljudi.

U 2018. godini evidentirano je značajno povećanje otkrivenosti krivičnih djela Krijumčarenje lica, što je rezultat pojačanih mjera na sprečavanju nezakonitih migracija među kojima je realizovano 37 operativnih akcija na regionalnom, centralnom i lokalnom nivou uz saradnju policijskih agencija BiH, Službe za poslove sa strancima BiH, Uprave za indirektno oporezivanje BiH, MUP-a R Hrvatske, Zemlje članice EUROPOL-a. Posebno se mogu izdvojiti operativne akcije OA „Taurus“, OA „OX“, OA „Istok“ i OA „Centar“, koje su od strane CIU GP BiH provedene u cilju prekidanja organizovanog lanca krijumčarenja ljudi.

Ekonomski (prekogranični) kriminal i porezne utaje s naglaskom na kaznena djela korupcije i iznude

U 2019. godini Granična policija BiH, zbog izvršenja koruptivnih krivičnih djela, nadležnim tužilaštvima podnesena su 4 službena izvještaja⁴ (2018 - 2) zbog izvršenja 4 krivična djela (2018 - 4) u kojima su prijavljena 4 lica državljana Bosne i Hercegovine.

Pregled broja djela, podnesenih službenih izvještaja i prijavljenih lica vezano za koruptivna krivična djela, sa uporednim podacima za isti period 2018. godine:

Vrsta krivičnog djela (kvalifikacija)	Broj krivičnih djela			Broj sl. izvještaja			Broj prijavljenih lica		
	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)
Prim. dara i drugih oblika koristi	2	1	100	2	0	100	2	1	100
Nesavjesan rad u službi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zloupotreba službenog položaja	2	1	100	2	0	100	2	1	100
Ukupno	4	2	100	4	0	/	4	2	100

Krivotvorenje ličnih isprava (krivotvorenje osobnih iskaznica, vozačkih dozvola, putovnica)

U 2019. godini evidentirano je počinjenje 161 krivičnog djela u vezi sa falsifikovanjem isprava (2018.- 160). Nadležnim tužiteljstvima podneseno je 109 službenih izvještaja (2018.- 134). Prijavljeno je 159 fizičkih lica (2018.- 173) i 1 pravno lice (2018.- 5). U 2019. godini pripadnici Granične policije BiH su izvršili privremeno oduzimanje ukupno 279 dokumenata, (od toga 104 dokumenta na ulazu u BiH, 161 dokument na izlazu iz BiH i 14 dokumenata u graničnom pojasu) za koje postoji sumnja da su falsifikovani, što je smanjenje za 59 dokumenata ili 17,5 % u odnosu na 2018. godinu kada je oduzeto 338 dokumenata.

Vrsta dokumenta	Ukupan broj	
	2019.	2018.
Pasoš	82	95
Saobraćajna dozvola	11	3
Vozačka dozvola	45	50
Lična karta	70	71
Viza	10	17
Dozvola boravka	21	26

⁴ Statistički pokazatelji Granične policije BiH korišteni su i u poglavlju 7. Privredni i finansijski kriminal na nivou BiH

CEMT dozvole	24	30
Zeleni karton	5	13
Ostalo	11	33
Ukupno	279	338

* OSTALO 2019.g (4 Dnevnika vožnje, 2 sanitarne knjižice 1 knjiga putnih listova, 1 dozvola za prevoz tereta i 3 gumirana predmeta sa izrezbarenim otiscima štambilja Njemačke)

* OSTALO 2018. g (6 putni dokument za stranca, 6 izvoda licence, 5 licence za vozilo, 1 obrazac graničnog osiguranja, 1 legitimacija za vozača, 2 međunarodne vozačke dozvole, 1 CMR- međunarodni tovarni list, 1 dozvola za obavljanje prevoza putnika i 10 dnevnika vožnje,)

Krijumčarenje robama i nedozvoljena trgovina

Zbog nedopuštenog prometa raznih vrsta roba i izbjegavanja carinskog nadzora u 2019. godini nadležnim tužilaštvima podneseno je 27 službenih izvještaja (2018. - 30) zbog 28 krivičnih djela (2018. - 28), za koja je prijavljeno 31 lica (2018. - 29). Prijavljeno je 20 državljana BiH, 2 državljana Crne Gore, 2 državljana R. Srbije, 1 državljanin Kine, 1 državljanin Danske, 1 državljanin Velike Britanije i 4 nepoznatog državljanstva.

Pregled registrovanih krivičnih djela, podnesenih službenih izvještaja i broja prijavljenih lica, sa uporednim podacima za 2018. godinu:

Vrsta KD	Broj krivičnih djela			Broj sl. izvještaja			Broj prijavljenih lica		
	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)
Krijumčarenje	19	15	11,11	21	12	75	19	14	36
Nedozvoljena trgovina	1	1	/	1	2	-50	1	1	/
Ned.promet akciznih proizvoda	6	14	-57	5	14	-64	6	14	-57
Carinska prevara	1	0	/	1	0	/	1	0	/
Ukupno	27	30	-10	28	28	0	27	29	-7

Privremeno oduzete robe:

Vrsta oduzete robe	2019.	2018.	±(%)
Cigarete (kutija)	84142	74891	12
Rezani duhan(kg)	554,905	813,197	-32
Krupna stoka (kom)	4	0	/

Sitna stoka (kom)	40	1	/
Tekstilni proizvodi (kom)	2376	62880	-96
Tehnički proizvodi (kom)	93	81	15
Ostalo (kg)	3351	5980	-44
Ostalo (kom)	14688	8872	-66

Procijenjene vrijednosti privremeno oduzetih roba u 2018. godini:	Procijenjene vrijednosti privremeno oduzetih roba u 2019. godini:
- cigarete: 286.527,50 KM	- cigarete: 322.592 KM
- rezani duhan: 24.760 KM	- rezani duhan: 15.624 KM
- tehnički proizvodi: 35.915 KM	- stoka krupna: 4.800 KM
- tekstil: 87.824,86 KM	- stoka sitna: 6.000KM
- stoka: 2.070 KM	- tekstilni proizvodi: 35.000 KM
- ostale robe: 62.073 KM	- tehnički proizvodi: 32.660 KM
	- ostale robe: 24.450 KM

U 2019. godini privremeno je oduzeto novca u protivvrijednosti od 7.842 KM, dok je otkriven novac ustupljen drugim organima u protivvrijednosti 40.038.00 KM. Procijenjena vrijednost privremeno oduzetih roba iz krivičnih djela i prekršaja iznosi 483.366 KM, dok je drugim agencijama zbog nenadležnosti (16 predmeta) ustupljeno privremeno oduzete robe u vrijednosti 185.529,92KM. Ukupna procijenjena vrijednost privremeno oduzete robe iz krivičnih djela, prekršaja i ustupljenih predmeta iznosi 494.653,00KM.

U 2018. godini privremeno je oduzeto novca u protivvrijednosti od 21.580 KM, dok je količina otkrivenog novca koji je ustupljen drugim organima u protivvrijednosti 445.501,50 KM. Procijenjena vrijednost privremeno oduzetih roba iz krivičnih djela i prekršaja iznosi 520.750,36 KM, dok je drugim agencijama zbog nenadležnosti (16 predmeta) ustupljeno privremeno oduzete robe u vrijednosti 494.653,82 KM. Ukupna procijenjena vrijednost privremeno oduzete robe iz krivičnih djela, prekršaja i ustupljenih predmeta iznosi 1.015.404,18 KM.

Oduzeto oružje, streljivo, eksplozivna sredstva

U 2019. godini je bilo 57 komada privremeno oduzetog oružja, iz krivičnih djela i prekršaja. Nadležnim tužilaštvima podnesena su 5 izvještaja o počinjenim KD (2018.-4), za 8 krivičnih djela (2018.- 4). Za navedena KD prijavljeno 8 lica i to: 3 državljanin BiH, 2 državljanina Njemačke, 1 državljanin Slovenije, 1 državljanin Sj. Makedonije i 1 državljanin SAD. Takođe, 2019. godini evidentirano je i 21 prekršaja po kojima je oduzeta određena količina oružja i municije.

Pregled registrovanih krivičnih djela, pdonesenih izvještaja i broja prijavljenih lica sa uporednim podacima za 2018. godinu prikazan je u sljedećoj tabeli:

Vrsta KD	Broj krivičnih djela			Broj sl. izvještaja			Broj prijavljenih lica		
	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)	2019.	2018.	±(%)
Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija	1	1	0	1	1	0	1	1	0
Nedozvoljena proizvodnja i promet oružja i eksplozivnih materija	5	2	150	2	2	0	5	2	150
Neovlašteni promet oružjem I vojnom opremom, te proizvodima dvojne namjene	3	0	/	2	0	/	2	0	/
Ukupno	8	4	100	5	3	66,67	8	3	166,67

U narednoj tabeli prikazana je vrsta i količina oduzetog oružja:

Količina oduzetog oružja	2019.	2018.	±(%)
Puške i poluautomatske puške	8	3	166,67
Pištolji, automatski pištolji i revolveri	8	4	100
Hladno oružje	6	7	-14,29
Ostalo	38	7	442,86
Ukupno	57	21	171,43

Privremeno je po KD i prekršajima oduzeto i 2.207 komada municije različitog kalibra (2018 - 983) i to: 2.041 komad puščane municije (2018 - 630), 42 komada pištoljske municije (2018 - 125), 56 komada lovačkih patrona (2018 - 102) i 4 komada ostale municije (2018 - 1).

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

U izvještajnom periodu pripadnici Granične policije BiH su uspješno realizovali zadatke i aktivnosti iz svoje nadležnosti koji se odnose na granične provjere, nadzor državne granice i sigurnost vazdušnih luka. U realizaciji navedenih zadataka do punog izražaja je došla uspostavljena saradnja Granične policije sa partnerskim agencijama u Bosni i Hercegovini i vani.

Obzirom na sve naprijed navedeno stanje sigurnosti na granici BiH može se ocijeniti zadovoljavajućim.

U narednom periodu ključni prioriteti su:

- adekvatno kadrovski popuniti Graničnu policiju BiH,
- otkloniti nedostatke u pogledu infrastrukture i opreme koja se koristi za granične provjere,
- opremiti Graničnu policiju BiH za izvršavanje poslova nadzora granice.

III KRETANJA KRIMINALA U BOSNI I HERCEGOVINI

1. Ukupan broj registriranih krivičnih djela (KD) u BiH u 2018. i 2019. godini

	KD u 2018.	KD u 2019.	%TREND 2019/18.
FMUP	16.120	15.925	-1,21
MUP RS	7.848	7.611	-3,0
Policija Brčko distrikt BiH	588	492	-16,32
Granična policija BiH	375	396	5,60
SIPA	230	261	13,0
Ukupno u BiH	25.161	24.685	-1,89

Ukupan broj registriranih krivičnih djela u Bosni i Hercegovini u 2019. godini (24.685) je manji za 1,89% u odnosu na 2018. godini (25.161). Dok je broj KD u 2018. godini manji za 6,86% u odnosu na 2017. godinu (27.016). Sve ovo ukazuje na to da se bazična sigurnost u Bosni i Hercegovini stabilizuje i pored niza sigurnosnih izazova i rizika, za koje treba naći prave mjere i odgovore, kao i činjenice da se policija susreće sa sve složenijim krivičnim djelima.

2. Ukupan broj registriranih izvršilaca krivičnih djela (KD) u BiH u 2018. i 2019. godini

	Izvršilaca KD u 2018.	Izvršilaca KD u 2019.	%TREND 2019/18.
FMUP	12.137	11.884	-2,08
MUP RS	6.497	6.240	-4,0
Policija Brčko distrikt BiH	493	401	-18,66
Granična policija BiH	472	451	-4,45
SIPA	379	452	19,0
Ukupno u BiH	19.978	19.428	-2,75

Ukupan broj izvršilaca registriranih krivičnih djela u Bosni i Hercegovini u 2019. godini iznosio je 19.428, a u 2018. godini 19.978 osobe, što je manje za 2,75 % u odnosu na prethodnu godinu. Smanjenju broja registriranih izvršilaca krivičnih djela doprinijele su brojne policijske mjere, među kojima i preventivne. U 2019. godini, na nivou BiH, od ukupnog broja izvršilaca krivičnih djela 3,3% se odnosi na maloljetne osobe što je povećanje u odnosu na 2018. godinu kada je bilo 3,2%.

Kao značajan činilac u sprečavanju i otkrivanju kriminaliteta jeste i koeficijent ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela. Tako je u 2019. godini, u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske ukupno evidentirano 7.611 krivičnih djela, što je za 3,0% manje u odnosu na 2018. godinu. Zbog osnova sumnje da je 6.240 lica počinilo KD, nadležnim tužilaštvima je podneseno 6.448 izvještaja. Povećan je koeficijent ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela 84% (82,3 % u 2018.), a po nepoznatom izvršiocu 67,0 % (63,3% u 2018.).

Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, u 2019. godini, registrirano je za 5,7% manje maloljetnih izvršilaca u ukupnom broju krivičnih djela (217) nego 2018. godine (230).

U izvještajnom periodu 2019.godine na području **Federacije BiH** evidentirano je ukupno 15.925 krivičnih djela od čega je otkrivenih krivičnih djela 10.668 (ili 66,98%). U 2018. godini evidentirano je 16.120 od čega je otkrivenih krivičnih djela 10.696 (ili 66,35%). **U 2019 godini broj izvršenih krivičnih djela je smanjen za 195 (1,21%) u odnosu na 2018. godinu.**

U 2019. godini Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela, nadležnim tužilaštvima podnijeli su službene izvještaje protiv 11.884 lica među kojima je 417 maloljetnika, što je više za 6,65 % u odnosu na 2018. godinu (391). U 2018. godini zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela, nadležnim tužilaštvima podnijeli su službene izvještaje protiv 12.137 lica.

Na području **Brčko Distrikta** u 2019. godini evidentirano je ukupno 492 krivična djela od čega je po poznatom izvršiocu 57, a po nepoznatom izvršiocu prijavljeno je 435 krivičnih djela. U 2018. godine evidentirano je ukupno 588 krivičnih djela od čega je po poznatom izvršiocu 113, a po nepoznatom izvršiocu prijavljeno je 475 krivičnih djela. Rješenost krivičnih dijela u 2019. godini **iznosi 462 (ili 94%)**, dok je u 2018. godini iznosila 491 (ili 84%).

U Brčko Distriktu BiH, učešće maloljetnika u izvršenju krivičnih djela je smanjeno. U 2019. godini prijavljeno je 10 maloljetnika što je manje 47,4% nego u 2018. godine za (19 lica).

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) tokom 2018. i 2019. godine angažovala je raspoložive ljudske resurse i materijalno-tehnička sredstva kako bi pružila odgovore na sve sigurnosne izazove i obaveze koje su proisticale iz programa rada i zahtjeva Tužilaštva BiH i Suda BiH, te drugih institucija za provođenje zakona. Intenzivno je rađeno na sprečavanju, otkrivanju i istraživanju krivičnih djela, u okviru čega je nadležnim tužilaštvima podneseno:

- 90 izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv ukupno 415 lica, od kojih je 391 fizičko lice, 19 pravnih lica i pet NN lica. U 2018. godini podnesen je 101 izvještaj o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv ukupno 299 lica, od kojih je 279 fizičkih lica, 16 pravnih lica i četiri NN lica i više NN lica;
- 20 dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 37 lica, od kojih su 34 fizička lica i tri pravna lica. U 2018. godini podneseno je 16 dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 80 lica, od kojih je 60 fizičkih lica i 20 pravnih lica.

U oblasti zakonitosti u radu, na ovlaštene radnike policijskih agencija u BiH je u 2019. godini su izvršena 123 napada što je za 21,2% manje nego prethodne godine (2018. godine - 156).

	Napad na ovlaštena službena lica (br. napada na OSL) u 2018.	Napad na ovlaštena službena lica (br. napada na OSL) u 2019.	%TREND 2019/18.
FMUP	92	77	-16,30
MUP RS	53	41	-22,6
Policija Brčko distrikt BiH	4	0	/
Granična policija BiH	6	4	-33,3
SIPA	1	1	/
Ukupno u BiH	156	123	-21,2

Tokom 2019. godine kao posljedica obavljanja službene dužnosti na području Federacije Bosne i Hercegovine 1 policijski službenik je smrtno stradao (2018-2)., 1 policijski službenik je ranjen, 2 policijska službenika su teže povrijeđeni, dok su 62 policijska službenika lakše povrijeđeni.

Na području Republike Srpske u 2019. godini 1 policijski službenik smrtno stradao, jedan zadobio teže i 36 zadobilo lake tjelesne povrede.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Institucije i agencije za provođenje zakona u BiH aktivno su radile u 2018. i 2019. godini na poslovima i zadacima iz svoje nadležnosti i zahvaljujući maksimalnom zalaganju ukupnog kadrovskeg potencijala, pružile su odgovore na sve sigurnosne izazove i obaveze koje su proisticale iz njihovih planova rada i zahtjeva nadležnih tužilaštava i sudova u BiH.
- Sigurnosno stanje u Bosni i Hercegovini moguće je unaprijediti, između ostalog, i dobrom saradnjom i koordinacijom nadležnih institucija. Saradnju je potrebno podići na još viši nivo, kako između policijskih agencija, tužilaštava i pravosudnih organa u Bosni i Hercegovini, tako i sa policijskim organima zemalja regiona i šire, u smislu blagovremene razmjene informacija, operativne saradnje na konkretnim predmetima i provođenja zajedničkih operativnih akcija.

3. Organizovani kriminal u Bosni i Hercegovini

Borba protiv organizovanog kriminala je i dalje od ključne važnosti za suzbijanje uplitanja kriminala u politički, pravni i ekonomski sistem u državi. Prema raspoloživim podacima, najveći broj organizovanih kriminalnih grupa u Bosni i Hercegovini bavi se ilegalnom trgovinom narkoticima i krijumčarenjem ljudi kao najunosnijim kriminalnim djelatnostima. Pored toga, prisutno je krijumčarenje vatrenog oružja i municije i njegova prodaja na ilegalnom tržištu. Jedan broj pripadnika ovih grupa bavi se naručenim ubistvima, ucjenama, otmicama i iznudama, uz napomenu da se broj organizovanih kriminalnih grupa mijenja jer je stepen obnavljanja procesuiranih grupa i lanaca velik, s obzirom na sve veći procenat učešća povratnika. Riječ je o kriminalnim grupama koje su dio međunarodnih lanaca i čiji je stepen organizovanosti izrazito velik i koje imaju iskristaliziranu organizacijsku strukturu: od organizatora, izvršilaca, do pomagača.

Trgovina ljudima predstavlja kriminalnu pojavu koja često ima prekogranični karakter što zahtijeva efikasne mehanizme saradnje na regionalnom i međunarodnom nivou radi prevencije i gonjenja počinitelaca, te zaštite i pomoći žrtava trgovine ljudima.

Oblast krijumčarenja migranata ima novu dimenziju imajući u vidu zatvaranje balkanske rute, usljed čega je veliki broj migranata ostao na području Republike Srbije, Republike Makedonije i Republike Grčke. Migranti pokušavaju naći način da dođu do krajnje destinacije, zemalja zapadne Evrope i za to sve više koriste teritoriju Bosne i Hercegovine. Zapadnobalkanska ruta za organizovani i kontrolisani prolazak migranata/izbjeglica je zatvorena, ali je otvoren prostor za nezakonite migracije, kao i za djelovanje kriminalnih mreža sa posebnim akcentom na krijumčarenje, pa i trgovinu ljudima.

Povećan broj ilegalnih migranata u gradovima Bosne i Hercegovine nosi odgovarajuće sigurnosne rizike naročito u oblasti održavanja javnog reda i mira, sprječavanja krivičnih djela krađa, ali se sigurnosne strukture u Bosni i Hercegovini uspješno nose sa tim problemima. Poseban akcenat je stavljen na identifikaciju i procesuiranje pojedinaca i grupa koje se bave krijumčarenjem ljudi. Takođe, velika pažnja usmjerena je i na identifikaciju i spječavanje grupa i pojedinaca koji bi se mogli dovesti u vezu sa ekstremizmom i radikalizmom. S tim u vezi, može se reći da sigurnosne strukture u Bosni i Hercegovini,

intenzivnom međusobnom saradnjom, te svako u okviru svojih nadležnosti, kontrolišu sigurnosnu situaciju.

Organizovani kriminal je nesumnjivo jedan od najopasnijih pojava oblika kriminaliteta, koji direktno utiče na stabilnost i sigurnost svake zemlje, narušava osnovne društvene vrijednosti demokratskog i građanskog društva, ugrožava vladavinu prava, povjerenje u javne institucije i pravnu državu, te koči ekonomski razvoj i napredak. **Dosadašnje analize upućuju na to da organizovani kriminal u BiH u značajnoj mjeri određuju tri faktora:** geopolitički položaj, tranzicijski procesi u zemlji i okruženju i poremećen društveno-ekonomski sistem. Faktori koji pogoduju razvoju organizovanog kriminala u BiH su brojni, a po vrsti i intezitetu slični su faktorima istovrsne pojave koja je zahvatila zemlje u tranziciji.

Oduzimanje imovine stečene putem krivičnih djela treba postati strateški prioritet u borbi protiv organizovanog kriminala, terorizma i korupcije na visokom nivou. Kriminalne grupe učestvuju u sve širem obimu profitabilnih ilegalnih aktivnosti i reinvestiraju značajnu dobit u ekonomiju. Trenutni alati za zamrzavanje, upravljanje i oduzimanje imovine stečene putem krivičnih djela nisu dovoljno učinkoviti. Bosna i Hercegovina stoga treba razviti i provesti sveobuhvatniji i koherentniji pravni okvir za oduzimanje dobiti od kriminalnih aktivnosti.

Iz domena rada **Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA)** istraživana su djelovanja pojedinaca i grupa koji se dovode u vezu sa svim pojavnim oblicima kriminala sa elementima organizovanog kriminala. Tužilaštvima u BiH podnesen je 21 izvještaj kojim su prijavljena 224 lica, od kojih je 212 fizičkih lica i 12 pravnih lica i šest dopuna izvještaja kojima je prijavljeno 13 lica, od kojih je deset fizičkih lica i tri pravna lica. U 2018. godini podneseno je 12 izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu kojima je prijavljeno 108 lica, od kojih su 102 fizička lica i šest pravnih lica, te šest dopuna izvještaja kojima je prijavljeno 40 lica, od kojih je 21 fizičko lice i 19 pravnih lica.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja organizovanog kriminala u vezi sa ostalim vrstama krivičnih djela i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	12	21	75%	108	224	107%
Dopune izvještaja	6	6	-	40	13	-68%
UKUPNO	18	27	50%	148	237	60%

Izvještaji i prijavljena lica za počinjeno krivično djelo organizovanog kriminala u vezi sa navedenim vrstama kriminala						
	Izvještaji			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Finansijski kriminal	2	8	300%	67	154	130%
Neovlašteni promet opojnim drogama	7	5	-29%	26	10	-62%
Neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom	-	1	-	-	5	-
Trgovina ljudima	1	-	-	1	-	-
Krijumčarenje ljudi	-	1	-	-	3	-
Krivotvorenje isprave	-	3	-	-	28	-

Pranje novca	2	3	50%	14	24	71%
UKUPNO	12	21	75%	108	224	107%

U 2019. godini provedeno je 15 operativnih akcija, što je za 7% više u odnosu na 2018. godinu kada je provedeno 14 akcija, i u vezi su sa:

- finansijskim kriminalom i korupcijom: „Zlatni karat“ – dvije operativne akcije, „Var“, „Retro“ i „Rojal“;
- neovlaštenim prometom opojnim drogama: „Tebra“ – dvije operativne akcije, „A1“, „Madagaskar“ i „24+“;
- krijumčarenjem ljudi: „Tulip“;
- falsifikovanjem isprava: „Viza“, „Pečat“ i „Pero“;
- pranjem novca: „Profit“.

Prema podacima **Obavještajno-sigurnosne agencije (OSA-e)**, pojavni oblici **organizovanog kriminala** u Bosni i Hercegovini su, i tokom 2019. godine, mijenjali svoj intenzitet u skladu sa trenutnim faktorima koji utiču na isti, a i dalje su najzastupljenije ilegalne migracije, nelegalna trgovina drogom i oružjem, pranje novca i krijumčarenje različitih vrsta roba. Svi pojavni oblici su, kao i prethodnih godina, u manjoj ili većoj mjeri, praćeni koruptivnim aktivnostima.

Jedna od bitnijih ugrožavajućih aktivnosti iz oblasti organizovanog kriminala jeste segment **ekonomskog kriminala i poreznih utaja s naglaskom na krivična djela korupcije i iznude** koji negativno utiče na ekonomiju Bosne i Hercegovine, prvenstveno u smislu otežavanja poslovanja na legalnim osnovama, kao i značajnim umanjivanjem budžetskih prihoda. Ovo za posljedicu ima negativnu reputaciju Bosne i Hercegovine u segmentu dolaska inostranih investitora i ulaganja u naše privredne kapacitete, kao i napredovanja u tranzicijskom procesu.

Takođe i u privrednim društvima u čijem poslovanju učestvuju strani investitori vrše se nezakonite aktivnosti kroz nesavjesno poslovanje, sklapanje štetnih ugovora, izbjegavanje ulaganja u ekološke projekte preduzeća, nekontrolisanu eksploataciju prirodnih resursa i druge zloupotrebe. Na taj način kontinuirano se vrši protupravno izvlačenje gotovog novca na štetu državnog kapitala što utiče na podriivanje ekonomske i finansijske stabilnosti naše zemlje.

Registriran je širok spektar poreskih utaja kroz lažno vođenje knjiga i evidencija, odnosno davanje netačnih podataka o zakonito stečenim prihodima s ciljem umanjenja poreskih obaveza (porezi na dohodak, doprinos za socijalno osiguranje, porez na imovnu). Evidentna je učestalost nezakonitih aktivnosti u softverskim firmama koje nude programe za fiskalizaciju koji vlasnicima firmi, uglavnom ugostiteljskih objekata, omogućavaju prikrivanje stvarnog prometa ili njegovo umanjivanje, odnosno utaju poreza. Navedene firme uglavnom koriste unajmljene servere koji nisu licirani na području naše zemlje na kojima se pohranjuju stvarni podaci o prometu firmi koje koriste ovaj vid nezakonitog poslovanja.

Izraženo je i više slučajeva koji se odnose na zloupotrebe službenog položaja i ovlaštenja pojedinih odgovornih lica u lokalnim organima vlasti. Svjesnim činjenjem tih malverzacija, odnosno zaobilaženjem zakonskih procedura, posebno u procesu tenderskih nabavki, nanese su višemilionske budžetske štete, a uključena lica su stekla značajnu finansijsku korist.

Registrirano je i više slučajeva iznuda nad pravnim licima kojima je nametnuto plaćanje određene sume novca za „sigurno“ obavljanje djelatnosti. U većini slučajeva privrednici ne prijavljuju ovakve aktivnosti nadležnim policijskim institucijama, te plaćanje prihvataju kao redovnu obavezu, budući da bi eventualno

prijavljivanje rezultiralo oduzimanjem i uništavanjem imovine znatno veće vrijednosti od iznosa traženih iznuda.

Kao i u proteklom periodu, i tokom 2019. godine izraženo je prisustvo korupcije u različitim društvenim segmentima koja, u sprezi sa organiziranim kriminalom, predstavlja jedan od glavnih ugrožavajućih faktora daljeg razvoja, ekonomske stabilnosti, te ukupnih društvenih i sigurnosnih prilika u Bosni i Hercegovini. Prisustvo korupcije naročito je izraženo u segmentima djelatnosti u kojima cirkulišu visoki novčani iznosi, te se pojedinim pravnim licima nezakonito omogućava povlašten položaj, odnosno nezakonito im se povećava profit i/ili umanjuje carinska ili porezna obaveza, a u legalne tokove se uključuju značajni novčani iznosi stečeni kriminalnim radnjama.

Znatan broj zaposlenika u institucijama i organima za sprovođenje zakona je podložan koruptivnim uticajima, te time i spreman da prihvati ovakve aranžmane sa nosiocima organizovanog kriminala.

Već duži niz godina, prvenstveno zbog geografskog položaja naše zemlje, jednu od primarnih nezakonitih aktivnosti iz oblasti organizovanog kriminala predstavlja i **neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga**. Određeni broj kriminogenih lica je kontinuirano, duži vremenski period, involviran u navedene nezakonitosti, ali često istovremeno vrše i druge inkriminacije kao što je krijumčarenje migranata, oružja, krađa vozila i prodaja ukradenih vozila i dijelova istih, krijumčarenje cigareta i dr.

Tendencija u kriminalnim grupacijama BiH i zemljama regiona jeste pojava novih počinitelja mlađe životne dobi i njihovo postepeno etabliranje kao sve značajnijih nosilaca različitih vrsta inkriminacija iz domena organizovanog kriminala.

Transnacionalno odvijanje kriminalnih aktivnosti sa sobom nosi sve veće učešće različite tehnološke podrške, bilo u vidu finansijskih transakcija u tzv. kriptovalutama čije je praćenje veoma ograničeno ili korištenja kriptovanih programa za komuniciranje poput What's Up-a, Telegrama, Vibera.

Federalna uprava policije je zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo organizovanog kriminala, tužilaštvima u BiH podnijela tokom 2019. godine 9 izvještaja (2018. - 4), kojima je prijavljeno 9 lica- 2019. godine i 4 lica-2018. godine. Pripadnici Uprave su učestvovali u dvije međunarodne policijske akcije.

U 2019. godini **Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske** je otvorio 91 operativnu akciju, od kojih je 14 međunarodnih. Od ukupnog broja otvorenih akcija realizovane su 43, dok 48 akcija još traje. Za šest krivičnih djela koja imaju elemente organizovanosti, nadležnim tužilaštvima su podnesena tri izvještaja i jedna dopuna izvještaja, protiv 21 lica. Evidentirane su četiri organizovane kriminalne grupe: dvije u vezi sa krivičnim djelima iz oblasti zloupotreba opojnih droga i nedozvoljene trgovine oružjem, jedna u vezi sa krijumčarenjem lica i jedna u vezi sa teškim ubistvom izvršenim u prethodnom periodu⁵. Ostale akcije Ministarstvo je realizovalo sa ciljem otkrivanja izvršilaca KD organizovani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: razbojništvo, teška krađa, zloupotreba opojnih droga, zelenaštvo, iznuda, nedozvoljeni promet akciznih proizvoda, prevarama u vezi sa sportskim rezultatima, visokotehnološkog kriminala i drugo. Kao rezultat realizovanih akcija u 2019. godini u Republici Srpskoj slobode je lišeno 156 lica. Nadležnim tužilaštvima su podnesena 122 izvještaja protiv 302 lica.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske je u 2018. godini otvorilo 94 operativne akcije, od kojih je devet međunarodnog karaktera. Od ukupnog broja otvorenih akcija realizovano je 67, dok ostale

⁵ Radi se o počinjenom KD Teško ubistvo nad Bajčetić Petrom, 2016. godine u Bileći. Utvrđeno je da je šest lica, koja su kasnije identifikovana, izvršilo navedeno KD kao organizovana kriminalna grupa, odnosno KD „Izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja“ iz člana 366. KZ RS, a u vezi sa KD „Teško ubistvo“ iz člana 125. KZ RS.

akcije još traju. Za 33 krivična djela koja imaju elemente organizovanosti, nadležnim tužilaštvima je podneseno šest izvještaja, protiv 68 lica. Evidentirano je šest organizovanih kriminalnih grupa, od kojih je jedna u vezi sa krivičnim djelima zloupotreba opojnih droga i krijumčarenja neocarinjene robe, dvije u vezi sa krivičnim djelima nedozvoljene trgovine oružjem, jedna u vezi sa krijumčarenjem lica i dvije u vezi sa malverzacijama i zloupotrebama u oblasti privrednog kriminaliteta. Ostale akcije Ministarstvo je realizovalo sa ciljem otkrivanja izvršilaca KD organizovani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: razbojništvo, teška krađa, zloupotreba opojnih droga, zelenaštvo, iznuda, nedozvoljeni promet akciznih proizvoda, prevarama u vezi sa sportskim rezultatima, visokotehnološkog kriminala i drugo. Kao rezultat realizovanih akcija u 2018. godini u Republici Srpskoj slobode je lišeno 188 lica. Nadležnim tužilaštvima je podneseno 240 izvještaja protiv 376 lica.

Veoma je važno imati u vidu činjenicu da za izvršenje krivičnih djela organizovanog kriminala, geografske granice ne predstavljaju barijeru. Iz tog razloga međunarodna saradnja i nesebična razmjena operativnih podataka je veoma važan faktor suprotstavljanja djelovanju organizovanih kriminalnih grupa.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Potrebno je pojačati napore kako bi se uspostavila evidencija o istragama, krivičnim gonjnjima, konačnim presudama, zaplijeni i oduzimanju dobiti stečene krivičnim djelima u predmetima organizovanog kriminala s posebnim naglaskom na pranje novca, time što će se izmijeniti odredbe zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine koje se odnose na posebne istražne mjere kako bi se uskladile sa međunarodnim standardima.
- Ojačati okvir za međuresornu saradnju između tijela za provedbu zakona kako bi se omogućilo uspostavljanje specijalizovanih međuresornih istražnih timova za rješavanje složenih slučajeva organizovanog kriminala, privrednog kriminala i korupcije;
- Unaprijediti detaljnije regulisanje uzajamnog pristupa bazama podataka i razmjenu informacija između agencija za provedbu zakona i tužilaštava, obavezujuće procedure i uzajamna prava pristupa;
- Stalno jačanje kapaciteta (ljudskih, materijalno-tehničkih i finansijskih) svih subjekata u BiH koji učestvuju u borbi protiv organizovanog kriminala.
- Zakon o oduzimanju i upravljanju imovinom stečenom krivičnim djelom na državnom nivou još uvijek nije donesen. Trenutni alati za zamrzavanje, upravljanje i oduzimanje imovine stečene putem krivičnih djela nisu dovoljno učinkoviti.

4. Krivična djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine

SIPA je Tužilaštvu BiH u 2019. godini podnijela su dva izvještaja protiv dva lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinila krivična djela protiv integriteta BiH, a u 2018. godini tri izvještaja protiv tri lica. (Detaljnije u poglavlju Terorizam.)

Izveštaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti krivičnih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine i prijavljena lica						
	Izveštaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izveštaji	3	2	-33%	3	2	-33%
Dopune izvještaja	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	3	2	-33%	3	2	-33%

5. Terorizam

U 2018. i 2019. godini nije zabilježen nijedan slučaj odlaska BH građana na strana ratišta. Akcenat u radu bio je na identifikovanju pojedinaca i grupa koji se mogu dovesti u vezu sa djelovanju tzv. vehabijskog pokreta i drugih radikalnih pokreta, te na identifikovanju lica koja se mogu dovesti u vezu sa ilegalnim prometom ili skladištenjem naoružanja, vojne opreme ili eksploziva, koje bi eventualno moglo biti korišteno za počinjenje terorističkih akata.

U narednom periodu SIPA će intenzivirati prikupljanje podataka o licima koja su bila osuđena zbog svog boravka na stranim ratištima, a koja se nakon izdržane kazne nalaze na slobodi, kao i o bh. državljanima koji su prema prikupljenim podacima učestvovali u pomenutim sukobima, a trenutno se nalaze u zatvorima pod kontrolom kurdskih ili sirijskih snaga. Takođe, policijski službenici SIPA-e kontinuirano će vršiti prikupljanje podataka i istražne radnje koje se odnose na lica i grupe koje se dovode u vezu sa ekstremizmom i radikalizmom.

Prema podacima SIPA-e, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službe za poslove sa strancima, Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policije Brčko Distrikta BiH, u Bosni i Hercegovini u 2018. i 2019. godini nije bilo terorističkih napada.

SIPA je u 2019. godini Tužilaštvu BiH podnijela četiri izvještaja protiv četiri lica i šest dopuna izvještaja protiv šest lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela terorizma i djela koja se mogu dovesti u vezu sa terorizmom, a u 2018. godini podneseno je šest izvještaja protiv devet lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica.

Izveštaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu iz oblasti terorizma i prijavljena lica						
	Izveštaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izveštaji	6	4	-33%	9	4	-56%
Dopune izvještaja	1	6	500%	1	6	500%
UKUPNO	7	10	43%	10	10	-

U okviru sprečavanja i istraživanja krivičnih djela terorizma i krivičnih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine, provedena je jedna operativna akcija, što je za 83% manje u odnosu na 2018. godinu kada je provedeno šest operativnih akcija. Lišena su slobode tri lica ili 40% manje u odnosu na 2018. godinu kada je slobode lišeno pet lica.

U narednom periodu SIPA će intenzivirati prikupljanje podataka o licima koja su bila osuđena zbog svog boravka na stranim ratištima, a koja se nakon izdržane kazne nalaze na slobodi, kao i o bh. državljanima koji su prema prikupljenim podacima učestvovali u pomenutim sukobima, a trenutno se nalaze u zatvorima pod kontrolom kurdskih ili sirijskih snaga. Takođe, policijski službenici SIPA-e kontinuirano će vršiti prikupljanje podataka i istražne radnje koje se odnose na lica i grupe koje se dovode u vezu sa ekstremizmom i radikalizmom.

Službenici Federalne uprave policije u 2018. i 2019. godini nisu podnijeli niti jedan Izvještaj o izvršenom KD, Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, dok je u 2017. godini Tužilaštvu Bosne i Hercegovine podnijeto 2 Izvještaja koja se mogu dovesti u vezi sa izvršenjima krivičnog djela 201. "Terorizam" KZ BiH. Takođe, od strane **Federalne uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske**, poduzimale su se mjere i radnje u smislu pojačanog kriminalističko obavještajnog nadzora nad licima koja su na području BiH osuđena za krivična djela koje se mogu dovesti u vezu sa krivičnim djelom "Terorizam". Mjere i radnje se poduzimaju operativno na terenu kao i razmjenom operativnih saznanja sa drugim policijskim agencijama na području BiH, a sve s ciljem eventualnog sprečavanja recidivizma osoba koja su u BiH osuđena za krivično djelo "Terorizam".

Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske 2018. i 2019. godine podnijeli niti jedan Izvještaj o izvršenom KD, Tužilaštvu Bosne i Hercegovine. U 2019. godini sprovedena je operativna kontrola nad licima koja su identifikovana kao pripadnici radikalnih ekstremističkih zajednica, te je vršen operativni nadzor nad licima – povratnicima sa sirijsko – iračkog ratišta na području Republike Srpske. Prikupljani su i obrađivani podaci o nevladinim organizacijama i udruženjima koja su povezana ili se mogu povezati sa terorističkim ili ekstremističkim aktivnostima na području Republike Srpske i BiH. Sprovedene su ukupno 34 operativno - kriminalističke analize, a izvršeno je 95 provjera prelaska državne granice, te 18 operativnih provjera za lica i vozila. Značajno je intenzivirana saradnja sa policijskim strukturama na nivou BiH, iz okruženja i šire po pitanju suprotstavljanja u borbi protiv terorizma i ekstremizma i njegovim pojavnim oblicima. Saradnja se ogleda u stalnoj razmjeni informacija, stvaranju kontakt tačaka i razmjeni iskustava u prevenciji i borbi protiv terorizma.

U Brčko Distriktu BiH iz oblasti krivičnih djela terorizama u 2018. i 2019.. godini nije zabilježeno niti jedno krivično djelo, propisano Krivičnim zakonima Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta BiH. U ovom području policijskog djelovanja preduzimane su aktivnosti preventivnog i kriminalističko - obavještajnog karaktera, sadržane u obavezama propisanim Strategijom Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015.-2020.) donesenom od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Akcionim planom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu Strategije Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015.-2020.) i Akcionim planom Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za sprovođenje Strategije za prevenciju i borbu protiv terorizma na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u periodu 2015.-2020. godina.

Prema raspoloživim podacima OSA-e kada je riječ o nasilnom **ekstremizmu i terorizmu**, trenutni pokazatelji sigurnosne situacije u BiH ukazuju da je Bosna i Hercegovina i tokom 2018. i 2019. godine bila suočena sa promjenjivim sigurnosnim prilikama i izazovima.

Najznačajniji među njima je povratak-deportacija bh. državljana iz Sirije i Iraka, zatim djelovanje i aktivnosti izdiferenciranih sigurnosno interesantnih lica iz radikalnih struktura, te aktivnosti ultrakonzervativnih i desničarskih organizacija i udruženja.

Bez obzira na složene sigurnosne prilike u Bosni i Hercegovini, **u proteklom periodu nije bilo naznaka direktne terorističke prijetnje niti se u ovom trenutku na osnovu raspoloživih obavještajnih saznanja, može tvrditi da je teroristički napad vjerovatan.** Međutim, s obzirom da terorističke

prijetnje poprimaju savremeni oblik, kao i zbog opredjeljenosti BiH euroatlantskim integracijama, **potencijalni rizik od terorističke prijetnje i napada se ne može niti isključiti.**

Sigurnosni izazov s kojim se BiH suočavala i tokom 2018. i 2019. godine je boravak naših državljana u Siriji, Iraku i Ukrajini, njihovo učešće u oružanim sukobima, identifikacija potencijalnih povratnika, kao i moguće sigurnosne posljedice od lica koja su se vratila sa spomenutih ratišta u BiH. S obzirom da su se na području Sirije tokom 2019. godine dogodile značajne promjene u smislu vojnopoliitičke situacije, kada je nakon ofanzive Sirijskih demokratskih snaga (SDF) na posljednju enklavu ISIL-a u Siriji, došlo do predaje ili zarobljavanja velikog broja pripadnika ISIL-a i članova njihovih porodica, među kojima se, predao i određeni broj bosanskohercegovačkih državljana, BiH se suočila sa novim izazovom.

Tokom 2019. godine nastavljeno je sa prikupljanjem podataka o licima koji se nalaze u prihvatnim i pritvorskim jedinicama na području Sirije, kako bi se sukladno međunarodno preuzetim obavezama u području borbe protiv terorizma, te obavezama preuzetim u sklopu članstva BiH u antiterorističkoj i anti ISIL koaliciji, izvršio prijem državljana BiH koji se nalaze u navedenim pritvorskim jedinicama.

Strani borci, koji su deportovani u BiH iz zone konflikta, prošli su kroz ozbiljnu radikalizaciju na navedenim kriznim ratištima i kao takvi, bez obzira što su protiv njih poduzete zakonom predviđene mjere (prtvoreni i procesuirani), i dalje predstavljaju određeni sigurnosni izazov. **BiH se u dosadašnjem periodu nije suočila sa sigurnosno-interesantnim aktivnostima povratnika.**

Neophodno je poduzimanje kontinuiranih deradikalizacijskih mjera uz primjenu zakonom predviđenih sankcija i uvažavanja Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, te adekvatna priprema lokalnih sredina u koje se povratnici vraćaju, posebno porodica u koje se vraćaju, zatim centara za socijalni rad, lokalne policije, a sve u cilju blagovremenog otklanjanja potencijalnih sigurnosnih rizika.

U 2019. godini procjenjuje se da na teritoriji Sirije i Iraka boravi 81 punoljetni državljani Bosne i Hercegovine (39 muškaraca i 42 žena). Riječ je o ukupnom broju bosanskohercegovačkih državljana koji se nalaze u svim regijama Sirije (kampovi, zatvori, kao i druga područja u Siriji i Iraku). Smatra se da je na sirijsko/iračkom ratištu život izgubio 101 državljani BiH od čega 11 žena.

Protiv osam muškaraca koji su se vratili u 2019. godini trenutno se vodi sudski proces (jedan povratnik je nepravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine).

Jedan broj državljana BiH osim na sirijskom/iračkom ratištu, učestvovao je i u borbenim aktivnostima na ratištu u Ukrajini. Na ukrajinskom ratištu se od 2014. godine pa do danas, borilo ukupno 11 državljana BiH. Državljeni BiH, uključeni u ratna dejstva na području Ukrajine, ne pripadaju ekstremno desničarskim strukturama. Trenutno se na ukrajinskom ratištu nalazi 1 državljani Bosne i Hercegovine. Tokom 2019. godine nisu zabilježeni novi odlasci naših državljana na to područje. Pravosudni organi u BiH su do sada protiv jednog lica/povratnika podigli optužnicu pred Sudom BiH, zbog učešća na ukrajinskom ratištu.

Jedan od bitnih segmenata u prevenciji navedenog problema je preduzimanje konkretnih mjera od strane agencija za sprovođenje zakona, prema ovim licima u skladu sa indiciranim nivom prijetnje.

Preduzimanje konkretnih mjera od strane agencija za sprovođenje zakona, među kojima je i OSA BiH, prema ovim licima u skladu sa indiciranim nivoom prijetnje. Odmah nakon što su registrovani prvi odlasci naših državljana na područje Sirije, Iraka i Ukrajine, OSA BiH je intenzivno i kontinuirano prikupljala obavještajne podatke o aktivnostima pojedinaca iz radikalnih grupacija u BiH i šire koji su bili uključeni u propagandu, vrbovanje, finansiranje, te utvrđivala načini odlaska (rute) dobrovoljaca na pomenuta ratišta.

U tom pogledu postignuti su značajni rezultati. Tako su, između ostalog, u potpunosti identifikovani svi državljani BiH koji su otišli na spomenuta ratišta, uključujući i strane državljane porijeklom iz BiH koji su otišli iz zemalja Evrope i šire. Osim potpunih identifikacionih podataka za navedena lica, prikupili smo i obavještajne podatke o vremenu i načinu odlaska, o pomagačima u odlasku (finansijska i dr. podrška), o rutama odlaska, o jedinicama u kojima su boravili, saradnicima i sl.). Sve navedene aktivnosti, a prvenstveno donošenje dopune KZ BiH koje predviđaju sankcioniranje učesnika u paravojnim formacijama na stranim ratištima, što je, u korelaciji sa drugim faktorima rezultiralo smanjenjem broja odlazaka, te na kraju i prestankom odlazaka na ratišta Iraka, Sirije i Ukrajine.

Prema raspoloživim podacima OSA-e odlasci dobrovoljaca iz regije Balkana na sirijsko/iračko ratište isključivo vezivali za pripadnike ultrakonzervativnih religijskih struktura, odnosno pojedine pristalice radikalnog tumačenja selefizma. Međutim, unutar navedenih struktura u BiH se, još od početka sukoba u Siriji, dogodila polarizacija u odnosu na odlazak dobrovoljaca u Siriju. Dodatne podjele unutar ovih struktura dogodile su se nakon formiranja vojne formacije ISIL, a potom i (samo)proglašenja halifata, nakon čega se najveći broj pripadnika pomenutih struktura u BiH protivio, i još uvijek protiv, ideologiji i, pogotovo, postupcima ISIL-a. Samo manji broj najradikalnijih sljedbenika pomenutih ultrakonzervativnih religijskih struktura i dalje je tokom 2019. godine verbalno podržavao radikalnu ideologiju i aktivnosti ISIL-a.

Bez obzira na činjenicu da u nekoliko posljednjih godina BiH nije bila meta terorističkog napada, ipak se ne može isključiti mogućnost terorističkih aktivnosti (odnosno napada) na području BiH, prvenstveno zbog činjenice da terorizam povezan sa terorističkim organizacijama (u ovom slučaju ISIL-om i Al Qaid-om) će još dugo ostati jedna od najznačajnijih prijetnji sigurnosti u svijetu. Naime, i pored toga što je došlo do vojnog i teritorijalnog sloma takozvane Islamske države, nastavljeno je sa kontinuiranim pozivanjem na izvođenje terorističkih napada putem Interneta, što je dovelo do izvršenja nekoliko terorističkih napada u Evropi tokom 2019. godine. Počinioci su uglavnom bila lica koja se ne mogu direktno dovesti u vezu sa terorističkim skupinama. Međutim, povezivanje istomišljenika radikalnih stavova putem društvenih mreža omogućilo je nesmetano i neuočljivo djelovanje pojedincima za širenje radikalnih i nasilnih ideja i aktivnosti koje je teško uočiti i detektirati, a koje i u budućnosti mogu predstavljati značajnu prijetnju sigurnosti.

Prema raspoloživim podacima OSA-e kada je riječ o eventualnim sigurnosnim aktivnostima pojedinih lica stranog porijekla u Bosni i Hercegovini trenutna saznanja ne ukazuju na konkretniju vezu tih lica sa međunarodnim terorizmom. Međutim, imajući u vidu sve opasnosti koje po BiH mogu proisteći od povećanog priliva migranata, prvenstveno što se u migrantske strukture mogu infiltrirati lica povezana sa međunarodnim terorističkim organizacijama, ovaj sigurnosni problem iziskuje punu pažnju Agencije, iako do sada nisu prikupljena saznanja u navedenom kontekstu.

Sveobuhvatno sagledavanje sigurnosne situacije tokom prošle godine, kao i kontinuirano praćenje svih aktuelnih kretanja i pojava koje utiču na sigurnost, ukazuju da i naredni period nosi nove rizike i potencijalne prijetnje po sigurnost Bosne i Hercegovine. U tom pravcu neophodno je vršiti stalnu procjenu srednjoročnih ali i dugoročnih sigurnosnih prijetnji i sigurnosnih rizika sa kojima bi se Bosna i Hercegovina mogla susresti. Iako raspoloživa saznanja ne ukazuju na konkretnu terorističku prijetnju, aktuelna situacija u svijetu i regiji, te stalna negativna propaganda kojoj je izložena naša država, stvara pogodne uslove za produciranje individualnog reagiranja ali i zloupotrebu radikaliziranih pojedinaca koji egzistiraju na ovome području, a sve u cilju destabiliziranja sigurnosne situacije.

Potencijalni sigurnosni rizik u narednom periodu mogu predstavljati pojedinačno radikalizirana lica inspirisana ideologijom terorističkih organizacija, povratak bivših pripadnika ISIL-a, te potencijalni tranzit preko BiH stranih državljana koji podupiru terorističke aktivnosti, ali i one tendencije koje imaju indirektan uticaj, u prvom redu dalji razvoj ekonomsko-socijalnih prilika, kao i političkih i reformskih procesa u BiH, a posebno onih koji utiču na evroatlantski put Bosne i Hercegovine.

Povratak stranih dobrovoljaca u matične zemlje svakako će i u narednom periodu predstavljati dodatni i jedan od najznačajnijih sigurnosnih problema za BiH ali i Evropu. Upravo zbog toga međuinstitucionalna, kao i međunarodna saradnja, jedan je od stubova efikasnom suprotstavljanju sigurnosnim izazovima i mogućim terorističkim prijetnjama.

Dosadašnje zakonske mjere koje su preduzete prema svim sigurnosno potencijalnim rizicima počevši od radikaliziranih pojedinaca do pojava koje bi mogle uticati na cjelokupnu situaciju u BiH, te opredjeljenost BiH u borbi protiv terorizma kao članice antiterorističke koalicije, dodatno određuje odnos naše zemlje prema ovom problemu. Zbog svega navedenog, institucije u našoj zemlji, u skladu sa svojim nadležnostima, preduzimaju sve zakonom propisane mjere kako bi se prijetnje po Bosnu i Hercegovinu i njene građane uklonile, a promotori radikalizma i ekstremizma sankcionirali u skladu sa zakonskim propisima.

Detaljnije u poglavlju Zločini iz mržnje - Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti).

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Potrebno je dodatno ojačati kapacitete za borbu protiv terorizma putem bolje saradnje i koordinacije i razmjene obavještajnih podataka o krivičnim djelima, prevencije radikalizacije, te putem programa za deradikalizaciju.
- Sigurnosni rizik predstavlja i činjenica da se na prostoru BiH još uvijek nalazi veća količina ilegalnog oružja i eksplozivnih materija u posjedu građana, pa i kriminalnih grupa i pojedinaca, čime postaju relativno lako dostupni potencijalnim teroristima, pogotovo imajući u vidu da je cijena nabavke oružja i MES-a na crnom tržištu relativno mala, čime je olakšana njihova nabavka.-
- Vršiti prevenciju radikalizacije i deradikalizacija sprovođenjem planiranih aktivnosti Strategije za prevenciju i borbu protiv terorizma BiH (2015-2020), te Akcioni plan za provođenje Strategije BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015-2020) i Akcioni plan Vlade Republike Srpske za prevenciju i borbu protiv terorizma (2016-2020), Akcionim planom Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za sprovođenje Strategije za prevenciju i borbu protiv terorizma na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u periodu 2015.-2020. godina.
- Vršiti kontrolu lica koja se dovode u vezu sa terorizmom i razmjenu podataka i informacija sa između policijskih agencija u Bosni i Hercegovini.
- Preduzimati mjere i aktivnosti, u skladu s Zakonom o policijskim službenicima BiH, s ciljem preventivnog djelovanja na odlazak stranih boraca na ratišta u Siriju, Irak i Ukrajinu i na nacionalnom i regionalnom nivou razmjenjivati saznanja o borcima na stranim ratištima.
- Ojačati institucionalne kapacitete, modernizirati opremu i edukovati policijske službenike kroz korištenje međunarodnih fondova namjenjenih za oblast borbe protiv terorizma.
- Potrebno je intenzivirati aktivnosti za sprečavanje nasilnog ekstremizma i ojačati politike i mjere borbe protiv terorizma.

5. Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti

U 2019. godini Finansijsko-obavještajno odjeljenje Agencije za istrage i zaštitu- SIPA, nadležno za sprečavanje i istraživanje krivičnih djela pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, podnijelo je 12 izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 65 lica, od kojih je 55 fizičkih lica, pet NN lica i pet pravnih lica. Tokom 2018. godine podneseno je osam izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 27 lica, od kojih je 18 fizičkih lica i devet pravnih lica i dvije dopune izvještaja protiv 32 lica, od kojih je 14 fizičkih lica i 18 pravnih lica.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja podneseni u okviru predmeta iz oblasti pranja novca i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	8	12	50%	27	65	141%
Dopune izvještaja	2	-	-	32	-	-
UKUPNO	10	12	20%	59	65	10%

Navedenim izvještajima u 2019. godini dokumentovana su i prijavljena krivična djela pranja novca u ukupnom iznosu od 12.150.680,73 KM, kao i stečena imovinska korist u iznosu od 12.063.223,23 KM, te materijalna šteta pričinjena prijavljenim krivičnim djelima u ukupnom iznosu od 9.391.833,31 KM, dok su u 2018. godini dokumentovana i prijavljena krivična djela pranja novca u ukupnom iznosu od 59.419.391,28 KM, materijalna šteta pričinjena prijavljenim krivičnim djelima u ukupnom iznosu od 56.791.027,20 KM, kao i stečena imovinska korist u iznosu 58.819.709,28 KM.

Obveznici iz člana 4. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti prijavili su u **2019. godini** ukupno 391.888 transakcija u ukupnom novčanom iznosu od 19.882.869.921,29 KM, a u 2018. godini prijavljene su ukupno 475.631 transakcije u ukupnom iznosu od 19.850.530.935,30 KM. Od ukupnog broja prijavljenih transakcija, 737 je sumnjivih transakcija u iznosu od 98.262.436,16 KM, a u 2018. godini 456 sumnjivih transakcija u iznosu od 153.447.301,19 KM.

U 2018. i 2019. godini nije podnesen nijedan izvještaj nadležnom tužilaštvu za krivično djelo finansiranja terorističkih aktivnosti.

U skladu sa zakonskim ovlaštenjima tokom 2019. godine izdato je 25 naloga za privremenu obustavu transakcija sa ukupnim iznosom blokiranih sredstava od 9.796.238,16 KM, od kojih pet za privremenu obustavu transakcija iz ukupno osam sefova koje koriste fizička lica u ukupnom iznosu od 661.613,73 KM i 20 naloga kojim je izvršena privremena obustava transakcije u iznosu od 9.134.624,43 KM na računima pet pravnih lica i 17 fizičkih lica. U 2018. godini zbog sumnje u pranje novca izdato je osam naloga za privremenu obustavu transakcija u ukupnom iznosu 104.049.653,10 KM na računima pet fizičkih lica i dva pravna lica, te tri naloga za kontinuirano praćenje finansijskog poslovanja klijenta.

Sačinjena su tri izvještaja o provedenim finansijskim istragama i upućena Tužilaštvu BiH, i to dva izvještaja za dva fizička lica i jedno pravno lice i jedan izvještaj za pet fizičkih lica, isti broj izvještaja kao i u 2018. godini.

U 2019. godini provedene su četiri operativne akcije, i to: „Balkanski kartel“, „Bankar“, „Profit“ i akcija bez kodnog naziva od 11.3.2019. godine, isto kao i 2018. godine. Lišena su slobode četiri lica što je 100% više u odnosu na 2018. godinu kada su lišena slobode dva lica. U 2018. godini provedene su četiri operativne akcije: „TRW AUTOMOTIVE“ i u predmetu kodnog naziva „Leading – Zadruga“ tri akcije,

što je 300% više u odnosu na 2017. godinu kada je provedena jedna operativna akcija. Lišena su slobode dva lica što je 100% više u odnosu na 2017. godinu kada je lišeno slobode jedno lice.

Tradicionalne tehnike pranja novca u prijavljenim krivičnim djelima odvijale su se kroz bankarski sektor, sektor nekretnina, poslove sa vrijednosnim papirima, ubacivanje gotovine u legalne novčane tokove kroz pozajmice vlasnika preduzeća sopstvenom preduzeću, elektronsko internet bankarstvo, upotrebom kompanija i preduzeća, te otvaranjem nerezidentnih računa u inostranstvu, izvlačenje novca iz privrednih društava preko off shore kompanija, te neprikazivanje istih u BiH i dr. S obzirom na to da u 2019. godini nije identifikovan nijedan novi metod pranja novca, procjene rizika ukazuju da bi se i u narednom periodu mogli zadržati isti modaliteti pranja novca.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Postignut je napredak, posebno usvajanjem nove strategije za borbu protiv organizovanog kriminala i izvršavanjem akcionog plana za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zbog čega Bosna i Hercegovina više neće biti predmet Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca. Međutim, potrebni su značajni naponi u vezi sa finansijskim istragama i unaprjeđenjem kapaciteta za borbu protiv terorizma, kao i jačanje saradnje sa susjednim zemljama u upravljanju granicom.
- S time u vezi, potrebno je razvijati na svim nivoima vlasti strateški pristup finansijskim istragama, uključujući prihvatanje koncepta FATF-a o finansijskim istragama; provoditi finansijske istrage kao standard od samog početka krivične istrage pri prikupljanju dokaza o organizovanom kriminalu, terorizmu, pranju novca i ozbiljnim slučajevima korupcije; te primjenjivati multidisciplinarni i proaktivan pristup finansijskim istragama.
- U narednom periodu potrebna je potpuna realizacija aktivnosti iz Akcionog plana za otklanjanje identificiranih nedostataka u sistemu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma (2018-2022.);
- Izvršiti reviziju Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini koja je usvojena za period 2018-2022. godine;
- Izraditi i usvojiti Nacrt novog Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kao i Pravilnika o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, u skladu sa 4. i 5. Direktivom EU i relevantnim uredbama EU iz oblasti pranja novca, te preporukama FATF-a;
- Donijeti adekvatne zakonske regulative na entitetskom nivou po pitanju Registra stvarnih vlasnika svih pravnih lica registrovanih u Bosni i Hercegovini;
- Izvršiti elektronsku povezanost baza podataka različitih institucija;

7. Privredni i finansijski kriminal na nivou BiH

U 2019. godini u Bosni i Hercegovini je registrovano 1.105 krivična djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa iz oblasti poreza i carina, što je za 6% manje nego u 2018. godini (1.186).

Red. Br.	Agencije, MUP-ovi entiteta i Policija Brčko Distrikt BiH	Broj evidentiranih krivičnih djela		
		2018. god.	2019. god.	%TREND 2019/18
1.	FMUP	471	469	-0,42
2.	MUP RS	680	607	-10,7
3.	Policija Brčko distrikt BiH	1	0	/
4.	SIPA	34	29	-14,70
Ukupno u BiH		1186	1105	-6,0

Pričinjena materijalna šteta po budžete u BiH identifikovana podnesenim izvještajima SIPA o postojanju osnova sumnje o počinjenim krivičnim djelima iz oblasti finansijskog kriminala u 2019. godini iznosi 34.999,00 KM, a u 2018. godini 3.580.167,76 KM, dok imovinska korist od počinjenih krivičnih djela iznosi 31.796 KM, a u 2018. godini 1.347.535,88 KM.

U operativnoj akciji „Zlatni Karat“, koja je realizovana u martu 2019. godine, privremeno je oduzeto i Sudu BiH dostavljeno 105 kg zlatnog nakita i 170 kg srebrnog nakita, čija vrijednost nije procijenjena. Provedeno je 11 operativnih akcija i to: „Var“, „Zlatni karat“ – dvije akcije, „Kasa“, „Kasa II“, „Kasa III“, „Retro“, „Rojal“ – dvije akcije, „Brend“ i „Blic“, odnosno 57% više u odnosu na 2018. godinu kada je provedeno sedam akcija. Lišena su slobode 102 lica ili 500% više u odnosu na 2018. godinu kada je slobode lišeno 17 lica. Tokom 2018. godine, SIPA je sprovela sedam operativnih akcija i to: „Kolektiv“, „Spis“, „Stranac“, „Pružanje međunarodne pravne pomoći“, „Blic“, „MO“ i „Pionir“.

Materijalna šteta nastala izvršenjem KD privrednog kriminaliteta prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske u 2019. godini iznosila je 28.699.963 što je za 192.792.852 KM manje nego u 2018. godini kada je iznosila 221.492.815,00 KM. U 2019. godini stečena protivpravna imovinska korist je iznosila 35.011.856 KM što je za 192.456.270 KM manje u odnosu na 2018. godinu kada je iznosila 227.468.126,00 KM.

Pričinjena materijalna šteta i stečena protivpravna imovinska korist u 2019. godini znatno su manje iz razloga što je u 2018. godini dostavljen izvještaj u vezi sa malverzacijama i zloupotrebama u FG „Birač“ AD Zvornik i „Alumina“ doo Zvornik, gdje je identifikovana materijalna šteta u iznosu oko 195 miliona KM. U 2019. godini od ukupnog broja KD privrednog kriminaliteta 58,5% čine KD koja imaju obilježja korupcije.

Materijalna šteta nastala izvršenjem KD privrednog kriminaliteta, a prema izvještajima Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA-e), Uprave za indirektno oporezivanje i MUP-a Republike Srpske, na nivou Bosne i Hercegovine u 2019. godini iznosila je 49.811.324,000 (2018. godine 253.160.609,21 KM).

Prema podacima SIPA u 2019. godini od ukupnog broja podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu finansijskog kriminala, četiri izvještaja protiv 16 fizičkih lica i dvije dopune izvještaja protiv tri lica, od čega jedno fizičko lice i dva pravna lica, podneseni su zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo **nedozvoljen promet akciznom robom**. Dok je u 2018. godini od ukupnog broja podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova

sumnje o počinjenom krivičnom djelu finansijskog kriminala, jedan izvještaj protiv pet lica (četiri fizička lica i jedno pravno lice) i jedna dopuna izvještaja protiv jednog pravnog lica podneseni su zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo **nedozvoljen promet akciznom robom**.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti nedozvoljenog prometa akciznom robom i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	1	4	300%	5	16	220%
Dopune izvještaja	1	2	100%	1	3	200%
UKUPNO	2	6	200%	6	19	217%

Među najbrojnijim krivičnim djelima privrednog kriminala nalaze se: zloupotreba ovlaštenja u privredi, obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti, prevara u privrednom poslovanju, falsifikovanje ili uništenje službene isprave, porezna utaja, pronevjera u službi, nedozvoljena trgovina, organizovani kriminal a u vezi s poreznom utajom i carinskom prevarom i tako dalje. U privrednom kriminalu sve je više počinjenih djela iz člana 250.KZ BiH (Organizovani kriminal), što ukazuje u kojem se pravcu kreće ova vrsta kriminala, ukoliko se ne preduzmu preventivne i druge mjere.

Krivična djelima iz oblasti privrednog i finansijskog kriminaliteta, su složena krivična djela za koja je potrebno više vremena i angažovanje većeg broja istražitelja, koji imaju potrebno iskustvo u radu na složenim krivičnim djelima iz oblasti privrednog kriminala. Posebno treba imati u vidu da su ova krivična djela povezana sa drugim krivičnim djelima /predikatnim/ i da su počinioci uglavnom organizovane kriminalne grupe koje duže vrijeme planiraju izvršenje ovih djela, što ih čini težim i zahtjevnijim za otkrivanje i dokazivanje.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Ojačati okvir za međuresornu saradnju između tijela za provedbu zakona kako bi se omogućilo uspostavljanje specijalizovanih međuresornih istražnih timova za rješavanje složenih slučajeva organizovanog kriminala, privrednog kriminala i korupcije;
- Radi efikasnije borbe protiv finansijskog kriminala, u narednom periodu neophodno je unaprijediti saradnju sa poreskim i carinskim službama u Bosni i Hercegovini radi zajedničkog sprečavanja krivičnih djela krijumčarenja roba, poreskih utaja, prevara u sistemu PDV-a, neplaćanja carina i krivičnih djela pranja novca.
- Intenzivirati aktivnosti na ispunjenju preporuka Vijeća Evrope u smislu borbe protiv korupcije i pranja novca GRECO.
- Da bi se poboljšala ukupna situacija u ovoj oblasti, neophodno je preduzeti mjere kojima će se smanjiti stopa nezaposlenosti i opšteg siromaštva u Bosni i Hercegovini, ali i ojačati istražni kapaciteti policijskih agencija za otkrivanje i rasvjetljavanje ovih djela.

A) Krivotvorenje novca

Prema podacima SIPA u 2019. godini podnesena su dva izvještaja protiv četiri lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo krivotvorenje novca, a u istom periodu 2018. godine podnesena je jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica.

U 2018. i 2019. godini Tužilaštvu BiH podneseni su:

- izvještaj od 8.1.2019. godine protiv tri lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivično djelo iz člana 205. KZ BiH (Krivotvorenje novca);
- izvještaj od 11.11.2019. godine protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinilo krivično djelo iz člana 205. KZ BiH (Krivotvorenje novca).
- dopuna izvještaja Tužilaštvu BiH 24.5.2018. godine protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da je počinilo krivično djelo iz člana 205. KZ BiH (Krivotvorenje novca).

Provedene su dvije operativne akcije bez kodnog naziva, dok tokom 2018. godine nije bilo provedenih operativnih akcija. Lišena su slobode tri lica, dok u 2018. godini nije bilo lica lišenih slobode zbog postojanja osnova sumnje da su počinila krivično djelo krivotvorenje novca. *Tokom 2018. i 2019. godini nisu prikupljene informacije o organizovanim grupama koje se bave stavljanjem u optičaj krivotvorenih novčanica.*

B) Registrirana korupcijska krivična djela

Međusobna interakcija korupcije i organizovanog kriminala predstavlja jedan od najdominantnijih faktora koji ugrožava razvoj i ekonomsku stabilnost Bosne i Hercegovine. U skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije u BiH, kontinuirano se prikupljaju podaci koji se odnose na kršenje zakona i koruptivne aktivnosti u svim segmentima društvenih djelatnosti. Bez obzira na sankcioniranje počilaca, i dalje se uočava koruptivno ponašanje zaposlenika različitih institucija koji bi trebali, u skladu sa opisom svog radnog mjesta, omogućavati efikasno provođenje zakona. I dalje funkcioniraju neke ranije izdiferencirane veze između organizovanog kriminala i različitih struktura i nivoa vlasti, a uspostavljaju se i nove.

Korupcija je stalan prateći metod djelovanja organizovanog kriminala, kojim se nastoje ostvariti određeni ciljevi, a koji za posljedicu ima smanjenu uspješnost rada institucija za sprovođenje zakona, te nanošenje štete budžetima institucija na svim nivoima.

U 2019. godini od ukupnog broja izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu, podneseno je 13 izvještaja kojima je prijavljeno 76 lica (68 fizičkih lica i osam pravnih lica) i pet dopuna izvještaja protiv 14 fizičkih lica, zbog postojanja osnova sumnje da su, između ostalih, počinili i **krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti**. U 2018. godini podneseno je 13 izvještaja kojima su prijavljena 53 lica (48 fizičkih lica i pet pravnih lica) i tri dopune izvještaja protiv 33 lica (15 fizičkih lica i 18 pravnih lica).

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti korupcije i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	13	13	-	53	76	43%
Dopune izvještaja	3	5	67%	33	14	-58%
UKUPNO	16	18	13%	86	90	5%

Finansijski kriminal i korupcija u BiH jedan su od najvećih i najrasprostranjenijih problema društva, a za posljedicu imaju velike gubitke javnih prihoda. Naročito negativne posljedice, po privredu i društvo u cjelini, predstavlja gubitak javnih prihoda kroz brojne modalitete evazije poreza i carina, izbjegavanjem obračuna i plaćanja poreskih i carinskih obaveza, neopravdanim povratom PDV-a putem lažne dokumentacije, nedostupnih firmi i sl.

Činjenje krivičnih djela korupcije uglavnom se veže za užu krug ljudi koji čine ova krivična djela, za svoju korist ili u korist trećih lica, a budući da oštećeni građani ili preduzeća rijetko odlučuju prijaviti počinioce, otkrivanje i dokazivanje krivičnih djela korupcije je otežano. U posljednje vrijeme porastao je broj građana koji prijavljuju ovakve nezakonitosti.

Procjena je da će i u narednom periodu, kada je u pitanju finansijski kriminal, najčešći biti zastupljena krivična djela carinska prevara, poreska utaja ili prevara i pranje novca stečenog na taj način, dok će najčešći pojavni oblici krivičnih djela korupcije biti zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja, nesavjestan rad u službi, prevara, primanje dara i drugih oblika koristi i davanje dara i drugih oblika koristi.

Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u 2018. i 2019.. godini zaprimila ukupno 225 prijava sa indicijom koruptivnog ponašanja. Agencija je u 2019. godini zaprimila ukupno 107 podnesaka sa indicijama koruptivnog ponašanja putem pošte, elektronske pošte, telefonskim putem i lično, a 2018. godini 118. U skladu sa svojim nadležnostima a rukovodeći se principima profesionalnog i jednakog tretmana i nediskriminacije, te načelima pravovremenosti i opravdanosti analiziran je svaki pojedinačni podnesak i na osnovu Zakona o Agenciji i Pravilnika o postupanju po zaprimljenim podnescima sa indicijama koruptivnog ponašanja, te su isti dostavljeni na daljnje postupanje nadležnim pravosudnim i policijskim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Bosna i Hercegovina je još uvijek u ranoj fazi na polju borbe protiv korupcije. Korupcija je i dalje rastrostranjena u mnogim oblastima i predstavlja ozbiljan problem širom javnih i privatnih sektora. Potrebno je ubrzati provedbu Strategije i Akcionog plana. Potrebni su odlučniji napori, kako bi se uspostavio pouzdan mehanizam praćenja istražnih radnji i procesuiranja predmeta korupcije na visokom nivou.
- Izmijeniti i dopuniti zakonodavstvo kako bi se osiguralo efikasno rješavanje sukoba interesa na nivou države, FBiH i Brčko distrikta, unaprijediti propise koji regulišu imovinske kartice i usvojiti propise koji osiguravaju efektivnu zaštitu onih koji prijavljuju korupciju (uzbunjivača) u FBiH i Brčko distriktu;
- Znatno unaprijediti postignute rezultate u oblastima suzbijanja i sprečavanja korupcije, između ostalog uvođenjem efektivnih i preventivnih sankcija

8. Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga na nivou Bosne i Hercegovine

Broj registriranih krivičnih djela (KD-a) u vezi sa zloupotrebom droga u BiH u 2019. godini (2.276) je u porastu u odnosu na 2018. godinu (2.144) za 6%. Prema podacima policijskih agencija i institucija, ova krivična djela počinilo je 3519 osoba, što je za 11% počinitelja više nego prethodne godine. Najbrojnije krivično djelo (KD) je posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga, nakon kojeg slijedi neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga. U prvoj tabeli dat je pregled registriranih KD-a po sigurnosnim agencijama, a u drugoj po broju počinitelaca.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj registriranih KD zloupotreba droge		
		2018.god.	2019. god.	%TREND 2019/18
1.	FMUP	1758	1855	5,5
2.	MUP RS	269	296	10
3.	Policija Brčko distrikt BiH	19	16	-15,8
4.	Granična policija BiH	80	96	20
5.	SIPA	18	13	-27,8
Ukupno u BiH		2144	2276	6

U Republici Srpskoj i u Brčko Distriktu BiH se nezakonito posjedovanje (manjih količina) opojnih droga vodi po prekršajnom postupku. Takvih prekršaja-prijava u 2019. godini u Republici Srpskoj bilo je evidentirano 1027, što je za 42,2% više u odnosu na 2018. godinu (722). U Brčko Distriktu BiH pokrenuto je 18 prekršajnih postupaka, što je za 7 slučajeva manje u odnosu 2018. godinu (25).

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj počinitelja KD zloupotreba droge		
		2018.god.	2019.god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	1928	1997	3,6
2.	MUP RS	1028	1362	32,5
3.	Policija Brčko distrikt BiH	35	33	-5,7
4.	Granična policija BiH	91	103	13,2
5.	SIPA	61	24	-60,7
Ukupno u BiH		3143	3519	11

SIPA je u 2019. godini podneseno je 11 izvještaja protiv 20 lica i dvije dopune izvještaja protiv četiri lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinjena krivična djela u vezi sa neovlaštenim prometom opojnim drogama, a u 2018. godini 17 izvještaja protiv 56 lica i jedna dopuna izvještaja protiv pet lica.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti neovlaštenog prometa opojnim drogama i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	17	11	-35%	56	20	-64%
Dopune izvještaja	1	2	100%	5	4	-20%
UKUPNO	18	13	-28%	61	24	-61%

U 2019. godini provedeno je 10 operativnih akcija i to: „Ris“, „Tekila“, „Tebra“ – dvije akcije, „Svat“, „A1“, „Bato“, „Madagaskar“, „24+“ i „Kafa“, što je za 38% manje u odnosu na 2018. godinu kada je provedeno 16 operativnih akcija. Lišena su slobode 24 lica, što je 50% manje u odnosu na 2018. godinu kada je slobode lišeno 48 lica.

U 2018. godini provedeno je 16 operativnih akcija i to: „Senior“, „Junior“, „Akademik“ – dvije akcije, „Gabela“, „Varda“, „Petrol Line“, „Smart“ – dvije akcije, „24“, „Gastarbajter“, „Solinjanka“, „Nasljednik“, „Damar“, „Parti“ i „Dim“, što je za 60% više u odnosu na 2017. godinu kada je provedeno

deset operativnih akcija. Lišeno je slobode 48 lica, što je 11% manje u odnosu na 2017. godinu kada su slobode lišena 54 lica.

Na području Bosne i Hercegovine prisutne su gotove sve vrste droga, a i dalje su najprisutnije marihuana – skank, spid i ekstazi, sintetičke droge, a u određenim količinama i heroin i kokain.

Bosna i Hercegovina je sve više tranzitno područje za krijumčarenje većih količina marihuane. Posljednjih godina u BiH je povećana količina privremeno oduzete genetski modificovane marihuane – skanka, i povećano je krijumčarenje ove droge preko granica BiH. Ova vrsta droge pogodna je za uzgoj i proizvodnju, pa su otkriveni manji zasadi na području cijele BiH.

Heroin se iz Irana krijumčari u više pravaca, a jedan od njih je tzv. „balkanska ruta“ koja iz pravca Irana i Republike Turske, zatim preko Republike Bugarske i Republike Sjeverne Makedonije, Republike Srbije, BiH i Republike Hrvatske, ide ka Zapadnoj Evropi. Jedan dio ostaje u BiH, dok se veća količina neovlašteno prodaje organizovanim grupama u EU. Iako se BiH nalazi na „balkanskoj ruti“ kretanja heroina, prema procjenama najveći dio heroina krijumčari se kroz Republiku Bugarsku, Republiku Srbiju i Republiku Hrvatsku. Na područje Evrope kokain dolazi morskim putem iz Južne Amerike. BiH nema morske luke, ali se nalazi u blizini luka u Republici Hrvatskoj i Crnoj Gori, koje mogu prihvatiti pošiljke kokaina. Operativni podaci pokazuju da na području BiH postoje grupe koje učestvuju u međunarodnom krijumčarenju kokaina koji završava na području Zapadne Evrope, nakon čega se rastura i prodaje širom Evrope, a u BiH dolaze manje količine zbog malog tržišta i slabe platežne moći konzumenata.

Sintetičke opojne droge ekstazi i amfetamin/spid uglavnom dolaze iz Kraljevine Holandije u zemlje Istočne Evrope, a jedan manji dio, ovisno o potrebama tržišta, završava i na području BiH. Opojna droga spid dostupna je i cijenom prihvatljiva za konzumente i distributere, a u BiH iz Kraljevine Holandije najčešće se doprema skrivena u specijalno izgrađenim tajnim skrovištima u automobilima i kamionima.

Veliki broj državljana BiH uključen je u kriminal u vezi sa zloupotrebom opojnih droga, kako na području BiH, tako i na području drugih evropskih zemalja. Globalno i aktivno djelovanje organizovanih grupa koje se bave nedozvoljenim prometom opojnim drogama zahtjeva isto takvo djelovanje agencija za prevenciju i suzbijanje ove vrste kriminala. Razmjena informacija je prvi oblik saradnje, i samo je prvi korak u zajedničkom radu, i to bi trebao biti uvod u dalje korake, kao što su formiranje zajedničkih istražnih timova, obezbjeđenje djelovanja ovakvih timova na području zemalja u kojima postoji potreba, obezbjeđenje finansijskih sredstava za rad ovakvih timova na duži vremenski period, uspostavljanje mreže oficira za vezu, putem kojih bi razmjena informacija išla mnogo brže i kontinuirano.

Prema podacima OSA-e već duži niz godina, prvenstveno zbog geografskog položaja naše zemlje, jednu od primarnih nezakonitih aktivnosti iz oblasti organizovanog kriminala predstavlja i **neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga**. Određeni broj kriminogenih lica je kontinuirano, duži vremenski period, involviran u navedene nezakonitosti, ali često istovremeno vrše i druge inkriminacije kao što je krijumčarenje migranata, oružja, krađa vozila i prodaja ukradenih vozila i dijelova istih, krijumčarenje cigareta i dr.

Krijumčarenje narkotika u BiH se, i tokom 2018. i 2019. godine, odvijalo na već ustaljene načine, ali su vršene i određene prilagodbe u cilju ostvarivanja većih prihoda i izbjegavanja zakonskih sankcija. Tako su se, za distribuciju i ilegalni transport narkotika, često angažirala lica koja do tada nisu bila sigurnosno interesantna, najčešće mlade osobe, čak i maloljetnici, od kojih su neki ovisnici koji za svoj angažman umjesto novca primaju narkotike. Narkotička sredstva se i dalje krijumčare u skrivenim pretincima tzv. bunkerima u različitim prevoznim sredstvima. Pojedina kriminogena lica su registrirala prevozničke firme u BiH, ali i inostranstvu kako bi se u njihovim vozilima, među pošiljkama legalne robe, krijumčarile i izvjesne količine narkotika.

Tokom 2019. godine više lica i grupacija je bilo uključeno u navedene nezakonitosti u kojima su, na pojedinim područjima, ostvarili potpunu dominaciju, ali i čvrstu saradnju sa licima i grupacijama iz drugih dijelova BiH i inostranstva. U njihovoj organizaciji se ilegalno prometuje sa više vrsta narkotičkih sredstava, a u pojedinim slučajevima se vrši plaćanje jedne vrste narkotika drugom, zamjena narkotika za različite vrste naoružanja ili druge ilegalne robe ili plaćanje izvršenja krivičnih djela u narkoticima. Sve je veći broj ženskih osoba članica navedenih grupacija koje unutar njih zauzimaju sve značajnije pozicije. Osim što vrše distribuciju narkotika, sve češće su i organizatori distributivnih mreža, a aktivno su uključene i u proizvodnju tzv. marihuane „brzog uzgoja“. Ukoliko se vodeći članovi grupacija nalaze na izdržavanju zatvorske kazne, oni i dalje nastavljaju da koordiniraju navedenim nezakonitim aktivnostima i to često čine posredstvom svojih supruge.

Koriste se i novi modusi operandi proizvodnje i krijumčarenja narkotičkih sredstava, pa se tako npr. narkotici proizvode na ugovorenoj destinaciji, odnosno lokaciji isporuke, a krijumčare se sastojci za njihovu proizvodnju. Ovaj način rada pojedine kriminalne grupacije najčešće koriste prilikom ilegalnog prometa heroina, a povremeno i kokaina, a on se zasniva na krijumčarenju tečnosti koja je vizuelno i aromativno slična nafti i naftinim derivatima, odnosno ne odaje utisak i karakteristike narkotičkih sredstava kao ni sredstava koja služe za njihovu proizvodnju, čime je olakšan prenos preko državnih granica. Navedena materija se miješa sa anhidridom sirćetne kiseline i drugim primjesama direktno na dogovorenoj destinaciji isporuke narkotika.

I tokom 2018. i 2019. godine na području Bosne i Hercegovine je djelovalo više kriminalnih grupacija koje krijumčare i distribuiraju narkotike, koje karakterizira hijerarhijska organizacija, a u istima su najčešće lica u bliskim rodbinskim vezama što olakšava realizaciju navedenih nezakonitosti zbog većeg međusobnog povjerenja. U pojedinim slučajevima svojim ponašanjem ne privlače pažnju svoje okoline, naizgled žive mirnim porodičnim životom i imaju svoje manje obrte (ugostiteljske objekte, auto-mehaničarske i vulkanizerske radionice, rent-a-car agencije, prevozničke firme...) koji im služe za prikrivanje stvarnog porijekla njihovog novca. Međutim, nemali broj njih se ponaša i vrlo agresivno i u svakoj prilici ističu svoju finansijsku moć.

Pored čestih akcija agencija za provođenje zakona u Bosni i Hercegovini ostvarenih tokom 2019. godine, koje su rezultirale zapljenama većih količina narkotika (marihuana, kokain i spid), kao i hapšenjem više kriminalnih lica uključenih u krijumčarenje i distribuciju narkotika i dalje se vrše iste nezakonitosti. Međutim, neophodno je naglasiti da su provedene akcije uglavnom obuhvatale neposredne izvršioce kriminalnih radnji, dok su vodeći nosioci ostajali nedostupni organima za provođenje zakona. Međusobna saradnja kriminalnih grupacija je usmjerena ka zajedničkom, koordiniranom, izvršenju određenih nezakonitosti, kao i međusobnom pružanju različitih vrsta pomoći pri realizaciji pomenutih, kao što je pružanje određenih informacija, prikrivanje izvršilaca ili uklanjanje tragova nakon počinjenog krivičnog djela i slično. Takođe su prisutni i međusobni obračuni među kriminalnim grupacijama na području Bosne i Hercegovine, ali i iz zemalja regiona, najčešće uzrokovani borbom za prevlast i dominaciju na kriminalnoj sceni, za održavanje stečenih pozicija, ali i zbog vršenja pritisaka na one koji ih ometaju u njihovim nezakonitim aktivnostima. Zbog učestalih sukoba među kriminalnim grupacijama u Srbiji, a naročito u Crnoj Gori, kriminogena lica iz pomenutih država pokušavaju naći utočište na području BiH, pa sa porodicama doseljavaju u neke od gradova naše zemlje.

Tokom 2019. godine uočeno je pojačano krijumčarenje kokaina iz zemalja poput Kolumbije, Perua i Ekvadora prema zemljama Evrope. Naime, Evropa već neko vrijeme predstavlja primarno tržište za kriminalne grupacije sa područja Južne Amerike zbog više cijene ovog narkotika i manje vjerovatnoće zapljene pošiljki u odnosu na Sjevernu Ameriku, koja je ranije bila najčešća destinacija. Pojedina kriminogena lica i kriminalne grupacije iz Bosne i Hercegovine koji su visokorangirani u međunarodnim krijumčarskim lancima, uglavnom borave izvan Bosne i Hercegovine. Pomenuta lica organiziraju krijumčarenje narkotika u zemljama u kojima borave, a bave se i legalnim poslovnim aktivnostima koje

im služe kao pokriće za ove nezakonitosti. U navedenim zemljama posjeduju ugostiteljske objekte u kojima se vrši distribucija narkotika i u kojima često gostuju muzičari sa prostora Balkana koji su najčešće uživaoci narkotika, ali su neki od njih i involvirani u krijumčarenje istih.

Tabelarni prikaz količina zaplijenjene droge u 2018. godini u BiH

Agencija	Heroin	Kokain	Marihuana - skank	Stabljike kanabisa	Kanabis sativa-sjemenke	Ekstazi	Amfetamin-spud	Hašiš
SIPA	990 gr	168 gr	1.607, 122, gr	2.102 kom	2500 kom.	280. kom 316 gr	10.095,00 gr	/
GP BiH	1,38 gr	4,21 gr	308.727,611 gr	97 kom.	2,4 gr	208.kom 10.917,8 gr	343,86 gr	3 gr
FMUP	1.579,414 gr 2 ml; 112 kom.	186,795 gr. 2 kom.	26.255,668 gr 311 ml; 393,507 kom.	22.930,675 gr 4.079 kom.	116,784 gr 292 kom.	114,359 gr 1146,5 kom.	17.503,002 gr 3728,78 ml; 5698 kom.	11,953 gr 2 kom.
MUP RS	498,01 gr	3.174,244 gr	155.475,955 gr	1.898 kom	5,82 gr 5.679 kom	475,8 kom 6,3 gr 131,31 ml	1.782,61 gr	68,568 gr
P.Brčko dist. BiH	/	733,094 gr	10.856,048 gr	39 kom.	14 kom	2,78 gr	1.775,547 gr	/
Ukupno	3.068,804 gr 112 kom 2 ml	4.266,343 gr 2 kom.	502.922,404 gr 311 ml; 393,507 kom.	148.430,675 gr 8.215 kom	125,004 gr 8.485 kom	11.357,239 gr 963,8 kom 131,31 ml	31.500,019 gr 3728,78 ml; 5698 kom	83,521 gr 2 kom

Tabelarni prikaz količina zaplijenjene droge u 2019. godini u BiH

Agencija	Heroin	Kokain	Marihuana - skank	Stabljike kanabisa	Kanabis sativa-sjemenke	Ekstazi	Amfetamin-spud	Hašiš
SIPA	/	/	1.106.415,00 gr	449 kom	/	600 kom	24.485,00 gr	/
GP BiH	205,13 gr	14,30 gr	87.188,48 gr	84 kom.	0,3 gr 11 kom	6.kom 0,72 gr	30,23 gr	9,51 gr
FMUP	1.222,888 gr 82 kom.	121,178 gr 7 kom.	331.339,972 gr 2760 ml; 426 kom.	5.235,284 gr 730 kom.	3.434,4 gr 550 kom.	199,52 gr 13.462,5 kom.	56.826,766 gr 275kom.	3,91 gr
MUP RS	1.147,677 gr	2.676,22 gr	422.195,088 gr	1.087 kom	75gr 671. kom	8.188 kom 1,5 ml	9.386,99 gr	4.273,82 gr
P.Brčko dist. BiH	/	/	715,453 gr	/	53 kom	9 kom	2.230,00 gr	/
Ukupno	2.575,695 gr 82 kom.	2.811,698 gr 7 kom.	1.947.853,993 gr 2760 ml; 426 kom.	5.235,284 gr 2.350 kom	3.509,7 gr 1.285 kom	200,24 gr 22.265,5 kom 1,5 ml	92.958,986 gr 275kom.	4.287,24 gr

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Edukacija agencija za provedbu zakona i tužilaštava u dijelu primjene savremenih IT tehnologija, sa ciljem suzbijanja promovisanja novih vrsta droga i načina njihove izrade kroz uspostavu sistema ranog upozoravanja.

- Intenziviranje upotrebe posebnih istražnih radnji, naročito prikrivenog istražitelja, kontrolisanih isporuka i nadzor komunikacija.
- Edukacija policijskih službenika u segmentu novih vrsta opojnih droga na tržištu.
- Edukovati učenike kroz vaspitnoobrazovni sistem Bosne i Hercegovine o štetnosti zloupotrebe droga.

9. Registrirana krivična djela krijumčarenja i trgovine ljudima na nivou Bosne i Hercegovine

U 2019. godini zabilježeno je smanjenje registriranih krivičnih djela u ovoj oblasti. Registrirano je 142 krivična djela u vezi sa krijumčarenjem i trgovinom ljudima, što u odnosu na 2018. godinu, kada je zabilježeno 145 ovakvih krivičnih djela, predstavlja pad od 2 %. Dok je u 2018. godini zabilježen porast za 222% KD u odnosu na 2017. godinu, kada je zabilježeno 45 ovakvih krivičnih djela.

Red. broj.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj otkrivenih KD	
		2018.god.	2019.god.
1.	FMUP	9	16
2.	MUP RS	41	28
3.	Policija Brčko distrikt BiH	2	/
4.	Granična policija BiH	74	87
5.	SIPA	19	11
Ukupno u BiH		145	142

SIPA u 2019. godini nije podnijela nijedan izvještaj i dopuna izvještaja tužilaštvima u BiH zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo trgovine ljudima, a u 2018. godini podnesen je jedan izvještaj protiv jednog lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica. U 2018. i 2019. godini nije provedena nijedna operativna akcija i nije lišeno slobode nijedno lice.

U 2019. godini SIPA je tužilaštvima u BiH u podnijela devet izvještaja protiv 15 lica i dvije dopune izvještaja protiv četiri lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivično djelo iz oblasti krijumčarenja ljudi, a u 2018. godini podneseno je 15 izvještaja protiv 50 lica, od kojih je 46 fizičkih lica i četiri NN lica i dvije dopune izvještaja protiv pet lica.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti krijumčarenja ljudi i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	15	9	-40%	50	15	-70%
Dopune izvještaja	2	2	-	5	4	-20%
UKUPNO	17	11	-35%	55	19	-65%

U 2019. godini provedeno je 7 operativnih akcija, i to: „Kajak“, „Tulip“ – dvije operativne akcije, „Loza“, „Lagator“, „Istok“ i „Konvoj“ ili 50% manje u odnosu na 2018. godinu kada je provedeno 14

operativnih akcija i to: „Albatros“, „Ranac“ i u predmetu kodnog naziva „Istok“ – 12 operativnih akcija ili 1300% više u odnosu na 2017. godinu kada je provedena jedna operativna akcija.

U 2019. godini lišeno je slobode 16 lica ili 54% manje u odnosu na 2018. godinu kada je lišeno slobode 35 lica.

U odnosu na 2018. godinu, tokom 2019. godine zabilježeno je znatno povećanje broja ulazaka ilegalnih migranata u Bosnu i Hercegovinu. Ilegalni migranti su lica sa područja Bliskog Istoka, Sjeverne Afrike i Azije, koja koriste teritoriju BiH za prolazak prema graničnom pojasu prema Republici Hrvatskoj i dalje prema zemljama Zapadne Evrope. Lica koja ulaze u BiH većinom zloupotrebljavaju međunarodne konvencije iz oblasti migracija i iskazuju namjeru za azil, te se zadržavaju na području BiH.

Povećan broj ilegalnih migranata u gradovima Bosne i Hercegovine ima određene sigurnosne rizike, naročito u oblasti održavanja javnog reda i mira, sprečavanja krivičnih djela krađa i sl. Sigurnosne strukture u Bosni i Hercegovini za sada se uspješno suprotstavljaju ovim problemima. Poseban akcenat je stavljen na identifikaciju i procesuiranje pojedinaca i grupa koje se bave krijumčarenjem ljudi. Takođe, velika pažnja usmjerena je i na identifikaciju i sprečavanje grupa i pojedinaca koji bi se mogli dovesti u vezu sa ekstremizmom i radikalizmom. S tim u vezi, sigurnosne strukture u Bosni i Hercegovini, intenzivnom međusobnom saradnjom, te svako u okviru svojih nadležnosti, kontrolišu bezbjednosnu situaciju, ali povećan pritisak migranata može prouzrokovati veće sigurnosne rizike.

Značajni operativni kapaciteti SIPA-e usmjereni su na sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela iz oblasti krijumčarenja ljudi. Trenutno policijski službenici SIPA-e rade na većem broju istražnih predmeta koji se odnose na krivična djela krijumčarenje ljudi, a u okviru rada na predmetima ostvaruje se dobra operativna saradnja sa policijskim tijelima u Bosni i Hercegovini i inostranstvu. SIPA učestvuje u radu Koordinacionog tijela za pitanje migracija, koje je odlukom Vijeće ministara BiH postalo Operativni štab za pitanje migracija i koje prati situaciju i koordinira postupanje nadležnih institucija.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- U narednom periodu od ključne važnosti su: proaktivna identifikacija žrtava, te učinkovit i dobro funkcionirajući državni mehanizam za upućivanje u sigurne kuće. Takođe, stalna obuka policije i tužilaca, konstantna razmjena informacija, koordinirano planiranje i provođenje policijskih akcija.
- Akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima za period 2016.-2019. godina, je u fazi implementacije, te je ujedno krovni dokument na nivou Bosne i Hercegovine u oblasti borbe protiv trgovine ljudima
- U pogledu prevencije potrebni su veći naponi kako bi se spriječila trgovina djecom, uključujući proaktivniju ulogu socijalnih službi. Takođe je potrebno pažljivo pratiti reintegraciju u njihove porodice kako bi se spriječila ponovna viktimizacija.
- Potrebno je pojačati obavještajni, operativni rad i saradnju između sigurnosnih agencija u Bosni i Hercegovini na svim nivoima vlasti. Takođe je potrebno dodatno obučiti policijske službenike koji rade na predmetima iz ove oblasti, povećati kadrovsku popunjenost i materijalno-tehničku opremljenost.

10. Registrirana krivična djela izazivanje opšte opasnosti

U Bosni i Hercegovini je u 2019. godini registrirano 2% više krivičnih djela izazivanja opšte opasnosti nego u istom periodu prošle godine.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD izazivanje opšte opasnosti		
		2018. god.	2019. god	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	236	248	5
2.	MUP RS	81	81	-
3.	Policija Brčko distrikt BiH	11	8	-27
Ukupno u BiH		328	337	2

U 2019. godini za izvršenje ovih krivičnih djela u FBiH prijavljeno je 168 lica, od kojih je 61 lišeno slobode, u Distriktu Brčko BiH 5 lica. U Republici Srpskoj od počinjenog 81 KD, poznata lica su izvršila 30 KD, dok su nepoznata lica izvršila 51 KD, od kojih su rasvijetljena 34 KD, kao i dva KD počinjena u prethodnim godinama. Ostalo je nerasvijetljeno 17 KD izvršenih u 2019. godini.

Prilikom izvršenja ovih krivičnih djela, korištena je: eksplozivna naprava, vatreno oružje, požar, motorna sila i ostalo.

Višegodišnji prosjek krivičnih djela izazivanje opšte opasnosti **upotrebom vatrenog oružja i MES-a** u odnosu na ukupan broj djela izazivanje opšte opasnosti iznosi oko 1/3. To znači da su 2/3 takvih djela izazvana požarima, električnom ili drugom energijom i kakvom opšteopasnom radnjom ili opšteopasnim sredstvom.

Takođe, poseban sigurnosni problem iz ove oblasti je sve prisutnije oružano razračunavanje pojedinaca i kriminalnih grupa na javnim mjestima, prije svega u ugostiteljskim objektima. Zabrinjava i broj poginulih i ranjenih osoba u takvim razračunavanjima, često i slučajnih prolaznika ili posjetilaca ugostiteljskih objekata. Takvi incidenti stvaraju percepciju kod građana da je stanje opšte, a posebno lične sigurnosti u BiH na niskom nivou. Zato efikasno kriminalističko rješavanje takvih razračunavanja i njihova prevencija mogu dovesti do poboljšanja opšte percepcije.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Krivično djelo izazivanja opšte opasnosti po svome sadržaju predstavlja izazivanje opasnosti za život ljudi ili imovinu većeg opsega požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim plinom, jonizirajućim zračenjem, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja ili kakvom opšte opasnom radnjom ili opšte opasnim sredstvom.
- Mjere na otkrivanju motiva ovih napada, treba da uozbilje i pristup nadležnih organa u radu na ovim predmetima, jer se napad ili podmetanje eksplozivne naprave pod automobil policijskog službenika, sudije ili inspektora, može smatrati i napadom na vlast i državu.
- Imajući u vidu brojnost požara, ljudske žrtve i visinu materijalne štete, posebno tokom ljetnog perioda, treba raditi na boljem funkcioniranju zaštite od požara u Bosni i Hercegovini, na kupovini moderne i adekvatne opreme i sl.
- Pri proizvodnji, ispitivanju, prometu, upotrebi, skladištenju, reciklaži, uništavanju i rukovanju s eksplozivnim materijama, pravne i fizičke osobe moraju voditi brigu o zaštiti života i zdravlja ljudi i njihove materijalne imovine, te provoditi sve zakonske mjere i propise iz te oblasti.

11. Ilegalno držanje i trgovina oružjem, municijom i minsko-eksplozivnim sredstvima u BiH

SIPA je tužilaštvima u BiH podnijela ukupno sedam izvještaja protiv 11 lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela neovlaštene proizvodnje, prometa i posjedovanja oružja i vojne opreme. U 2018. godini podneseno je 18 izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu protiv 23 lica i jedna dopuna izvještaja protiv dva lica.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti nedozvoljene proizvodnje, prometa, posjedovanja i krađe oružja i vojne opreme i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	18	7	-61%	23	11	-52%
Dopune izvještaja	1	1	-	2	1	-50%
UKUPNO	19	8	-58%	25	12	-52%

Nadležnim tužilaštvima u BiH podnesena su tri izvještaja protiv sedam lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivično djelo neovlaštena proizvodnja i promet oružja i vojne opreme. U 2018. godini podneseno je 13 izvještaja protiv 18 lica i jedna dopuna izvještaja protiv dva lica.

Izvještaji o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu i dopune izvještaja iz oblasti neovlaštene proizvodnje i prometa oružja i vojne opreme i prijavljena lica						
	Izvještaji i dopune izvještaja			Prijavljena lica		
	2018.	2019.	+/- %	2018.	2019.	+/- %
Izvještaji	13	3	-77%	18	7	-61%
Dopune izvještaja	1	1	-	2	1	-50%
UKUPNO	14	4	-71%	20	8	-60%

U 2019. godini u okviru sprečavanja neovlaštene proizvodnje i prometa oružjem ili eksplozivnim materijama provedena je jedna operativna akcija kodnog naziva „Kliker“, što je 67% manje u odnosu na 2018. godinu kada su provedene tri operativne akcije (Hunter“, akcija bez kodnog naziva i „Jasen). Lišena su slobode dva lica ili 60% manje u odnosu na 2018. godinu kada je slobode lišeno pet lica.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- U toku je provedba Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja - „SALW“ 2016 – 2020. godina.
- U Bosni i Hercegovini, trenutno je na snazi 12 zakona koji reguliraju ovu oblast a od kojih je 11 djelomično usklađeno sa EU standardima.
- U Ministarstvu sigurnosti BiH u toku je izrada nove centralne elektronske evidencije koju finansira UNDP u sklopu CIAT projekta.

- Vršena je dosljedna provedba Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme.

12. Registrirana krivična djela protiv imovine u BiH

Imovinski delikti su i dalje najzastupljeniji oblik opšteg kriminaliteta. Od ukupnog broja krivičnih djela (KD-a) registriranih u 2019. godini (24.685), 12.066 KD ili 48,9% odnosi se na krivična djela protiv imovine, što je manje nego 2018. godine. U 2019. godini zabilježeno je smanjenje broja krivičnih djela protiv imovine za 4% u odnosu na 2018. godinu (12.610). Smanjen je i broj izvršilaca ovih krivičnih djela za 4%.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD protiv imovine		
		2018.god.	2019. god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	8.395	8.049	-4,12
2.	MUP RS	3.826	3.674	-4,0
3.	Policija Brčko distrikt BiH	388	338	/
4.	Granična policija BiH	1	5	400
Ukupno u BiH		12.610	12.066	-4,0
Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Osumnjičene osobe za KD protiv imovine		
		2018.god.	2019.god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	3.931	3.806	-3,18
2.	MUP RS	2.619	2.500	-4,0
3.	Policija Brčko distrikt BiH	200	167	-16
4.	Granična policija BiH	1	2	100
Ukupno u BiH		6.751	6.475	-4,0

Takođe, u 2018. godini zabilježeno je smanjenje broja krivičnih djela protiv imovine za 11,5% u odnosu na 2017. godinu (13.955), a smanjen je i broj izvršilaca ovih krivičnih djela za 7,2%.

12.1. Registrirana krivična djela krađa (otuđenje) motornih vozila u BiH

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD krađa motornih vozila		
		2018. god.	2019. god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	494	401	-18,83
2.	MUP RS	82	101	23,2
3.	Policija Brčko distrikt BiH	9	0	/
Ukupno u BiH		585	502	-14,0

U 2019. godini u BiH je zabilježeno smanjenje krivičnih djela krađe (otuđenja) motornih vozila za 14% u odnosu na 2018. godinu. U 2019. godini je zabilježeno smanjenje krivičnih djela krađe (otuđenja) motornih vozila za 51% u odnosu na 2016. godinu.

Na području Federacije BiH u 2019. godine evidentirana je 401 krivično djelo otuđenja motornih vozila što predstavlja smanjenje za 18,3% u odnosu na isti period 2018. godine. Za ova krivična djela prijavljeno je 118 lica, što je više za 42 ili 55,26% u odnosu na uporedni period 2018. godine. Najviše motornih vozila je otuđeno na području Kantona Sarajevo.

U Republici Srpskoj, u 2019. godini, prijavljeno je 101 KD koje se odnosi na otuđenje motornog vozila. Povećan je broj ovih krivičnih djela za 23,2% 26 ili za 19 KD. Od ukupnog broja ovih KD (101), četiri KD su izvršila poznata lica i 97 KD koje su počinila nepoznata lica. Naknadno su rasvijetljena 62 KD, koja su izvršena u 2019. godini i četiri KD izvršena u prethodnim godinama. Ostalo je nerasvijetljeno 35 KD u vezi sa oštećenjem motornih vozila na kojima se intenzivno radi. Koeficijent ukupne rasvijetljenosti ovih KD iznosi 66,7% (u 2018 = 53,3 %), a koeficijent po NN 65,3% (u 2018 = 50,6%). U 2018. godini su prijavljena 82 slučaja otuđenja motornog vozila: 26 slučajeva teške krađe, 25 slučajeva krađe i 31 slučaj oduzimanja motornog vozila.

Preduzimajući mjere i aktivnosti na planu sprečavanju i istraživanja autokriminala kao jednog od segmenata organizovanog kriminala, koji je u prošlosti značajno opterećivao stanje sigurnosti, **Policija Brčko Distrikta BiH** je ostvarila preventivni efekat koji se ogleda u činjenici da je u 2019. Godini nije prijavljeno nijedno otuđeno motorno vozilo, dok je u 2018. godini prijavljeno otuđivanje devet motornih vozila, uglavnom starije proizvodnje. Svih devet evidentiranih slučajeva je riješeno, a o istraživačkoj efikasnosti svjedoči i činjenica da je Tužilaštvu Brčko distrikta BiH dostavljeno osam izvještaja protiv 13 lica zbog sumnje da su počinila tri krivična djela "Teške krađe" i šest krivičnih djela "Krađe", a sve u vezi otuđenja motornih vozila. Najčešća meta ovih krivičnih djela su bila motorna vozila marke „Volkswagen“, „Audi“, „BMW“ i „Mercedes“.

Prema podacima OSA BiH u pripadnici organiziranih kriminalnih grupacija koje djeluju u BiH su često uključeni u **krivična djela protiv imovine – teške krađe uključujući i krađu vozila**. Autokriminal je profitabilna nezakonitost zbog čega je u istu uključeno više grupacija čiji su članovi često i sudski procesuirani. Pojedini ostvaruju poslovne i prijateljske kontakte sa nosiocima visokih funkcija u lokalnoj upravi, policiji i pravosuđu prema kojima nastoje djelovati koruptivno. Kao jedan od oblika međunarodnog organizovanog kriminala, autokriminal je uvijek aktuelan sigurnosni problem i za domaće agencije za provođenje zakona, ali i agencije iz zemalja iz okruženja.

Tehnička opremljenost grupa koje se bave ovim nezakonitostima je na visokom nivou, a članovi posjeduju potrebno znanje za izvršenje krađe uz upotrebu računara i druge sofisticirane opreme (skupih dekodera i sl.). Podatak da pojedini dijelovi te opreme vrijede i po 30.000 KM ukazuje na značajnu očekivanu dobit. Intenzitet ovog vida kriminaliteta oscilira u određenim periodima, u zavisnosti na učestala hapšenja učesnika. Lica koja su nosioci opisanih sigurnosnih pojava su često uključena i u druge vidove organizovanog kriminala, pa i na fizičke napade na građane i policijske organe, od kojih je najbrutalniji primjer ubistvo policijskih službenika. Intenziviranje navedenih aktivnosti u regiji će najverovatnije uzrokovati i bolje uvezivanje i čvršću saradnju kriminalnih grupacija koje su u njih uključene. Ukradena vozila se skladište na auto otpade na kojima se nelegalno prodaju dijelovi istih. Također, registrirani su slučajevi prevara auto salona koja izdaju vozila u najam koja se kasnije preprodaju na području u pojedinim susjednim zemljama.ž

12.2. Registrirana krivična djela razbojništvo

Razbojništva su u 2019. godini smanjena na nivou Bosne i Hercegovine (639), za 3% u odnosu na 2018. godinu (664). Broj izvršilaca je u 2019. godini povećan za 3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD razbojništva		
		2018. god.	2019.god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	585	571	-2,4
2.	MUP RS	72	57	-20,8
3.	Policija Brčko distrikt BiH	7	11	57,1
Ukupno u BiH		664	639	-3,0

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj počinitelaca KD razbojništva		
		2018. god.	2019.god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	268	275	2,6
2.	MUP RS	56	61	8,0
3.	Policija Brčko distrikt BiH	7	7	/
Ukupno u BiH		331	343	3,0

12.3. Razbojničke krađe

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD razbojničke krađe		
		2018. god.	2019. god	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	10	16	60
2.	MUP RS	2	1	-50
3.	Policija Brčko distrikt BiH	-	-	/
Ukupno u BiH		12	17	41

U 2019. godini u BiH je zabilježeno povećanje krivičnih djela razbojničke krađe za 41% u odnosu na 2018. godinu. Dok je u 2018. godini je zabilježeno smanjenje krivičnih djela razbojničke krađe za (12) 50% u odnosu na 2017. godinu (24).

Najčešći objekti napada su bile benzinske pumpe, sportske kladionice, samostalne trgovinske radnje, kuće i stanovi, pošte, apoteke, zlatare i banke.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Raspoloživa saznanja o krivičnim djelima protiv imovine, ukazuju da je ovo izrazito međukantonalni vid kriminala, a sve više i međuentitetski.
- Smanjenje izvršenja krivičnog djela krađe motornog vozila u prethodnom periodu dijelom je rezultat planski sprovedenih operativnih akcija kontrole autootpada na prostoru cijele BiH. Ove akcije, rezultirale su pronalaskom ukradenih automobila i presjecanjem sprega kriminalnih grupa. Međutim, s obzirom na sigurnu i brzu zaradu, ovaj vid kriminala u BiH podložan je obnavljanju, uz veliki broj povratnika u izvršenju krivičnog djela.

13. Zločini iz mržnje - Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti

Krivično djelo izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti u BiH (6) je u 2019. godini u porastu za 83% u odnosu na 2018. godinu.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD		
		2018. god.	2019. god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	2	7	250
2.	MUP RS	4	4	/
3.	Policija Brčko distrikt BiH	-	-	/
Ukupno u BiH		6	11	83

Prema podacima OSA BiH Bosna i Hercegovina se i tokom 2018. i 2019. godine suočavala sa djelovanjem i aktivnostima sigurnosno-interesantnih lica iz struktura koje se vežu za ultrakonzervativne religijske fenomene, odnosno pojedine pristalice radikalnog tumačenja selefizma. Njihovo djelovanje je i u 2019. godini karakterisala pasivnost, uz povremene pokušaje reaktiviranja nekadašnjih organizacionih struktura, te dodatnom angažmanu na propagandnom širenju ultrakonzervativnog religijskog učenja, ali ipak bez značajnijeg uticaja na bh. društvo. Različiti su faktori koji su uticali na smanjene aktivnosti unutar selefijfskih struktura, a među najznačajnijim su nedostatak finansijskih sredstava i međusobne podjele uzrokovane liderskim ambicijama pojedinih selefijfskih autoriteta.

Pojedinci iz navedenih struktura su i tokom protekle godine nastavili sa verbalnim ispoljavanjem negativnih stavova spram ustavno-pravnog poretka BiH, demokratiji, zatim prema Islamskoj zajednici BiH, te tradicionalnim religijskim opredjeljenjima. Pojedini pripadnici unutar navedenih struktura povremeno su iznosili komentare prijetećeg sadržaja spram IZ BiH. Manji broj najradikalnijih sljedbenika selefizma i dalje je u malim zatvorenim krugovima i tokom 2018. godine verbalno podržavao radikalnu ideologiju i aktivnosti ISIL-a. Bez obzira što su aktivnosti radikalnih pripadnika selefijfskog pravca uglavnom verbalnog karaktera, ne može se isključiti mogućnost da bi u određenom trenutku i pod određenim okolnostima mogli postati izvršioци djela nasilja i ozbiljan sigurnosni problem.

Između ostalog, ne isključujemo ni mogućnost da pod „određenim okolnostima“ navedene grupacije budu eventualno zloupotrebene „sa strane“, ali i njihovu moguću reakciju na određena zbivanja u našoj zemlji.

Podaci OSA-e ukazuju kao i ranijih godina, u Bosni i Hercegovini je vidno prisutan i etnički/nacionalni ekstremizam sa negativnim uticajem na sigurnosni ambijent. Među nosiocima takve vrste radikalizma izdiferencirano je nekoliko ravnogorskih pokreta. Kroz svoje aktivnosti negiraju legitimnosti države Bosne i Hercegovine, te iznose negativne komentare i protive se evroatlantskim integracijskim procesima BiH. Takođe, nastoje ostvariti blisku saradnju sa pojedinim desničarskim organizacijama, kako u BiH, tako i u zemljama okruženja. Prilikom javnih istupa podstiču netrpeljivost među narodima u BiH, te iznose naglašeno radikalne stavove. Ključnu ulogu prilikom okupljanja u BiH imaju pripadnici ravnogorskih pokreta iz zemalja okruženja, što dodatno utiče na sigurnosne prilike u našoj državi. Navedeni pokreti su i u prethodnoj godini nastavili sa okupljanjima koja po načinu, formi i ornamentici asociraju na vojno organizovanje.

A) Kompjuterski kriminal

Kompjuterski kriminal je jedna od nezakonitih aktivnosti koja postepeno postaje izražena i na teritoriji Bosne i Hercegovine, koja nema sveobuhvatan strateški pristup u rješavanju pitanja kibernetskog kriminala i kibernetičkih sigurnosnih prijetnji. Sve ubrzaniya informatizacija i nove tehnologije omogućavaju lakše poduzimanje aktivnosti poput krađe identiteta, obaranja servera pravnih lica i slično, a sve sa ciljem neovlaštenog oduzimanja novca položenog na bankovnim računima ili pak odvijanja sumnjivih finansijskih transakcija.

Broj i vrsta krivičnih djela iz oblasti visokotehnološkog kriminaliteta, kao i ekonomsku štetu koja nastaje izvršenjem ovih krivičnih djela, veoma je teško procijeniti. Međutim, broj ovih krivičnih djela je u stalnom porastu. Načini izvršenja, zbog prirode savremenih informacionih tehnologija su raznoliki i sve sofisticiraniji.

U Federaciji BiH u 2019. godini evidentirano je 57 krivičnih djela protiv sistema elektronske obrade podataka (kompjuterska prijevarena i neovlašteni pristup zaštićenom sistemu i mreži elektronske obrade podataka, protiv 44 lica, od kojih su 2 lišena slobode. Najzastupljenija djela su iz člana 395. „Računalna

prijevara“, 36 krivičnih djela, protiv 32 lica od kojih su 2 lišena slobode. Dok je u 2018. godini evidentirano 21 krivično djelo.

U **Brčko distriktu BiH** u 2019. godini iz grupe krivičnih djela protiv sistema elektronske obrade podataka evidentirana su dva slučaja krivičnog djela. U izvještajnom periodu okončana je istraga u jednom slučaju krivičnog djela "Računarska sabotaza" koji je iz izvještajnog perioda i protiv jednog lica upućen je Izvještaj Tužilaštvu Brčko distrikta BiH zbog osnova sumnje da je počinio navedeno krivično djelo. Takođe, okončana je istraga u jednom slučaju krivičnog djela "Računarska prevara" koji je iz izvještajnog perioda i protiv jednog lica upućen je Izvještaj Tužilaštvu Brčko distrikta BiH zbog osnova sumnje da je počinio navedeno krivično djelo. Ukupno gledajući iz ove oblasti okončane su istrage u dva slučaja-krivičnog djela koji su iz izvještajnog perioda i protiv dva lica su upućeni Izvještaji nadležnom Tužilaštvu. Dok 2018. godine nije evidentiran niti jedan slučaj.

U 2019. godini u **Republici Srpskoj** otkriveno je 117 KD iz oblasti visokotehnološkog kriminaliteta, što je za 67 KD više u odnosu na 2018. godinu. Nadležnim tužilaštvima su proslijeđena 64 izvještaja protiv 74 lica. Najzastupljenija krivična djela u oblasti visokotehnološkog kriminaliteta su: Neovlašćen pristup zaštićenom kompjuteru, kompjuterskoj mreži, telekomunikacionoj mreži i elektronskoj obradi podataka; Prevara; Iskorištavanje djece za pornografiju; Upoznavanje djece sa pornografijom i Ugrožavanje sigurnosti. **Ministarstvo unutrašnjih poslova RS** navodi da su u 2018. godini kroz kriminalističke obrade kodnih naziva: „Forum“, „Sistem“, „Plagijat“, „Inverzija“, „Seacatch“, „Goldfish RS“, „Karika“ i „Pandora“, rađeno je na otkrivanju i dokazivanju visokotehnološkog kriminala sa akcentom na krivična djela izrade i unošenja kompjuterskih virusa, neovlašćen pristup zaštićenom kompjuteru, kompjuterskoj mreži, telekomunikacionoj mreži i elektronskoj obradi podataka, oštećenje kompjuterskih podataka i dr. Na strateškom planu u procesu usvajanja je Strategija za borbu protiv sajber kriminaliteta u Republici Srpskoj 2019-2023, čiji je cilj postizanje proaktivne prevencije i efikasnog odgovora na rizik koji predstavlja sajber kriminal, kroz aktivno učešće svih učesnika u sajber prostoru (privatni i javni sektor, te međunarodni subjekti).

OSA BiH navodi da transnacionalni karakter organizovanih kriminalnih aktivnosti zahtijeva i korištenje različite specifične tehnološke podrške, bilo u vidu finansijskih transakcija čije je praćenje veoma ograničeno ili korištenja kriptovanih programa za komuniciranje, što je sve više izražena pojava i na području Bosne i Hercegovine. Tako su registrirani slučajevi tzv. kompjuterskog (cyber) kriminala od kojih su pojedine organizovala lica nastanjena izvan BiH. Radi se o specifičnim vrstama napada koji zahtijevaju poznavanje upotrebe kompjuterske tehnologije i adekvatnih softvera za prijenos novca u elektronskom bankarstvu BiH, što implicira vršenje neovlašćenih novčanih transfera i u budućem periodu.

Najčešći oblici načina izvršenja krivičnog djela iz oblasti kompjuterskog kriminala su:

- neovlašćeno dolaženje do pasvorda i korištenje istih bez dozvole stvarnih vlasnika a u cilju pribavljanja protivpravne materijalne koristi ili drugih benefita (zloupotreba informacija u cilju diskreditacije vlasnika ili sakrivanja stvarnog autora informacija preko drugih IP adresa...)
- neovlašćeno sprečavanje ili ometanje pristupa javnoj mreži,
- izrada i unošenje računarskih virusa u namjeri njegovog unošenja u tuđi računar ili računarsku mrežu ili telekomunikacionu mrežu,
- unos netačnih ili propuštanje unosa tačnih podataka ili na drugi način uticanje na rezultat elektronske obrade i prenosa podataka u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi,
- zloupotreba audio-vizuelnih sadržaja.

Uočen porast različitih oblika tzv. **kompjuterskog kriminala** pa je na cijeloj teritoriji BiH registrirano nelegalno emitiranje TV programa i naplaćivanje tih usluga mimo legalnih finansijskih tokova. Naime,

signal legalnih TV kuća se presreće, te se usmjerava na servere koji su u posjedu kriminalne grupe, a zatim se Internetom šalje krajnjim korisnicima na njihove Smart TV ili receivere koji običan TV pretvaraju u Smart tv. Ilegalne administratore, koji su ujedno i organizatori ove pojave, je teško locirati zbog korištenja visoke tehnologije. Pojava je veoma rasprostranjena i u drugim zemljama Evrope iz razloga što piratski IPTV krajnjeg korisnika košta mnogo manje od legalnog. Plaćanje ovih usluga se vrši i kriptovalutama Bitcoin, te putem PayPal-a čime je omogućeno prikrivanje iznosa nelegalno stečene zarade kao i izbjegavanje plaćanja poreza.

Registrirani su i transferi manjih novčanih iznosa za plaćanje određene robe ili usluga posredstvom otvorenog online naloga na ime korisnika u kladionici koje omogućava da kriminogena lica mogu angažirati druga lica da na svoje ime otvore nalog koji bi naknadno oni koristili za predmetnu aktivnost slanja novca saradnicima u nezakonitim aktivnostima.

Tokom 2019. godine je više lica - državljana BiH i inostranstva vršilo trgovinu kriptovalutama, a navedene aktivnosti se odvijaju u tzv. sivoj zakonskoj zoni jer u našoj zemlji ne postoji jasna regulativa koja se odnosi na poslove tzv. "rudarenja kriptovaluta".

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Potrebno je ojačati postojeće sposobnosti za borbu protiv kibernetskog kriminala (uključujući rješavanje problema on-line materijala seksualnog zlostavljanja djece) i učinkovite reakcije na prijetnje sigurnosti na internetu.
- Donošenje strategije BiH u borbi protiv visokotehnološkog kriminala.
- Poboljšanje saradnje sa privatnim sektorom u borbi protiv kompjuterskog kriminala kroz razvijanje konkretnih sporazuma.
- Edukacija policijskih službenika i tužitelja o savremenom visokotehnološkom kriminalu i njihovim trendovima i modusima te pojavnim oblicima, kao i opremanje i razvoj sigurnosti kompjuterskih sistema u institucijama u BiH.

14. Registrirana krivična djela protiv polnog integriteta

U BiH je u 2019. godini broj krivičnih djela (KD) protiv polnog integriteta (200) skoro na istom nivou odnosu na 2018. godinu (202). Smanjen je takođe i broj počinjenja krivičnog djela silovanje (2019- 25) za 26% u odnosu na prethodnu godinu (2018. 34). KD iskorištavanje djece i malodobnih osoba za pornografiju je u 2019. godini smanjen za 34,0 %u odnosu na 2018-35.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD		
		2018. god.	2019.god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	115	119	3,48
2.	MUP RS	83	74	-10,0
3.	Policija Brčko distrikt BiH	4	7	75
Ukupno u BiH		202	200	-0,99

15. Registrirana krivična djela protiv života i tijela

Na nivou BiH, u 2019. godini u smanjen je broj krivičnih djela protiv života i tijela (1.441) za 7% u odnosu na prethodnu godinu.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD protiv života i tijela		
		2018.god.	2019.god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	840	807	-3,93
2.	MUP RS	666	614	-7,8
3.	Policija Brčko distrikt BiH	52	20	-61,0
Ukupno u BiH		1.558	1.441	-7,0

U 2019. godini na nivou BiH došlo je do povećanja broja ubistava (38) za 5% u odnosu na 2018. godinu. U prethodnim godinama u BiH je broj ubistava bio u padu (2018-36 KD, 2017-38 KD, 2016-45 KD). U 2019. godini, također je povećan broj ubistava u pokušaju (62) za 12% u odnosu na prethodnu godinu.

U porastu su i krivična djela nanošenje teške tjelesne ozljede za 10% (2018. -355 KD), dok su u padu KD nanošenje lake tjelesne povrede za 9%, kao i broj KD učestvovanje u tuči (24) za 7% (2018.- 26 KD).

IV Javni red i mir

Stanje u broju prekršaja javnog reda i mira u Bosni i Hercegovini je u porastu u odnosu na isti period prošle godine. Povećan je broj prekršaja za 2%.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	PREKRŠAJI		
		2018. god	2019. god.	%TREND 2019/18.
1.	FMUP	14.955	15.373	2,8
2.	MUP RS	5.251	5.393	2,7
3.	Policija Brčko distrikt BiH	177	218	23,2
Ukupno u BiH		20.383	20.984	2,0

U strukturi prekršaja javnog reda i mira najbrojnije su tuče, fizički napadi, vrijeđanje, svađe, nedolično ponašanje, svađa, vika, sprječavanje pripadnika policije u obavljanju javnih funkcija, neovlaštena upotreba oružja, nasilničko ponašanje, ugrožavanje prijetnjom napada, prosjačenje, drsko ponašanje itd. Najveći broj prekršaja je registriran na ulici, potom ugostiteljskim objektima, sportskim stadionima i dvoranama, vozilima javnog saobraćaja, te školama i školskim dvorištima.

U ovom periodu je bilo znatno manje nego ranije destruktivnog ponašanja jednog broja navijačkih skupina (uglavnom, mlađe starosne dobi) na sportskim okupljanima, odnosno stadionima u BiH, čemu je u znatnoj mjeri doprinijela i Odluka o uvođenju zabrane organizovanog odlaska navijača klubova na gostujuće utakmice.

Povećan broj ilegalnih migranata u gradovima Bosne i Hercegovine ima određene sigurnosne rizike u smislu narušavanja javnog reda i mira i povećanja počinjenih krivičnih djela krađa i sl.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznaka narednih koraka

- Službenici policije će i u narednom periodu preduzimati planske aktivnosti na osiguranju javnih skupova, kao što su sportske, kulturne i druge manifestacije, te protestna okupljanja građana.
- Analiziranjem javnog reda i mira ukazuje se potreba poboljšanja materijalno-tehničkih uslova rada policijskih službenika, zaposlenih na njegovom održavanju.
- Službenici policije će i u narednom periodu preduzimati planske aktivnosti na **osiguranju javnih skupova**, kao što su sportske, kulturne i druge manifestacije, te protestna okupljanja građana, koji mogu eskalirati i do krivičnih djela koja se mogu kvalificirati kao terorizam.
- Ispitati i poboljšati zakonske mogućnosti saradnje sa **zaštitorskim firmama**, prije svega u organizaciji njihove edukacije za rad u sve složenijim sigurnosnim situacijama, kako u organizaciji zaštite raznih javnih koncerata tako i drugih javnih priredbi i sportskih manifestacija.

KRAJ
